

ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

របាយការណ៍អង្កេត

ទស្សនវិស័យការងារកម្ពុជា

ឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤

ផ្សាយដោយ៖ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

ស្រាវជ្រាវដោយ៖ គី សេរីវុធ, អ៊ុំ ច័ន្ទមនោ , ទ្រី សុផល, ប្រា សៃសុគន្ធីដេត, និង ភី សុគន្ធយ៉ានុជ។

ការបដិសេធ៖ ទស្សនវិស័យដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងការបោះពុម្ពផ្សាយនេះ គឺគ្រាន់តែជាទស្សនរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ ប៉ុណ្ណោះ ហើយមិនតំណាងឱ្យទស្សនរបស់ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈនោះទេ។

សម្រាប់ការដាក់ឯកសារយោង៖ គី, ស., អ៊ុំ, ច., ទ្រី, ស., ប្រា, ស., ភី, ស.។ ២០២៤។ របាយការណ៍អង្កេត ទស្សនវិស័យការងារឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤។ ប្រទេសកម្ពុជា រាជធានីភ្នំពេញ៖ ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាល វិជ្ជាជីវៈ។

Suggested citation in English: Ky, S., Oum, C., Try, S., Chrea, S., & Phy, S. 2024. *Report on Cambodia job outlook survey semester 2, 2024*. Cambodia, Phnom Penh: Ministry of Labour and Vocational Training.

អារម្ភកថា

របាយការណ៍អង្កេត «ទស្សនវិស័យការងារកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៤ ឆមាសទី២» គឺជាឯកសារដ៏សំខាន់សម្រាប់ស្វែងយល់ពីបម្រែបម្រួលទីផ្សារការងារក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ របាយការណ៍អង្កេតនេះ សិក្សាអំពីទស្សនវិស័យ និន្នាការ និងបញ្ហាប្រឈមរបស់វិស័យការងារ ខណៈពេលដែលប្រទេសកំពុងបន្តស្ថិតក្នុងភាពស្មុគស្មាញនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤ នេះ។

ដោយមើលឃើញពីតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មជំនាញនៅក្នុងយុគសម័យទំនាក់ទំនងអន្តរសកល មានល្បឿនលឿននិងធំជាងអ្វីដែលធ្លាប់មានពីមុនមក ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ (MLVT) បានរៀបចំរបាយការណ៍អង្កេតនេះឡើងដោយតំណាងឱ្យមតិ និងគំនិតរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធជាច្រើនរួមមាន និយោជក អ្នកជំនាញផ្នែកធនធានមនុស្ស និងមជ្ឈមណ្ឌលការងាររបស់ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារនៅទូទាំងប្រទេស។ លទ្ធផលរបាយការណ៍អង្កេតនេះ បានបង្កើតជាសន្ទស្សន៍ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងច្បាស់អំពីទស្សនៈ និងគោលដៅនៃទីផ្សារការងារ។

របាយការណ៍អង្កេតនេះ ធ្វើការវិភាគលើកត្តាសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗដូចជា កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.) ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) និងនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រ ដែលមានឥទ្ធិពលលើទីផ្សារការងាររបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ ដូចគ្នានេះដែរ របាយការណ៍អង្កេតនេះ ក៏បានធ្វើការវិភាគលម្អិតលើទស្សនវិស័យការងារសម្រាប់២២៨មុខរបរ រួមទាំងតម្រូវការការងារ, ប្រាក់ឈ្នួល, និងបញ្ហាប្រឈម ព្រមទាំងទាញចេញជាសេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងផ្តល់នូវអនុសាសន៍សំខាន់ៗ ដែលអាចជាជំនួយក្នុងការបង្កើនឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារ និងជំរុញទីផ្សារការងារឱ្យកាន់តែមានភាពស្វាហាប់។ តាមរយៈការកំណត់អត្តសញ្ញាណឱកាសការងារថ្មីៗ និងសមត្ថភាពចាំបាច់អាចផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់អ្នកកំពុងស្វែងរកការងារ ដើម្បីយល់ច្បាស់អំពីទីផ្សារការងារបច្ចុប្បន្ន។

យើងខ្ញុំបន្តបង្ហាញឆន្ទៈវិជ្ជមានចំពោះលទ្ធភាពពង្រីក និងអភិវឌ្ឍទីផ្សារការងារកម្ពុជា សម្រាប់ឆ្ពោះទៅឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤ ខាងមុខនេះ ហើយក៏សូមលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកអានឱ្យធ្វើអន្តរកម្មជាមួយការសិក្សានេះ និងប្រើប្រាស់ការសន្និដ្ឋានដ៏មានតម្លៃ ដើម្បីលើកកម្ពស់អនាគតខ្លួន និងសង្គមជាតិឱ្យកាន់តែរីកចម្រើន។

ថ្ងៃពុធ ១២ ខែ សីហា ឆ្នាំរោង ឆស័ក ព.ស. ២៥៦៨

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ២០២៤

ហេង ស៊ុន

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

របាយការណ៍ «ទស្សនវិស័យការងារកម្ពុជាឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤» គឺជាផលិតផលស្រាវជ្រាវដ៏សំខាន់មួយរបស់ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ (MLVT) ដែលបានផ្តល់ការព្យាករណ៍ការងារ និងទីផ្សារការងារ។ របាយការណ៍នេះ បានបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពទូទៅនៃនិន្នាការការងារ និងឱកាសការងារសម្រាប់មុខរបរផ្សេងៗនៅប្រទេសកម្ពុជាក្នុងពាក់កណ្តាលឆ្នាំចុងក្រោយនៃឆ្នាំ២០២៤។

យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះ **ឯកឧត្តម ហេង ស្ទួន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ចំពោះការណែនាំ ការគាំទ្រដល់សកម្មភាពអង្កេត និងការរៀបចំរបាយការណ៍នេះប្រកបដោយភាពជោគជ័យ។ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះគំនិតផ្តួចផ្តើម និងការណែនាំបច្ចេកទេសដ៏មានតម្លៃរបស់ **ឯកឧត្តម គួច សុមាន** រដ្ឋលេខាធិការនៃក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលបានផ្តល់នូវការណែនាំដ៏ឈ្លាសវៃពេញមួយគម្រោង, និង **ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ជួប បិតបេប្រឌិត** អនុរដ្ឋលេខាធិការ ដែលបានជួយពិនិត្យបន្ថែមខ្លឹមសារមួយចំនួនផងដែរ។ យើងខ្ញុំក៏សូមសម្តែងនូវអំណរគុណយ៉ាងស្មោះស្ម័គ្រចំពោះ **ឯកឧត្តម ប្រុញ សុភាណា** អគ្គលេខាធិការនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាជាតិប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា (GNCMW) ចំពោះមតិ និងយោបល់ដ៏មានតម្លៃ។ ទន្ទឹមនេះ យើងខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះមន្ត្រីនៃអគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាជាតិប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា ក៏ដូចជា ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលការងារទាំងអស់របស់ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារ លើការគាំទ្រយ៉ាងសកម្មក្នុងអំឡុងពេលធ្វើការអង្កេត ជាពិសេសនៅពេលចុះសម្ភាសន៍ និងកិច្ចការរដ្ឋបាលផងដែរ។

ការងារស្រាវជ្រាវនេះនឹងមិនអាចសម្រេចបានទេ បើគ្មានការប្តេជ្ញាចិត្តពីក្រុមការងារស្រាវជ្រាវរបស់យើងដែលមានលោកបណ្ឌិត គី សេរីវុធ ជាអ្នកដឹកនាំស្រាវជ្រាវ និងដោយមានការរួមចំណែកលើការស្រាវជ្រាវពីសំណាក់ **ឯកឧត្តមបណ្ឌិត អ៊ុំ ច័ន្ទមនោ**, **ឯកឧត្តមបណ្ឌិត ទ្រី សុផល**, **លោកស្រី ប្រា សៃសុគន្ធីដេត** និង**លោកស្រី ភី សុគន្ធយ៉ានុជ**។ ភាពជោគជ័យនៃការងារស្រាវជ្រាវនេះ គឺសម្រេចបានដោយសារជំនាញបច្ចេកទេសរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវលើការសម្ភាសន៍ន័យ, ការសរសេរកូដ, ការធ្វើតារាង, ការវិភាគ និងការសរសេររបាយការណ៍។

ជាចុងក្រោយ យើងខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះអ្នកចូលរួមទាំងអស់ដែលបានចូលរួមក្នុងការអង្កេតនេះ សម្រាប់កិច្ចសហការយ៉ាងសកម្មក្នុងការសម្ភាស និងចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃក្នុងការឆ្លើយសំណួររបស់យើងខ្ញុំ។ លើសពីនេះ យើងខ្ញុំក៏សូមអរគុណដល់មន្ត្រីរាជការនៃក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលបានចំណាយពេលវេលាក្នុងការគាំទ្រ និងរួមចំណែកក្នុងរបាយការណ៍អង្កេតនេះ។

តារាងមាតិកា

អារម្ភកថា	i
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	ii
តារាងមាតិកា	iii
បញ្ជីតារាង	v
បញ្ជីរូបភាព	vii
អក្សរកាត់	viii
សេចក្តីសង្ខេប	ix
វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ.....	xii
ការបង្កើតកម្រងសំណួរ	xiii
ពេលវេលាចុះអង្កេត.....	xiv
រចនាសម្ព័ន្ធក្រុមស្រាវជ្រាវ.....	xv
ការប្រមូលទិន្នន័យ	xv
ការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ និងនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យគុណភាព	xvi
ការវិភាគទិន្នន័យ.....	xvii
ការវាយតម្លៃ ការបកស្រាយសន្និស្សន៍មុខរបរ និងលក្ខណវិនិច្ឆ័យ	xviii
ភាពខ្វះខាតនៃការអង្កេត.....	xx
គោលបំណងនៃអង្កេត	xxi
រចនាសម្ព័ន្ធនៃរបាយការណ៍.....	xxi
ជំពូកទី ១ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសកល និងកម្ពុជា.....	១
១.១ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសកល	១
១.២ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា	២
១.៣ ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI)	៦
១.៤ ស្ថានភាពទីផ្សារការងារ.....	១០
១.៤.១ រចនាសម្ព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ	១០
១.៤.២ កម្លាំងពលកម្មបច្ចុប្បន្ន និងសក្តានុពលការងារ.....	១៣
ជំពូកទី ២ លទ្ធផល	១៩
២.១ ស្ថានភាពសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាសំណាកគំរូ.....	១៩
២.២ ទស្សនវិស័យការងារតាមក្រុមមុខរបរ	២០
២.២.១ រដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្ស (គ្រប់វិស័យ)	២២
២.២.២ ហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម (លើកលែងតែវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង).....	២៣

២.២.៣	ការលក់ និងទីផ្សារ (លើកលែងតែវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង)	២៥
២.២.៤	ជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ (គ្រប់វិស័យ).....	២៦
២.២.៥	ការគាំទ្រផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា (លើកលែងតែវិស័យ ICT)	២៧
២.៣	ទស្សនវិស័យការងារតាមអនុវិស័យ	២៩
២.៣.១	បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT)	៣២
២.៣.២	សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន	៣៦
២.៣.៣	សំណង់	៣៩
២.៣.៤	ការអប់រំ	៤២
២.៣.៥	ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង	៤៥
២.៣.៦	សេវាថែទាំសុខភាព	៤៨
២.៣.៧	វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប	៥១
២.៣.៨	កម្មន្តសាល	៥៤
២.៣.៩	ដឹកជញ្ជូន និងសុកទំនិញ	៥៨
២.៤	មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់	៦១
ជំពូកទី ៣	សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍	៦៦
៣.១	សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៦៦
៣.២	អនុសាសន៍	៦៨
ឯកសារយោង		៧០
ឧបសម្ព័ន្ធ ក៖ កម្រងសំណួរ		៧១

បញ្ជីតារាង

តារាងទី ១៖ ចំនួនសំណាកសម្ភាសន៍តាមអនុវិស័យ (អ.វ) និងរាជធានី ខេត្ត	xiii
តារាងទី ២៖ លក្ខណវិនិច្ឆ័យចំនួន ៥ សម្រាប់ចាត់ថ្នាក់មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់	xix
តារាងទី ៣៖ កំណើន ជ.ស.ស. របស់កម្ពុជាតាមវិស័យ (២០១៩-២០២៦)	៤
តារាងទី ៤៖ ការងាររំពឹងទុកដែលបង្កើតពីគម្រោង QIPs តាមវិស័យ (២០១៩-២០២៤)	៩
តារាងទី ៥៖ ចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាតាមក្រុមអាយុក្នុងឆ្នាំ២០០៨, ២០១៩ និង ២០២៣	១១
តារាងទី ៦៖ ចំណែកនៃបុគ្គលិកតាមក្រុមអាយុ និងកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០២៣	១២
តារាងទី ៧៖ ការចែករំលែកអត្រាចូលរួមនៃកម្លាំងពលកម្មតាមក្រុមអាយុ (២០១៩-២០២៣)	១៣
តារាងទី ៨៖ ការចែករំលែកការងារតាមក្រុមអាយុ និងស្ថានភាពការងារក្នុងឆ្នាំ២០២៣	១៣
តារាងទី ៩៖ ការបែងចែកបុគ្គលិកតាមមុខរបរ (២០១៩-២០២៣)	១៤
តារាងទី ១០៖ អត្រាកំណើនការងារតាមវិស័យ (២០២៤-២០២៥)	១៦
តារាងទី ១១៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែករដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្ស	២២
តារាងទី ១២៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម	២៤
តារាងទី ១៣៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែកលក់ និងទីផ្សារ	២៥
តារាងទី ១៤៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែកជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ	២៧
តារាងទី ១៥៖ ឱកាសការងារសម្រាប់មុខរបរគាំទ្រផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា (IT)	២៨
តារាងទី ១៦៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យ ICT	៣៣
តារាងទី ១៧៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យ ICT	៣៤
តារាងទី ១៨៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន	៣៧
តារាងទី ១៩៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន ..	៣៨
តារាងទី ២០៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យសំណង់	៤០
តារាងទី ២១៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យសំណង់	៤១
តារាងទី ២២៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យអប់រំ	៤៣
តារាងទី ២៣៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យអប់រំ	៤៤
តារាងទី ២៤៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង	៤៥
តារាងទី ២៥៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង	៤៧
តារាងទី ២៦៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាព	៤៨
តារាងទី ២៧៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាព	៥០
តារាងទី ២៨៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យ GFT	៥២
តារាងទី ២៩៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យ GFT	៥៣
តារាងទី ៣០៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យកម្មន្តសាល	៥៥

តារាងទី ៣១៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យកម្មន្តសាល	៥៦
តារាងទី ៣២៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ	៥៩
តារាងទី ៣៣៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ	៦០
តារាងទី ៣៤៖ មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់តាមកម្រិតជំនាញ	៦២
តារាងទី ៣៥៖ មុខរបរទាំង២០ ដែលមានតម្រូវការច្រើនបំផុតសម្រាប់យុវជន	៦៤

បញ្ជីរូបភាព

រូបភាពទី ១៖ រចនាសម្ព័ន្ធក្រុមស្រាវជ្រាវ	xv
រូបភាពទី ២៖ ការព្យាករកំណើន ផ.ស.ស. តាមសេដ្ឋកិច្ចធំ (២០២២-២០២៧)	១
រូបភាពទី ៣៖ កំណើន ផ.ស.ស. របស់កម្ពុជាតាមវិស័យ (២០១៩-២០២៥)	៣
រូបភាពទី ៤៖ ចំនួនគម្រោង QIPs តាមវិស័យ (២០១៩-២០២៤)	៩
រូបភាពទី ៥៖ ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកដែលរំពឹងទុកតាមក្រុមមុខរបរ	២១

អក្សរកាត់

ADB	ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី
ASEAN	សមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍
CDC	ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា
COVID	ជំងឺវីរុសកូរ៉ូណា
CSES	អង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកិច្ចកម្ពុជា
ESN	អង្កេតតម្រូវការជំនាញរបស់និយោជក
EU	សហភាពអឺរ៉ុប
EMDEs	ទីផ្សារដែលកំពុងរីកចម្រើន និងសេដ្ឋកិច្ចកំពុងអភិវឌ្ឍន៍
FDI	ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស
FRC	វិញ្ញាបនបត្រចុះឈ្មោះចុងក្រោយ
GDP	ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.)
GFT	វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប
GNCMW	អគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាជាតិប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា
HR	ធនធានមនុស្ស
ICT	បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា
ILO	អង្គការអន្តរជាតិខាងការងារ
IMF	មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ
IT	ព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា
ISCO	ស្តង់ដារចំណាត់ថ្នាក់មុខរបរអន្តរជាតិ
LACMS	ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យរួមពាក់ព័ន្ធវិស័យការងារ
MEF	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
MLVT	ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
NEA	ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារ
QIPs	គម្រោងវិនិយោគដែលមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់
RCEP	ភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងតំបន់
SEZs	តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស
STEM	វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា វិស្វកម្ម និងគណិតវិទ្យា
TVET	អប់រំបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ
UN	អង្គការសហប្រជាជាតិ
US	សហរដ្ឋអាមេរិក
VAT	អាករលើតម្លៃបន្ថែម
WB	ធនាគារពិភពលោក

សេចក្តីសង្ខេប

ទីផ្សារការងាររបស់ប្រទេសកម្ពុជាបានជួបប្រទះការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងសំខាន់ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ ដែលជំរុញដោយកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍរបស់ប្រទេស។ របាយការណ៍នេះផ្តល់នូវការវិភាគយ៉ាងទូលំទូលាយអំពីទីផ្សារការងារបច្ចុប្បន្ន ដោយផ្តល់នូវការយល់ដឹងអំពីវិជ្ជាជីវៈដែលមានតម្រូវការក្នុងទីផ្សារការងារ និងការប្រាក់ឈ្នួល និងឱកាសការងាររបស់វិស័យផ្សេងៗក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

តាមរយៈការពិនិត្យមើលទិន្នន័យស្តីពីឱកាសការងារ និងប្រាក់ឈ្នួល យើងមានគោលបំណងផ្តល់ព័ត៌មានដ៏មានតម្លៃសម្រាប់បុគ្គលដែលកំពុងស្វែងរកការងារធ្វើ ឬពិចារណាអំពីវឌ្ឍនភាពការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ការវិភាគនេះគ្របដណ្តប់លើផ្នែកនៃក្រុមមុខរបរចំនួន ៥ មានដូចជា៖ ១) រដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្ស ២) ហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម ៣) ការលក់ និងទីផ្សារ ៤) ជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ និង ៥) ជំនួយផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា និងអនុវិស័យទាំង ១៣ រួមមាន៖ ១) បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) ២) សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន ៣) សំណង់ ៤) ការអប់រំ ៥) ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង ៦) សេវាថែទាំសុខភាព ៧) វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប ៨) ផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងឧបករណ៍អគ្គិសនី ៩) ផលិតអាហារ និងភេសជ្ជៈ ១០) ផលិតជំរកៅស៊ូ និងផ្លាស្ទិក ១១) ផលិតផលិតផលឈើ និងក្រដាស ១២) កម្មន្តសាលាផ្សេងៗ និង១៣) ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ ដែលក្រោយមកបញ្ចូលគ្នាជា ៩ អនុវិស័យសំខាន់ៗ។ វិធីសាស្ត្រដ៏ទូលំទូលាយនេះផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពរួមនៃទីផ្សារការងារ កំណត់និន្នាការ និងឱកាសដែលកំពុងលេចឡើង។

របាយការណ៍នេះក៏បានពិភាក្សាផងដែរអំពីកត្តាដែលជះឥទ្ធិពលលើតម្រូវការការងារ និងកម្រិតប្រាក់ឈ្នួលដូចជាកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ការរីកចម្រើនផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា និងនិន្នាការជាក់លាក់នៃឧស្សាហកម្ម។ ជាឧទាហរណ៍ ការអភិវឌ្ឍយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃវិស័យព័ត៌មានវិទ្យា បានជំរុញឱ្យមានការកើនឡើងនៃតម្រូវការសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា។ ដូចគ្នានេះដែរ វិស័យថែទាំសុខភាពដែលកំពុងរីកចម្រើនបានបង្កើតឱកាសសម្រាប់អ្នកមានជំនាញថែទាំសុខភាព ជាពិសេសអ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស។ តាមរយៈការយល់ដឹងអំពីកត្តាទាំងនេះ អ្នកស្វែងរកការងារ និងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តប្រកបដោយការយល់ដឹងអំពីគន្លងអាជីព និងយុទ្ធសាស្ត្រជ្រើសរើសរបស់ពួកគេ។ របាយការណ៍នេះផ្តល់នូវការយល់ដឹងចាំបាច់សម្រាប់ស្វែងយល់ពីទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសម្រេចបានជោគជ័យក្នុងមុខរបរ និងវិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។

របាយការណ៍នេះក៏ផ្តោតទៅលើផ្នែកតម្រូវការនៃទីផ្សារការងាររបស់តំណាងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។ នីតិវិធីជ្រើសរើសសំណាកគំរូដែលមានគោលបំណង

ចម្រុះត្រូវបានប្រើដើម្បីជ្រើសរើសសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានចំនួន ៥៧៧ នៅទូទាំងរាជធានី និងខេត្តចំនួន១០ ក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា។ គំរូនេះរួមបញ្ចូលនូវទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានពីតូចទៅធំ ដើម្បីធានាបាននូវតំណាងដ៏ទូលំ ទូលាយនៃទីផ្សារការងារ។ ការអង្កេតនេះបានគ្របដណ្តប់លើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗចំនួន ១៣ ដោយផ្តល់នូវ ការយល់ដឹងអំពីតម្រូវការ និងបញ្ហាប្រឈមដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជួបប្រទះនៅក្នុងវិស័យផ្សេងៗគ្នា។

ការសិក្សានេះ ពឹងផ្អែកលើការសម្ភាសន៍ផ្ទាល់ ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យស៊ីជម្រៅពីតំណាងនៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន។ បញ្ជីមុខរបរដែលមានមុខរបរសរុប ២២៨ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពីមុន និងធ្វើ ការចាត់ថ្នាក់តាមស្តង់ដារ ISCO-08។ ដើម្បីវាយតម្លៃឱកាសការងារ សន្ទស្សន៍ទស្សនវិស័យការងារត្រូវបាន គណនាដោយផ្អែកលើកត្តាដូចជា ស្ថានភាពជ្រើសរើសបុគ្គលិក ការប្រកាសជ្រើសរើស ប្រាក់ឈ្នួល កំណើន និង និន្នាការវិស័យនីមួយៗ។ កម្មវិធី STATA និង Excel ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីធានាបាននូវការគណនាដែលមាន តម្លាភាព និងត្រឹមត្រូវក្នុងការកំណត់យកសំណាក ការដាក់មេគុណ (Weight) និងការវិភាគទិន្នន័យ។

ទីផ្សារការងាររបស់ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងមានជវភាពជាមួយនឹងឱកាស និងបញ្ហាប្រឈមនានានៅទូទាំង វិស័យផ្សេងៗ។ សេដ្ឋកិច្ចដែលកំពុងរីកចម្រើនរបស់ប្រទេស គួបផ្សំនឹងការកើនឡើងនៃការវិនិយោគ និងការអភិវឌ្ឍ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ បាននាំឱ្យមានការកើនឡើងនៃតម្រូវការសម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញជាក់លាក់។ ទោះយ៉ាងណា ក៏ដោយ បញ្ហាប្រឈមដូចជា គម្លាតជំនាញ អត្រាលាបយប់ និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកនៅតែមាន។ អនុវិស័យដូចជា ICT សេវាថែទាំសុខភាព ហិរញ្ញវត្ថុ និងអប់រំកំពុងមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ដែលបាន ផ្តល់ឱកាសការងារជាច្រើនសម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស។ អនុវិស័យផ្សេងទៀតដូចជាសំណង់ និងសេវា ស្នាក់នៅបានប្រឈមនឹងការធ្លាក់ចុះ។ ខណៈពេលដែលប្រាក់ឈ្នួលមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងទៅតាម តួនាទី។ ជាក់ស្តែងអ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស និងមុខតំណែងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ខ្ពស់។

ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះក៏ដោយ អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេសទាក់ទងទៅនឹងផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា សេវាថែទាំសុខភាព គណនេយ្យ ហិរញ្ញវត្ថុ និងអប់រំមានឱកាសការច្រើន និងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។ មុខរបរ ដែលមានតម្រូវការខ្ពស់រួមមាន អ្នកបច្ចេកទេសខាងគេហទំព័រ អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិការICT អ្នកសរសេរកម្មវិធី វិស្វករទូរគមនាគមន៍ អ្នកគ្រប់គ្រងសេវាសុខភាព ទន្តបណ្ឌិត អ្នកបើករថយន្តសង្គ្រោះបន្ទាន់ គ្រូពេទ្យខាងអេកូ ទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុ និងការវិនិយោគ គណនេយ្យកម្រិតខ្ពស់ ឬសវនករ គ្រូបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ និងគ្រូ បង្រៀនបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ។

អ្នកស្វែងរកការងារធ្វើនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាគួរតែផ្តល់អាទិភាពដល់ការអភិវឌ្ឍជំនាញ ការរៀបចំផែនការ អាជីព និងបណ្តាញដើម្បីស្វែងរកការងារក្នុងទីផ្សារការងារដែលមានការប្រកួតប្រជែងខ្លាំង។ ការចាប់យកនូវ គុណវុឌ្ឍិដែលពាក់ព័ន្ធ និងការបណ្តុះបណ្តាល គឺមានភាពចាំបាច់ ជាពិសេសនៅក្នុងវិស័យដែលមានតម្រូវការ ខ្ពស់។ ការអភិវឌ្ឍជំនាញដើម្បីធ្វើជាអ្នកគ្រប់គ្រង ឬតួនាទីឯកទេស ទាមទារការអភិវឌ្ឍគុណវុឌ្ឍិ ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ជំនាញទំនាក់ទំនង និងចំណេះដឹងពីប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម។ ការកសាងទំនាក់ទំនងរឹងមាំជាមួយអ្នកជំនាញដែល ស្ថិតក្នុងវិស័យរបស់ខ្លួន អាចផ្តល់នូវឱកាសការងារ និងការណែនាំបន្ថែម។ តាមរយៈការធ្វើតាមការណែនាំទាំង នេះ បុគ្គលម្នាក់ៗអាចបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានការងារ និងសម្រេចបាននូវគោលដៅអាជីព។

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សានេះ គឺផ្ដោតសំខាន់ទៅលើទស្សនវិស័យការងារដោយផ្អែកលើផ្នែកតម្រូវការរបស់និយោជក។ សម្រាប់ការជ្រើសរើសសំណាក សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន ត្រូវបានយកចេញពីប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីអាជីវកម្មឬស្ថាប័នដែលបានចុះឈ្មោះនៅក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យរួមពាក់ព័ន្ធវិស័យការងារ (LACMS)។ ការជ្រើសរើសសំណាកត្រូវបានធ្វើឡើងតាមកម្រិត (Stratified) ការជ្រើសរើសតាមគោលបំណង (Purposive) និងការជ្រើសរើសសំណាកដោយចៃដន្យ (Random sampling)។

ការចាប់យកសំណាករបស់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន គឺផ្អែកទៅលើការប្រមូលផ្តុំនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចអាជីវកម្មនៅក្នុងតំបន់ ហើយរាជធានី ខេត្តចំនួន១០ ត្រូវបានជ្រើសរើស ដើម្បីប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មានសម្រាប់ការអង្កេតនេះ។ រាជធានី ខេត្តទាំងនោះរួមមាន កណ្តាល, កំពង់ចាម, កំពង់ឆ្នាំង, កំពង់ស្ពឺ, តាកែវ, បាត់ដំបង, ព្រះសីហនុ, ភ្នំពេញ, សៀមរាប និងស្វាយរៀង។ សម្រាប់ខ្នាតអាជីវកម្មត្រូវបានបែងចែក៖ តូច (១០នាក់ ដល់ ១៩នាក់) មធ្យម (២០នាក់ ដល់ ៩៩នាក់) និងធំ (១០០នាក់ឡើង) ដែលការបែងចែកខ្នាតអាជីវកម្ម គឺដើម្បីធានានូវការយល់ដឹងពីតម្រូវការជំនាញឱ្យបានទូលំទូលាយដោយផ្អែកលើទំហំអាជីវកម្មផ្សេងៗគ្នា។ លទ្ធផលតំណាងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន ឬអ្នកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សចំនួន ៥៧៧សំណាក ត្រូវបានសម្ភាសន៍ ដែលតំណាងឱ្យកម្លាំងពលកម្មសរុបចំនួន ១៨៣ ៥៩៦នាក់។

ប្រភេទអាជីវកម្មទាំងនោះស្ថិតក្នុងក្រុមវិស័យសេដ្ឋកិច្ចធំៗចំនួន១៣ ដែលត្រូវបានកំណត់ និងជ្រើសរើសសម្រាប់ការអង្កេតរួមមាន៖ ១) បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) ២) សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន ៣) សំណង់ ៤) អប់រំ ៥) ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង ៦) សេវាថែទាំសុខភាព ៧) វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប ៨) ផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងឧបករណ៍អគ្គិសនី ៩) ផលិតអាហារ និងភេសជ្ជៈ ១០) ផលិតកៅស៊ូ និងផ្លាស្ទិក ១១) ផលិតផលឈើ និងក្រដាស ១២) កម្មន្តសាល ផ្សេងៗ និង១៣) ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ។

តារាងទី ១៖ ចំនួនសំណាកសម្ភាសន៍តាមអនុវិស័យ (អ.វ) និងរាជធានី ខេត្ត

រាជធានី ខេត្ត	អ.វ 1	អ.វ 2	អ.វ 3	អ.វ 4	អ.វ 5	អ.វ 6	អ.វ 7	អ.វ 8	អ.វ 9	អ.វ 10	អ.វ 11	អ.វ 12	អ.វ 13	សរុប
កណ្តាល	0	0	0	2	3	1	7	3	4	3	3	1	1	28
កំពង់ចាម	0	2	1	0	5	0	0	0	0	1	0	1	0	10
កំពង់ឆ្នាំង	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	6
កំពង់ស្ពឺ	0	0	1	2	6	0	8	2	0	1	2	8	0	30
តាកែវ	0	0	0	0	6	0	2	5	0	0	0	1		14
បាត់ដំបង	3	0	2	2	6	2	0	0	4	0	0	2	0	21
ព្រះសីហនុ	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3
ភ្នំពេញ	11	20	30	78	98	29	31	13	14	19	14	31	41	429
សៀមរាប	0	23	0	6	0	2	0	0	2	0	0	1	0	34
ស្វាយរៀង	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2
សរុប	14	45	34	90	124	34	59	23	24	24	19	45	42	577

សម្គាល់៖ អ.វ 1៖ បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT), អ.វ 2៖ សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន, អ.វ 3៖ សំណង់, អ.វ 4៖ អប់រំ, អ.វ 5៖ ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង, អ.វ 6៖ សេវាថែទាំសុខភាព, អ.វ 7៖ វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប, អ.វ 8៖ ផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងឧបករណ៍អគ្គិសនី, អ.វ 9៖ ផលិតអាហារ និងភេសជ្ជៈ, អ.វ 10៖ ផលិតកៅស៊ូ និងផ្លាស្ទិក, អ.វ 11៖ ផលិតផលឈើ និងក្រដាស, អ.វ 12៖ កម្មន្តសាលផ្សេងៗ, និង អ.វ 13៖ ការដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ។

ការបង្កើតកម្រងសំណួរ

កម្រងសំណួររបស់ទស្សនវិស័យការងារត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើបញ្ជីមុខរបរចំនួន ២២៨ នៃ ៥ផ្នែកនៃក្រុមមុខរបររួមជាមួយនឹងមុខរបរដែលត្រូវទៅតាមអនុវិស័យសំខាន់ៗចំនួន ១៣។ ក្រុមមុខរបរទាំង ៥ មានដូចជា៖ ១) រដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្ស ២) ហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម ៣) ការលក់ និងទីផ្សារ ៤) ជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ និង៥) ជំនួយផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា។ អនុវិស័យទាំង ១៣ រួមមាន៖ ១) បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) ២) សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន ៣) សំណង់ ៤) ការអប់រំ ៥) ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង ៦) សេវាថែទាំសុខភាព ៧) វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប ៨) ផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងឧបករណ៍អគ្គិសនី ៩) ផលិតអាហារ និង

កេសជ្ជៈ ១០) ផលិតជីវកោស៊ី និងផ្លាស្ទិក ១១) ផលិតផលិតផលឈើ និងក្រដាស ១២) កម្មន្តសាលផ្សេងៗ និង១៣) ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ ដែលក្រោយមកបញ្ចូលគ្នាជា ៩ អនុវិស័យសំខាន់ៗ។ បញ្ជីនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើបញ្ជីមុខរបរបស់ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារ (NEA) ពីឆ្នាំ២០១៧, ២០១៨ និង ២០២០ និងទិន្នន័យមុខរបរពីការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា (CSES) ពីឆ្នាំ១៩៩៩ ដល់ឆ្នាំ២០២៣។ លើសពីនេះ បញ្ជីនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមចំណាត់ថ្នាក់ស្តង់ដារអន្តរជាតិនៃមុខរបរ (ISCO-08 កម្រិតបួនខ្ទង់) ដើម្បីធានាបាននូវការប្រៀបធៀបជាអន្តរជាតិ និងការអភិវឌ្ឍការវាយតម្លៃមុខរបររយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង។ កម្រងសំណួររបស់ «ទស្សនវិស័យការងារកម្ពុជា» ត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយការអង្កេតតម្រូវការជំនាញរបស់និយោជក ឆ្នាំ២០២៤ (ESN ២០២៤) (Chrea, Ky, Bun, San, & Phy, ២០២៤)។ ដូច្នេះ ព័ត៌មានរបស់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានរួមមានឈ្មោះ អាស័យដ្ឋាន លេខទំនាក់ទំនង អ្នកឆ្លើយតប ឆ្នាំដែលបានបង្កើតឡើង ស្ថានភាពផ្លូវច្បាប់ ប្រភេទអាជីវកម្ម កម្មសិទ្ធិ និងសកម្មភាពអាជីវកម្មត្រូវបានប្រមូលពីការអង្កេត ESN ២០២៤ ជាឯកសារភ្ជាប់។

ចំពោះផ្នែកទស្សនវិស័យការងារ កម្រងសំណួរត្រូវបានបង្ហាញជាបញ្ជីសំណួរសម្រាប់មុខរបរនីមួយៗ ដែលបានឆ្លើយ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ ក)។ បញ្ជីសំណួរនេះ អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកឆ្លើយតបបំពេញចំនួនកម្មករ និយោជិតបច្ចុប្បន្ន អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង ដំណឹងជ្រើសរើសបុគ្គលិក ស្ថានភាពលំបាកក្នុងការជ្រើសរើស និង មូលហេតុដែលពិបាកជ្រើសរើស ប្រាក់ឈ្នួល និងអត្ថប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្នសម្រាប់និយោជិត ក៏ដូចជារយៈពេល មធ្យម (ឧ៖ នៅឆ្នាំក្រោយ) ប្រាក់ឈ្នួល និងអត្ថប្រយោជន៍រំពឹងទុក ទាំងនេះ គឺសម្រាប់មុខរបរនីមួយៗដែលបាន រាយបញ្ជីតាមអនុវិស័យដែលពួកគេកំពុងស្ថិតនៅ។

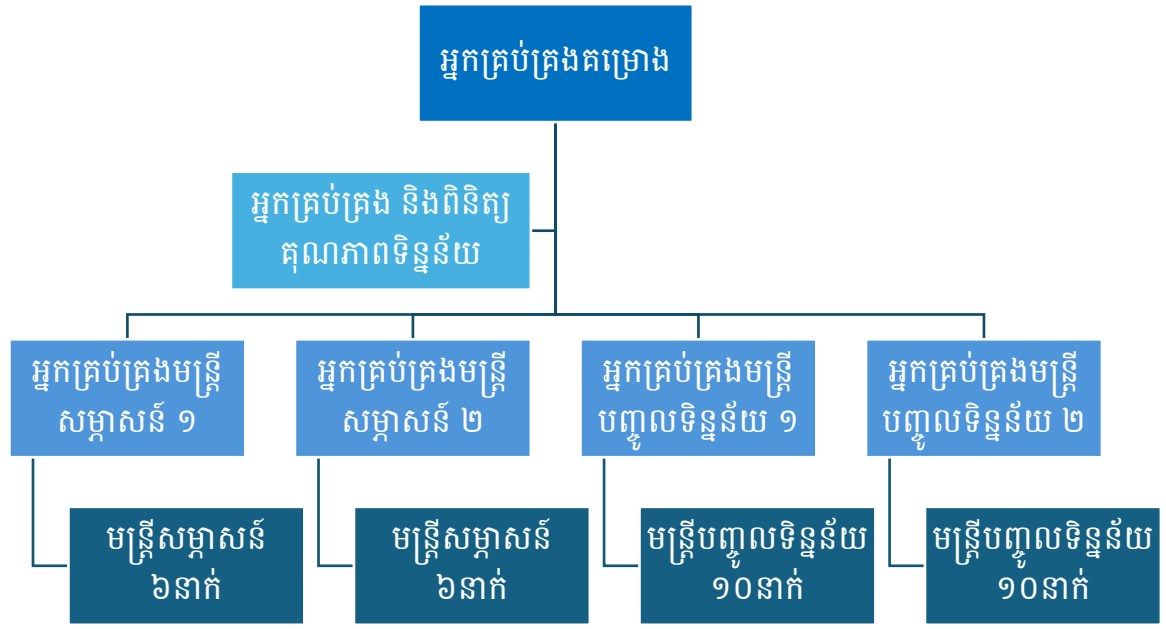
ពេលវេលាចុះអង្កេត

ដំណើរការនៃការប្រមូលទិន្នន័យ មានរយៈពេល៤សប្តាហ៍ ដោយចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ដល់ថ្ងៃទី ២៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២៤ ដោយមានមន្ត្រីសម្ភាសន៍ចំនួន ១២រូប និងមានការជួយគាំទ្រពីមជ្ឈមណ្ឌលការងារនៅ ទូទាំងរាជធានី និងខេត្ត ដែលជាគោលដៅនៃការអង្កេតផងដែរ។ ក្រោយពីបិទបញ្ចប់សកម្មភាពការងារប្រមូល ទិន្នន័យរួចរាល់ ក្រុមការងារបញ្ចូលទិន្នន័យចំនួន ២០នាក់ បានត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច ដើម្បីទទួលភារកិច្ចបញ្ចូល ការឆ្លើយតបទាំងអស់ដែលប្រមូលបានពីការសម្ភាសន៍ ឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅក្នុងមូលដ្ឋានប្រព័ន្ធបញ្ចូលទិន្នន័យ (EpiData) ហើយដំណើរការនៃការបញ្ចូលទិន្នន័យមានរយៈពេល ១០ថ្ងៃ ដោយគិតចាប់ពីថ្ងៃទី១ ដល់ថ្ងៃទី៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៤។

របៀបសម្ភាសក្រុមស្រាវជ្រាវ

ដោយផ្អែកលើចំនួនសំណាក និងពេលវេលានៃការប្រមូលទិន្នន័យ យើងបានស្នើឡើងនូវមន្ត្រីសម្ភាសន៍ចំនួន ២ក្រុម ដើម្បីដាក់ពង្រាយសម្រាប់ការសម្ភាសន៍ជាមួយនឹងតំណាងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន។ ក្រុមនីមួយៗមានអ្នកគ្រប់គ្រង ១នាក់ ដែលអាចគ្រប់គ្រងមន្ត្រីសម្ភាសន៍ចំនួន ៦នាក់ ហើយអ្នកគ្រប់គ្រងទាំងអស់នឹងរាយការណ៍ទៅអ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោងដែលនឹងត្រូវបានជួយដោយអ្នកគ្រប់គ្រងនិងពិនិត្យគុណភាពទិន្នន័យ។ រីឯអ្នកគ្រប់គ្រង ២ក្រុមទៀត គឺជាអ្នកគ្រប់គ្រងមន្ត្រីបញ្ចូលទិន្នន័យ ដោយក្នុង ១នាក់ គ្រប់គ្រងមន្ត្រីបញ្ចូលទិន្នន័យចំនួន ១០នាក់ ហើយនឹងធ្វើការរាយការណ៍ផ្ទាល់ទៅកាន់អ្នកគ្រប់គ្រងនិងពិនិត្យគុណភាពទិន្នន័យ។

រូបភាពទី ១៖ របៀបសម្ភាសក្រុមស្រាវជ្រាវ

ការប្រមូលទិន្នន័យ

ដោយសារភាពស្មុគស្មាញនៃកម្រងសំណួរ បូករួមនឹងការសម្ភាសន៍ដែលត្រូវការចំណាយពេលវេលាយូរ ដែលជាមធ្យមនៃការសម្ភាសន៍ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានរយៈពេលប្រហែលជា ៦០នាទី ដូច្នេះវិធីសាស្ត្រដែលយើងប្រើប្រាស់ក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មាន គឺការជួបសម្ភាសន៍ផ្ទាល់មុខ (face-to-face interview)។ អត្ថប្រយោជន៍នៃវិធីសាស្ត្រនេះ គឺផ្តល់ភាពងាយស្រួលអាចឱ្យយើងធានាបាននូវគុណភាពនៃការឆ្លើយតប ដែលអនុញ្ញាតឱ្យការប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មានទាំងបរិមាណ និងគុណភាពស្តីពីតម្រូវការ គម្លាត និងកង្វះជំនាញសម្រាប់ប្រភេទមុខរបរនៅលើទីផ្សារការងារនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងថ្ងៃខាងមុខ។

គោលដៅក្រុមអ្នកតបសម្ភាសន៍ដែលជាតំណាងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន អាចជាម្ចាស់ ឬដៃគូភាគហ៊ុន, នាយកប្រតិបត្តិ, អ្នកគ្រប់គ្រងទូទៅ, អ្នកគ្រប់គ្រងផលិតកម្ម, ប្រធានផ្នែកធនធានមនុស្ស និងប្រធានផ្នែកគ្រប់គ្រង ជាន់ខ្ពស់ផ្សេងទៀត ដែលមានចំណេះដឹង និងយល់ច្បាស់ពីស្ថានភាពសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានរបស់ខ្លួនដែល ទាក់ទងទៅនឹងព័ត៌មានប្រជាសាស្ត្រ ចំនួនកម្មករនិយោជិត ការយល់ឃើញរបស់កម្មករនិយោជិតចំពោះអ្នកដែល ស្វែងរកការងារជាលើកដំបូង គម្លាតជំនាញ តួនាទីដែលទំនេរ យុទ្ធសាស្ត្រអាជីវកម្មរបស់គ្រឹះស្ថាន និងសេវា អេឡិចត្រូនិករបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ និងនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យគុណភាព

នីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យគុណភាពទិន្នន័យ ត្រូវបានបង្កប់នៅក្នុងដំណើរការសំខាន់ៗ នៃសកម្មភាពអនុវត្តការអង្កេត ការបង្កើតកម្រងសំណួរ ការបណ្តុះបណ្តាល និងការសម្ភាសន៍សាកល្បង (Pilot-test) ការសម្ភាសន៍ផ្ទាល់តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យផ្ទាល់ និងនៅការិយាល័យ តាមរយៈការពិនិត្យមើលកម្រងសំណួរ ដែលបានបញ្ចប់។

- ការបង្កើតកម្រងសំណួរ សំណួរដែលត្រូវរំលង និងតក្កវិជ្ជា (Skip-Logic rules) ត្រូវបានណែនាំ និងរួមបញ្ចូលទាំងទិន្នន័យតួលេខដែលត្រូវកត់ត្រា ឬវាយបញ្ចូល សម្រាប់ការបញ្ចូលទិន្នន័យ
- អ្នកគ្រប់គ្រងគម្រោង អ្នកគ្រប់គ្រងនិងពិនិត្យ គុណភាពទិន្នន័យ អ្នកគ្រប់គ្រងមន្ត្រីសម្ភាសន៍ អ្នកគ្រប់គ្រងមន្ត្រី បញ្ចូលទិន្នន័យ មន្ត្រីសម្ភាសន៍ មន្ត្រីបញ្ចូលទិន្នន័យ និងភាគីទាំងអស់ដែល ពាក់ព័ន្ធក្នុងការអង្កេត គឺតម្រូវឱ្យចូលរួមជាមួយ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលបញ្ជីសំណួរ ក្រមសីលធម៌ នីតិវិធីប្រមូលទិន្នន័យ រួមទាំងការជ្រើសរើស និង ការជំនួសសំណាក ដើម្បីអាចកាត់បន្ថយភាពលំអៀង និងធានាឱ្យបាននូវទិន្នន័យប្រកបដោយគុណភាព ភាពត្រឹមត្រូវ និងភាពដែលអាចទុកចិត្តបាន
- ការបណ្តុះបណ្តាល និងការស្វែងយល់ឱ្យច្បាស់ពីបញ្ជីសំណួរ មុនពេលចាប់ផ្តើមចុះអនុវត្តការសម្ភាសន៍ ផ្ទាល់ ជាមួយនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន គឺជាគោលការណ៍ចាំបាច់ ដែលមិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីធានាឱ្យ

បាននូវគុណភាពនៃបញ្ជីសំណួរទាំងការសួរ ការឆ្លើយតប ការកត់ត្រា ការសម្រេចចិត្ត និងកំណត់ចំណាំ ផ្សេងៗ ដែលអាចនឹងកើតមានឡើងក្នុងដំណើរការនៃការសម្ភាសន៍

- ការសម្ភាសន៍សាកល្បង (Pilot-test) ដើម្បីធានាបាននូវការយល់ដឹងច្បាស់ពីបញ្ជីសំណួរ អ្នកសម្ភាសន៍ តម្រូវឱ្យមានការហ្វឹកហ្វឺន និងអនុវត្តក្នុងពេលសម្ភាសន៍សាកល្បង។ វគ្គផ្តល់មតិយោបល់ត្រឡប់ (Feedback section) ក្រោយពីការសម្ភាសន៍សាកល្បងត្រូវបានផ្តល់ជូន ដើម្បីបញ្ជាក់ចំណុចមិនច្បាស់លាស់ណាមួយ ហើយការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមនឹងត្រូវបានផ្តល់ជូន ប្រសិនបើចាំបាច់ ឬត្រូវបានសង្កេតឃើញថាមាន ភាពមិនស្របគ្នាក្នុងចំណោមអ្នកសម្ភាសន៍
- ដោយសារការអង្កេតនេះ គឺយើងប្រើប្រាស់ក្រដាសបញ្ជីសំណួរ (hard questionnaire) រាល់បញ្ជីសំណួរ ដែលបានសម្ភាសន៍រួចត្រូវធ្វើការសម្អាត (clean questionnaire) ឱ្យបានរួចរាល់ត្រឹមត្រូវជាមុនសិន មុននឹង ក្រុមការងារបញ្ជូន ឬផ្ញើជាទម្រង់ PDF ទៅកាន់អ្នកគ្រប់គ្រងនិងពិនិត្យគុណភាពទិន្នន័យ ហើយក្រដាស បញ្ជីសំណួរទាំងអស់ត្រូវប្រមូល និងបញ្ជូនត្រឡប់មកភ្នំពេញវិញក្រោយពេលការប្រមូលទិន្នន័យត្រូវបាន បិទបញ្ចប់។ ការបញ្ជូន ឬផ្ញើបញ្ជីសំណួរជាទម្រង់ PDF គឺតម្រូវឱ្យធ្វើជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីអាចឱ្យអ្នក គ្រប់គ្រងនិងពិនិត្យគុណភាពទិន្នន័យ មានពេលគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងការពិនិត្យ និងអាចផ្តល់មតិយោបល់ ត្រឡប់ឱ្យទាន់ពេលវេលា
- ក្រោយពីការបិទបញ្ចប់ការប្រមូល និងបញ្ជូលទិន្នន័យរួចរាល់ អ្នកគ្រប់គ្រងនិងពិនិត្យគុណភាពទិន្នន័យ ត្រូវការពេល ដើម្បីសម្អាត និងត្រួតពិនិត្យរាល់ទិន្នន័យណាដែលមិនប្រក្រតី ហើយធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់ ឬអាចខុសសាកសួរត្រឡប់ទៅកាន់អ្នកឆ្លើយតបសម្ភាសន៍ ដើម្បីបញ្ជាក់ និងទទួលបានទិន្នន័យជាក់លាក់
- បន្ទាប់ពីសម្អាតទិន្នន័យរួចរាល់ ក្រុមការងារប្រើប្រាស់កម្មវិធី STATA និង Excel សម្រាប់ការវិភាគ និង ការធ្វើក្រាហ្វិក ឬតារាងផ្សេងៗទៅតាមតម្រូវការប្រើប្រាស់ជាក់ស្តែង

ការវិភាគទិន្នន័យ

ទិន្នន័យអង្កេតជាចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានត្រូវបានកែសម្រួលដោយដាក់មេគុណ (Weighted) យោង តាមចំនួនដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS របស់ក្រសួង ដើម្បីឱ្យលទ្ធផលអង្កេតអាចតំណាងឱ្យសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងប្រព័ន្ធទូទាំងប្រទេស ដែលស្មើនឹងចំនួន ៨ ៥៤៧សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន និងចំនួនកម្មករនិយោជិត ១ ៤២៧ ៦០៥នាក់ (សម្រាប់តែវិស័យដែលបានជ្រើសរើស)។

សន្ទស្សន៍នៃទស្សនវិស័យការងារត្រូវបានគណនាដោយដាក់មេគុណ (Weighted) តាមរយៈការវាយ តម្លៃរបស់របស់ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលការងារតាមបណ្តាញជំនាញ ខេត្ត (២០%) និងលទ្ធផលពីអង្កេត (៨០%)។ ប្រភេទមុខរបរតាមស្តង់ដារចំណាត់ថ្នាក់មុខរបរ (ISCO-08) របស់អង្គការអន្តរជាតិខាងការងារ (ILO) ត្រូវបានបញ្ចូល

ទៅជា ៥ ផ្នែកសំខាន់ៗដូចតទៅ៖ ១) ផ្នែករដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្សសម្រាប់គ្រប់វិស័យ ២) ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ គណនី និងលទ្ធកម្ម (ក្រៅពីវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង) ៣) ផ្នែកលក់ និងទីផ្សារ (ក្រៅពីវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង) ៤) ផ្នែកជួសជុល ថែរក្សា និងគាំទ្រទូទៅ (គ្រប់វិស័យ) និង៥) ផ្នែកគាំទ្របច្ចេកទេសឌីជីថល (ក្រៅពីវិស័យ ICT) និងមុខរបរតាមអនុវិស័យទាំង ៩ សំខាន់ៗដូចជា៖ ១) បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) ២) សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន ៣) សំណង់ ៤) អប់រំ ៥) ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង ៦) សេវាថែទាំសុខភាព ៧) វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប ៨) កម្មន្តសាល (ដែលបញ្ចូលគ្នានូវអនុវិស័យដូចជា៖ ផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងឧបករណ៍អគ្គិសនី, ផលិតអាហារ និងភេសជ្ជៈ, ផលិតជ័រកៅស៊ូ និងផ្លាស្ទិក, ផលិតផលិតផលឈើ និងក្រដាស, កម្មន្តសាលផ្សេងៗ) និង៩) ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ។

លទ្ធផលអង្កេតនេះ ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការពិគ្រោះយោបល់ក្នុងសិក្ខាសាលាស្តីពីការវាយតម្លៃលទ្ធផលអង្កេតដើម្បីធានាបាននូវភាពត្រឹមត្រូវ និងសុពលភាពនៃលទ្ធផលអង្កេត។ សិក្ខាសាលានេះបានប្រមូលផ្តុំអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗមកពីវិស័យផ្សេងៗរួមមាន៖ និយោជក ភ្នាក់ងារជ្រើសរើសឯកជន គ្រឹះស្ថានបណ្តុះបណ្តាល (TVET) និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។ តាមរយៈការពិភាក្សាស៊ីជម្រៅ និងការផ្តល់យោបល់ពីអ្នកជំនាញ អ្នកចូលរួមសិក្ខាសាលាបានរួមចំណែកដល់ភាពត្រឹមត្រូវ ភាពពាក់ព័ន្ធ និងភាពទូលំទូលាយនៃលទ្ធផលអង្កេតនេះ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃទីផ្សារការងារកម្ពុជា។ ដំណើរការសហការនេះបានពង្រឹងភាពជឿជាក់ និងការអនុវត្តនៃលទ្ធផលអង្កេតសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយ និងការសម្រេចចិត្ត។

ការវាយតម្លៃ ការបកស្រាយសន្និស្សន៍មុខរបរ និងលក្ខណវិនិច្ឆ័យ

- សន្និស្សន៍នេះបង្ហាញអំពីស្ថានភាព (ងាយស្រួល/ពិបាក) ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតបច្ចុប្បន្នសម្រាប់និយោជកក្នុងមុខតំណែងជាក់លាក់មួយ ដែលរំពឹងទុកថានឹងមាន នារយៈពេល ៦ខែខាងមុខ និងឱកាសការងារសម្រាប់អ្នកស្វែងរកការងារដែលមានជំនាញដូចនឹងមុខរបរដែលកំពុងជ្រើសរើស។
- ការវាយតម្លៃរបស់និយោជក ក្នុងការជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតត្រូវបានធ្វើឡើងតាមមាត្រដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖ ១ = ងាយស្រួលខ្លាំងក្នុងការជ្រើសរើស ២ = ងាយស្រួលជ្រើសរើស ៣ = ធម្មតា (មានតុល្យភាពរវាងការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការ) ៤ = ពិបាកជ្រើសរើស និង ៥ = ពិបាកខ្លាំងក្នុងការជ្រើសរើស។

- ការវាយតម្លៃនៃភាពងាយស្រួល ឬងាយស្រួលខ្លាំងក្នុងការជ្រើសរើស (តម្លៃនៃ ១ ឬ ២) បង្ហាញថាអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើមានឱកាសទាបក្នុងការទទួលបានការងារ ដែលបណ្តាលមកពីភាពប្រកួតប្រជែងខ្ពស់ក្នុងចំណោមអ្នកស្វែងរកការងារក្នុងប្រទេសមុខរបរដូចគ្នា។
- ការវាយតម្លៃពីការលំបាក ឬលំបាកជ្រើសរើសខ្លាំង (តម្លៃនៃ ៤ ឬ ៥) បង្ហាញថាអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើមានឱកាសខ្ពស់ក្នុងការទទួលបានការងារ ដែលបណ្តាលមកពីភាពប្រកួតប្រជែងតិចក្នុងចំណោមអ្នកស្វែងរកការងារក្នុងប្រទេសមុខរបរដូចគ្នា។
- លទ្ធផលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់តាមប្រភេទដូចខាងក្រោម៖
  - ប្រសិនបើតម្លៃសន្ទស្សន៍សម្រាប់មុខរបរមួយគឺទាបជាង ២,៨ មានន័យថា៖ ឱកាសតិចក្នុងការទទួលបានការងារសម្រាប់ប្រភេទមុខរបរដូចគ្នា
  - ប្រសិនបើវាស្ថិតនៅចន្លោះ ២,៨ និង ៣,២ មានន័យថា៖ ឱកាសធម្មតា ដែលមានតុល្យភាពរវាងការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការ
  - ប្រសិនបើតម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២ មានន័យថា៖ ឱកាសការងារខ្ពស់ក្នុងការទទួលបានការងារសម្រាប់ប្រភេទមុខរបរដូចគ្នា។

ការវាយតម្លៃមុខរបរដែលមានឱកាសការងារល្អ ត្រូវបានពឹងផ្អែកលើលក្ខណវិនិច្ឆ័យសំខាន់ៗចំនួន៥ ដូចជាស្ថានភាពជ្រើសរើសបុគ្គលិក ដង់ស៊ីតេដំណឹងជ្រើសរើសបុគ្គលិក ប្រាក់ឈ្នួល កំណើនការងារ និងកំណើនរបស់វិស័យ។ រាល់ការជ្រើសរើសមុខរបរដែលមានតម្រូវការទីផ្សារខ្ពស់ និងឱកាសការងារល្អត្រូវបានពឹងផ្អែកលើលក្ខណវិនិច្ឆ័យ ទាំង៥ ដូចក្នុងតារាងខាងក្រោម។

តារាងទី ២៖ លក្ខណវិនិច្ឆ័យចំនួន ៥ សម្រាប់ចាត់ថ្នាក់មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់

លក្ខណវិនិច្ឆ័យ	ការពិពណ៌នា
ស្ថានភាពជ្រើសរើស ឬឱកាសការងារសម្រាប់ មុខរបរដែលមានឱកាសខ្ពស់	ការវាយតម្លៃស្ថានភាពជ្រើសរើសត្រូវបានគណនាឡើងពី២ប្រភពទិន្នន័យរួមមាន ទិន្នន័យជ្រើសរើសបុគ្គលិក របស់មជ្ឈមណ្ឌលការងាររាជធានី ខេត្តទាំង ១៣ របស់ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារ និងពីការអង្កេតដែលក្រសួងបានធ្វើលើសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានចំនួន ៥៧៧។ បន្ថែមពីនេះ លទ្ធផលសន្ទស្សន៍នេះ ក៏ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការផ្តល់មតិយោបល់ និងវាយតម្លៃពីសំណាក់អ្នកជំនាញខាងធនធានមនុស្សផងដែរ មុននឹងសម្រេចចេញជាសន្ទស្សន៍ឱកាសការងារសម្រាប់មុខរបរនីមួយៗ។ ជាលទ្ធផល សន្ទស្សន៍នេះត្រូវបានយកមកធ្វើជាព័ត៌មានមូលដ្ឋានក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរដែលមានឱកាសការងារល្អ។

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ	ការពិពណ៌នា
ដង់ស៊ីតេដំណឹងជ្រើសរើសបុគ្គលិក	<p>ការគណនាសន្ទស្សន៍ឱកាសការងារនេះ ត្រូវបានដាក់ទម្ងន់ជាមួយនឹងដង់ស៊ីតេដំណឹងជ្រើសរើសបុគ្គលិកទៅតាមមុខរបរនីមួយៗ។ សម្រាប់ការជ្រើសរើសមុខតំណែង ក៏ត្រូវបានពិចារណាលើចំនួនជ្រើសរើសបុគ្គលិក និងសន្ទស្សន៍ឱកាសការងារទៅតាមមុខរបរនីមួយៗ។ ចំនួននៃការប្រកាសការងារ និងសន្ទស្សន៍ឱកាសការងារនេះ ពីងផ្នែកលើកត្តាសំខាន់ៗដែលត្រូវបានពិចារណានៅពេលជ្រើសរើសមុខតំណែង គឺចំនួននៃការប្រកាសការងារដែលផ្តល់នូវការចង្អុលបង្ហាញដោយផ្ទាល់នៃតម្រូវការ និងសន្ទស្សន៍ឱកាសការងារដែលផ្តល់នូវការវាយតម្លៃលើស្ថានភាពការងារ។</p>
ប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែ	<p>ទិន្នន័យប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែត្រូវបានគណនាឡើងដោយការដាក់មេគុណទៅលើចំនួនអ្នកមានការងារក្នុងមុខរបរដូចគ្នា រួចគណនាជាមធ្យមសម្រាប់មុខតំណែងនីមួយៗ និងត្រូវបានកែសម្រួលជាមួយទិន្នន័យរបស់ទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារ។ ប្រាក់ឈ្នួលដែលបានផ្តល់តំណាងឱ្យតួលេខជាមធ្យម ហើយប្រាក់ឈ្នួលជាក់ស្តែងអាចប្រែប្រួលអាស្រ័យលើកត្តាដូចជា បទពិសោធន៍ ការអប់រំ និងទំហំក្រុមហ៊ុន។</p>
កំណើនការងារ	<p>ការជ្រើសរើសមុខរបរដែលមានសក្តានុពលខ្ពស់ត្រូវបានពឹងផ្អែកលើកំណើនការងារតាមមុខរបរដែលបានព្យាករណ៍ចេញពីទិន្នន័យអង្កេតសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចកម្ពុជា (CSES) និងចំនួនការងារបន្ថែមពីគម្រោងវិនិយោគដែលមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ (Qualified Investment Projects – QIPs) អនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា។ ការព្យាករនេះបង្ហាញពីតម្រូវការកម្មករ និយោជិតនាពេលខាងមុខសម្រាប់មុខរបរជាក់លាក់។</p>
កំណើនរបស់វិស័យ	<p>លក្ខណវិនិច្ឆ័យនេះគឺផ្អែកលើការព្យាករនៃកំណើនក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗគ្នា ដែលប្រើប្រាស់ទិន្នន័យរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ វាផ្តល់បញ្ជាក់ពីស្ថានភាពទូទៅរបស់សេដ្ឋកិច្ច និងផលប៉ះពាល់ទៅលើឱកាសការងារក្នុងវិស័យផ្សេងៗ។</p>

ភាពខ្វះខាតនៃការអង្កេត

អង្កេតនេះមានចំណុចខ្វះខាតមួយចំនួន រួមទាំងភាពលំអៀងនៃការឆ្លើយតបពីអ្នកឆ្លើយសំណួរ និងការបញ្ចូលទិន្នន័យ និងការសម្អាតបញ្ហាប្រឈម។ អ្នកឆ្លើយសំណួរប្រហែលជាបានផ្តល់ចម្លើយលំអៀងដោយសារកត្តាដូចជា ភាពលំអៀងនៃតម្រូវការសង្គម ភាពលំអៀងនៃការទទួលស្គាល់អ្វីមួយ ភាពលំអៀងនៃការចងចាំលើទិន្នន័យចាស់ៗ ឬកត្តាវប្បធម៌។ លើសពីនេះ ការបញ្ចូល និងការសម្អាតទិន្នន័យដោយដៃគឺចំណាយពេលច្រើន

និងងាយនឹងមានកំហុស។ ការដាក់លេខកូដ ISCO-08 ឱ្យត្រឹមត្រូវនូវមុខរបរក៏ជាបញ្ហាប្រឈមផងដែរ ដោយសារ ភាពស្មុគស្មាញនៃប្រព័ន្ធចាត់ថ្នាក់ និងលក្ខណៈនៃការវិវត្តការងារ។

ដើម្បីដោះស្រាយដែនកំណត់ទាំងនេះ ការអង្កេតនាពេលអនាគតអាចពិចារណាលើការពង្រីកទំហំសំណាក គំរូ ការអនុវត្តវិធានការត្រួតពិនិត្យលើគុណភាពឱ្យកាន់តែតឹងរឹង ប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ និង ការវិភាគផ្នែកលើបច្ចេកវិទ្យា និងបង្កើតប្រព័ន្ធសរសេរកូដ ISCO-08 ស្តង់ដារ។ តាមរយៈដំណោះស្រាយទាំងនេះ ការអង្កេតនាពេលអនាគតអាចធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវភាពត្រឹមត្រូវ និងភាពជឿជាក់នៃទិន្នន័យដែលបានប្រមូល និងផ្តល់នូវការយល់ដឹងដ៏រឹងមាំបន្ថែមទៀតរបស់ទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជា។

គោលបំណងនៃអង្កេត

របាយការណ៍ស្តីពី «ទស្សនវិស័យការងារកម្ពុជាឆ្នាំ២០២៤ ឆមាសទី២» គឺជារបាយការណ៍ស្តីពីការព្យាករ មុខរបរ និងការងារ និងជាផ្នែកមួយនៃការព្យាករស្ថានភាពទីផ្សារការងាររបស់ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាល វិជ្ជាជីវៈ។ របាយការណ៍នេះបង្ហាញពីនិន្នាការការងារ និងការពិពណ៌នាយ៉ាងក្បោះក្បាយអំពីឱកាសការងារសម្រាប់ មុខរបរផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាប្រចាំឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤។

លទ្ធផលនៃរបាយការណ៍នេះ គឺផ្អែកលើទស្សន ២ គឺ និយោជក និងអ្នកជំនាញផ្នែកធនធានមនុស្ស។ ដែលជាលទ្ធផលត្រូវបានផ្តល់ការសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើសន្ទស្សន៍ទស្សនវិស័យការងារ ដែលនិយោជកបានធ្វើការ វាយតម្លៃ (៨០%) និងការវាយតម្លៃរបស់ប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងាររាជធានី ខេត្ត (២០%)។ វិធីសាស្ត្រនេះធានាថាសន្ទស្សន៍នេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងពីទិដ្ឋភាពទីផ្សារការងារយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។

រចនាសម្ព័ន្ធនៃរបាយការណ៍

របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានបែងចែកជាបីជំពូកដើម្បីផ្តល់ជូននូវការវិភាគយ៉ាងទូលំទូលាយអំពីទីផ្សារការងារ នៅកម្ពុជា។ ជំពូកទី ១ បង្ហាញពីស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាសំខាន់ៗ ក៏ដូចជានិន្នាការទីផ្សារ ការងារដែលកំពុងមាន។ ជំពូកនេះបានពិចារណាលើកត្តាមួយចំនួនដូចជា កំណើន ជ.ស.ស. ការវិនិយោគផ្ទាល់ ពីបរទេស រចនាសម្ព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ និងកម្លាំងពលកម្ម និងការរំពឹងទុកក្នុងវិស័យការងារ។

ជំពូកទី ២ ផ្ដោតលើការរំពឹងទុកនៃមុខរបរសរុបចំនួន ២២៨ សម្រាប់ឆមាសទី២ ឆ្នាំ២០២៤។ ជំពូកនេះបានផ្តល់នូវការយល់ដឹងលម្អិតអំពីតម្រូវការការងារ កម្រិតប្រាក់ឈ្នួល និងបញ្ហាប្រឈមដែលមានសក្តានុពលនៅក្នុងអនុវិស័យនីមួយៗ។ ជំពូកនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងដល់អ្នកស្វែងរកការងារ និយោជក និងអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយ។

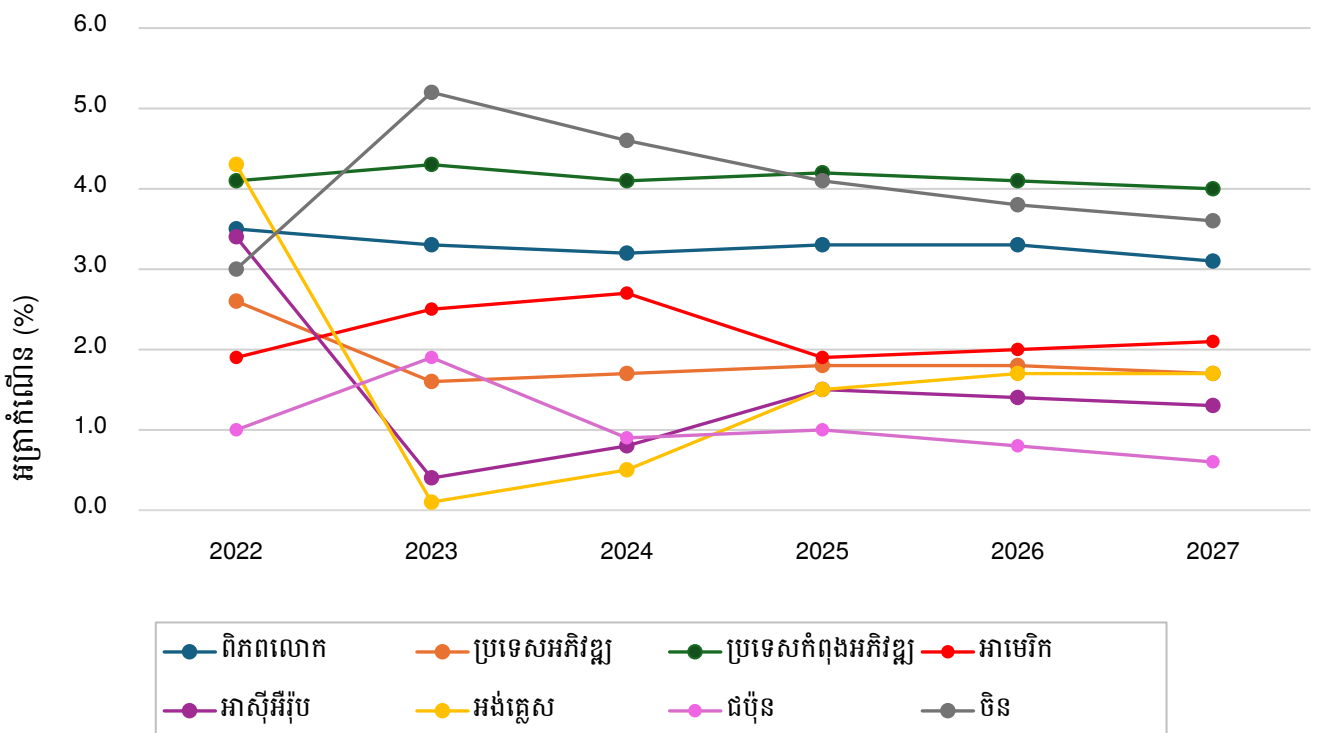
ជាចុងក្រោយ ជំពូកទី ៣ ផ្តល់នូវសេចក្តីសង្ខេបនៃការរកឃើញសំខាន់ៗពីរបាយការណ៍ និងផ្តល់នូវអនុសាសន៍ដ៏មានតម្លៃសម្រាប់អ្នកស្វែងរកការងារដែលប្រាថ្នាចង់ចាប់យកនូវមុខរបរ និងអាជីពជោគជ័យនៅកម្ពុជា។ ជំពូកនេះបានផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗដូចជា និន្នាការឧស្សាហកម្ម ឱកាសការងារដែលកំពុងរីកចម្រើន និងជំនាញសំខាន់ៗក្នុងការអភិវឌ្ឍគន្លងអាជីព។ ជំពូកនេះមានគោលបំណងផ្តល់ជូនអ្នកស្វែងរកការងារជាមួយនឹងការយល់ដឹង និងព័ត៌មានដែលចាំបាច់ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្ត និងស្វែងយល់ទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

ជំពូកទី ១ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសកល និងកម្ពុជា

១.១ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសកល

ទស្សនវិស័យនៃសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក នៅតែមិនទាន់មានភាពច្បាស់លាស់សម្រាប់ធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយនឹងតំរូវការនៃសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ ការប៉ាន់ប្រមាណសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤-២០២៥ បង្ហាញថាប្រហែលជិត ៦០% នៃប្រទេសក្នុងពិភពលោក ដែលស្មើនឹង ៨០% នៃប្រជាជនពិភពលោកសរុប និងមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលទាបជាងមធ្យមរបស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅអំឡុងឆ្នាំ២០១០ ជាមួយនឹងអតិផរណាដែលមិនធ្លាប់បានជួបប្រទះក្នុងប៉ុន្មានទស្សវត្សកន្លងមកនេះ។ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចធ្លាក់ចុះកាន់តែអាក្រក់ទៅដោយសារកត្តាអវិជ្ជមានមួយចំនួនដូចជា ការចំណាយក្នុងការរស់នៅខ្ពស់ លក្ខខណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុកាន់តែមានភាពតឹងរឹងជាងមុន សង្គ្រាមដែលកំពុងបន្តនៅអ៊ុយក្រែនផលប៉ះពាល់ដ៏រ៉ាំរ៉ៃនៃជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ ដែលបានធ្វើឱ្យបរិយាកាសសេដ្ឋកិច្ចដ៏លំបាកនេះកាន់តែមានភាពស្មុគស្មាញបន្ថែមទៀត។

រូបភាពទី ២៖ ការព្យាករកំណើន ផ.ស.ស. តាមសេដ្ឋកិច្ចធំ (២០២២-២០២៧)

ប្រភព៖ World Economic Outlook, IMF (២០២៤)

នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកគឺត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថានឹងមានស្ថេរភាពនៅត្រឹម ៣,២%។ តែទោះជាយ៉ាងណាក្តី បន្ទុកបំណុលខ្ពស់ និងការបង្កើនថ្លៃសេវាបំណុលនៅក្នុងទីផ្សារដែលកំពុងរីកចម្រើន និងសេដ្ឋកិច្ចកំពុងអភិវឌ្ឍជាច្រើន (EMDEs) សង្ឃឹមឃើញពីភាពចាំបាច់នៃការធ្វើមានតុល្យភាពរវាងតម្រូវការនៃការ

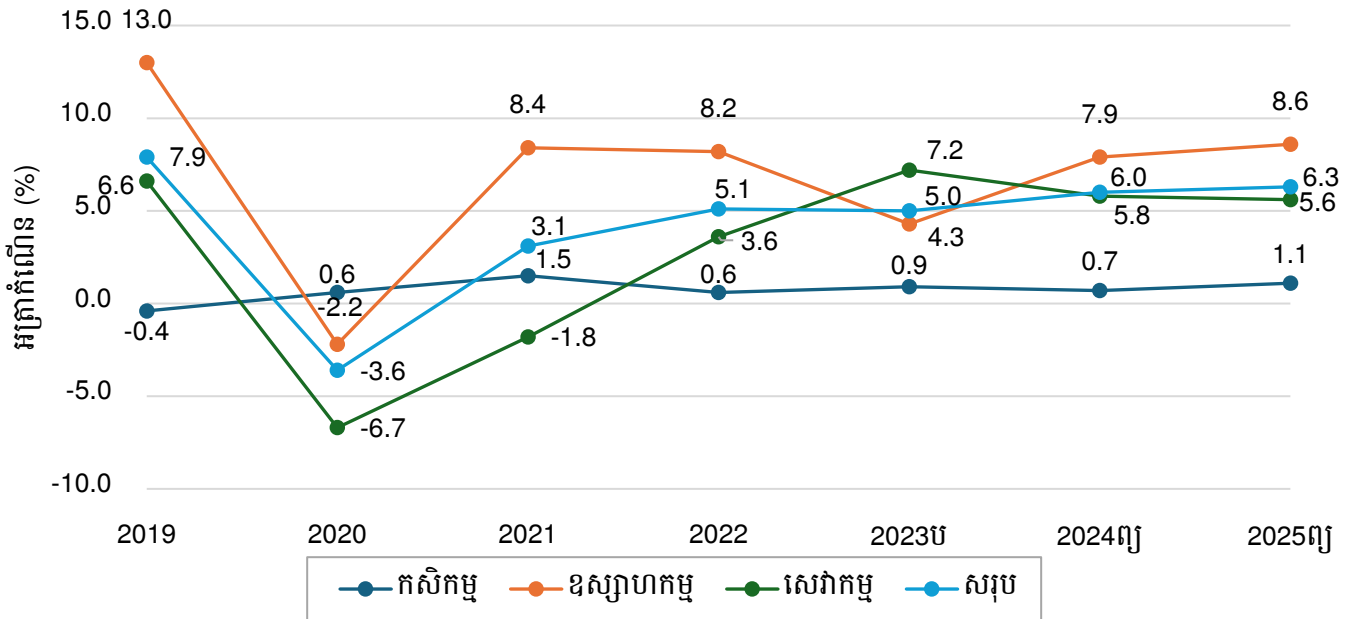
វិនិយោគជាមួយនឹងការទទួលខុសត្រូវសារពើពន្ធ។ តួយ៉ាង សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងមានកំណើនប្រមាណ ៣,២% នៅអំឡុងរយៈពេលជាមធ្យមចន្លោះពីឆ្នាំ២០២៥ ដល់ឆ្នាំ២០២៧ ស្របពេលជាមួយនឹងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច (shocks) ដែលកំពុងរលាយបាត់បន្តិចម្តងៗ រីឯស្ថានភាពអតិផរណាសកលក៏កំពុងតែវិលមករកស្ថានភាពធម្មតាវិញ។

សេដ្ឋកិច្ចសហរដ្ឋអាមេរិកត្រូវបានព្យាករណ៍ថាមានកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងរង្វង់ ២% ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ២០២៤ ដល់ឆ្នាំ២០២៧ ដែលជំរុញឱ្យមានការវិលមករកប្រក្រតីភាពនៃការចំណាយ និងតម្រូវការក្នុងទីផ្សារសហរដ្ឋអាមេរិក ខណៈកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំរបស់សហភាពអឺរ៉ុប ស្ថិតក្នុងរង្វង់ ១,៣% និងសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសចិនមានអត្រាកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្នុងរង្វង់ ៤% ក្នុងចន្លោះឆ្នាំដូចគ្នានេះ។

១.២ ទស្សនវិស័យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាបានឆ្លងកាត់កំណើនដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានទស្សវត្សកន្លងមកនេះ និងបានក្លាយជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចលូតលាស់សេដ្ឋកិច្ចលឿនបំផុតនៅក្នុងពិភពលោក ជាមួយនឹងអត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមប្រមាណ ៧% មុនការមកដល់នៃជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ជំងឺរាតត្បាតសកលកូវីដ-១៩នេះ បានធ្វើឱ្យកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជានៅទ្រឹងដែលអត្រា កំណើននៃផលិតផលក្នុងសរុបបានធ្លាក់ចុះដល់ -៣,៦% នៅក្នុងឆ្នាំ២០២០ ប៉ុន្តែបានស្ទុះឡើងវិញជាបណ្តើរៗមកត្រឹម ៣,១% នៅឆ្នាំ២០២១ និងបន្តការកើនឡើងដល់ ៥,១% នៅក្នុងឆ្នាំ២០២២។ ស្ថេរភាពនៃអត្រាអតិផរណា និងកម្រិតនៃការមានការងារធ្វើមានភាពកាន់តែប្រសើរឡើង បានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញថាសូចនាករសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ដូចជា អតិផរណា និងការងារបានបង្ហាញអំពីសញ្ញានៃស្ថេរភាព។

រូបភាពទី ៣៖ កំណើន ផ.ស.ស. របស់កម្ពុជាតាមវិស័យ (២០១៩-២០២៥៧ៗ)

ប្រភព៖ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (MEF) (ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤)។ * ប៖ ការប៉ាន់ស្មាន, ៧ៗ៖ ការព្យាករ។

កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបនៃប្រទេសកម្ពុជាពឹងផ្អែកលើវិស័យចម្បងមួយចំនួនដូចជា វិស័យកសិកម្ម វិស័យកម្មន្តសាល និងវិស័យសេវាកម្មដែលរាប់បញ្ចូលទាំងទេសចរណ៍ និងបដិសណ្ឋារកិច្ច។ វិស័យកសិកម្ម គឺជា វិស័យចម្បងដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះរបស់សេដ្ឋកិច្ចនៃប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ទៅដល់ផលិត ផលក្នុងស្រុកសរុប (GDP) និងការងារនៅក្នុងប្រទេស។ បច្ចុប្បន្ននេះ វិស័យកសិកម្មត្រូវបានត្រូវបានរំពឹងទុកថា នឹងមានការលូតលាស់ឡើងវិញ ជាពិសេសដំណាំស្រូវ និងស្វាយចន្ទី។ វិស័យកម្មន្តសាល ជាពិសេសលើអនុវិស័យ វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប ក៏ជាកត្តាជំរុញដ៏សំខាន់ផងដែរ ដែល ការនាំចេញនៃផលិតផលទាំងនេះមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំង។ វិស័យសំណង់ដែលត្រូវបានជំរុញដោយការ វិនិយោគទាំងក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក ក៏ដើរតួយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ។ ការអភិវឌ្ឍអចលនទ្រព្យ ជាពិសេសនៅតំបន់ទីក្រុងបានរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់កំណើនផលិតផលក្នុងស្រុក សរុប (ផ.ស.ស.)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយវិស័យសំណង់បានជួបប្រទះនឹងការថមថយ ដោយសារគម្រោង វិនិយោគមួយចំនួនត្រូវបានពន្យារពេល ឬផ្អាក។ លើសពីនេះ វិស័យសេវាកម្មដែលរាប់បញ្ចូលទាំងការលក់រាយ និងបដិសណ្ឋារកិច្ចបានពង្រីកវិសាលភាព ដែលធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែមានភាពសម្បូរបែប។ វិស័យ ទេសចរណ៍ដែលត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយជំងឺរាតត្បាតកូវីដ-១៩ បានបង្ហាញពីសញ្ញាដឹងមាំនៃ ការងើបឡើងវិញ ជាមួយនឹងការមកដល់នៃកំណើនភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ ដែលរួមចំណែកដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានបង្ហាញពីស្ថានភាពប្រសើរឡើងវិញ ដោយរំពឹងថានឹងមានកំណើនក្នុងអត្រា ៦% ក្នុង ឆ្នាំ២០២៤ និង ៦,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ ដោយផ្អែកតាមការព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ការព្យាករ នេះ ក៏ស្របគ្នាជាមួយនឹងស្ថាប័នអន្តរជាតិធំៗដូចជា ធនាគារពិភពលោក (WB), ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB) និងមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF)។ កំណើននេះ បានមកពីកត្តាជំរុញ និងការគាំទ្រមួយចំនួនដូចជា ការងើប ឡើងវិញនៃច្រវាក់ផលិតកម្ម និងនិន្នាការវិជ្ជមាននៃអនុវិស័យក្រៅពីកាត់ដេរ និងការដាក់ចេញវិធានការមាន ប្រសិទ្ធភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការទាក់ទាញវិនិយោគិនពីបរទេស។

តារាងទី ៣៖ កំណើន ផ.ស.ស. របស់កម្ពុជាតាមវិស័យ (២០១៩-២០២៦)

វិស័យ	២០១៩	២០២០	២០២១	២០២២	២០២៣ប	២០២៤ព្យ	២០២៥ព្យ	២០២៦ព្យ
កសិកម្ម	-0.4%	0.6%	1.5%	0.6%	0.9%	0.7%	1.1%	1.2%
ការដាំដុះដំណាំកសិកម្ម	0.6%	0.6%	2.2%	1.1%	1.3%	1.6%	1.6%	1.7%
បសុសត្វ និងបសុបក្សី	-1.5%	0.7%	-1.0%	-1.3%	0.1%	0.2%	0.3%	0.4%
នេសាទ	-2.6%	0.9%	2.3%	1.2%	0.9%	-2.0%	0.3%	0.5%
ឧស្សាហកម្ម	13.0%	-2.2%	8.4%	8.2%	4.3%	7.9%	8.6%	8.8%
វាយនភណ្ឌកាត់ដេរសម្លៀក បំពាក់ ស្បែកជើង និង ផលិតផលធ្វើដំណើរ និង កាបូប	12.9%	-7.7%	15.9%	11.3%	-3.5%	7.5%	9.4%	9.1%
សំណង់	18.7%	-7.6%	-8.0%	0.9%	0.7%	1.1%	2.5%	4.0%
ការផលិតអាហារ	7.8%	3.4%	4.2%	7.6%	7.3%	7.7%	7.5%	6.7%
ការផលិតភេសជ្ជៈ និងថ្នាំជក់	7.7%	4.4%	7.9%	5.6%	6.8%	7.7%	8.4%	8.9%
ឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត	8.4%	11.9%	16.8%	10.3%	17.0%	13.0%	11.7%	11.7%
សេវាកម្ម	6.6%	-6.7%	-1.8%	3.6%	7.2%	5.8%	5.6%	5.8%
សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន	5.5%	-34.2%	-39.5%	22.0%	47.5%	12.6%	8.4%	7.3%
ពាណិជ្ជកម្ម	5.7%	-6.3%	2.5%	4.5%	4.0%	5.3%	5.9%	6.1%
ការដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ	8.4%	-2.7%	3.8%	4.7%	4.7%	5.2%	5.8%	6.2%
ព័ត៌មាន និងគមនាគមន៍	9.8%	11.5%	12.0%	9.0%	9.0%	8.0%	7.5%	7.5%
ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង	7.9%	4.3%	3.2%	-1.0%	-4.0%	0.1%	1.5%	2.8%
អចលនទ្រព្យ	8.7%	-8.3%	-8.5%	0.5%	0.0%	1.2%	2.8%	3.7%
សេវាកម្មផ្សេងទៀត	5.8%	2.2%	5.8%	0.8%	6.8%	7.0%	6.0%	6.0%
ផ.ស.ស.	7.9%	-3.6%	3.1%	5.1%	5.0%	6.0%	6.3%	6.5%

ប្រភព៖ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (MEF) (ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤)។ * ប៖ ការប៉ាន់ស្មាន, ព្យ៖ ការព្យាករ។

នៅក្នុងឆ្នាំ២០២០ វិស័យកសិកម្មត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងមានការកំណើនជាលំដាប់ ជាមួយនឹងការងើបឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើន ០,៧% ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ និង ១,១% ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ និង ១,២% នៅឆ្នាំ២០២៦។ ទោះបីជាមានកំណើនយឺតយ៉ាងណាក៏ដោយ និន្នាការនេះបង្ហាញពីភាពវិជ្ជមាន និងនិន្នាការដែលជំរុញដោយកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងផ្សេងៗឆ្ពោះទៅរកកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ដែលមានរួមទាំងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-ចិន និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េ ជាមួយនឹងការចូលរួមក្នុងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងតំបន់ (RCEP)។ គំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការគាំទ្រវិស័យកសិកម្ម ក៏ដូចជាតម្រង់ឆ្ពោះទៅរកការលើកទឹកចិត្តពន្ធសម្រាប់ការនាំចូលវត្ថុធាតុដើមកសិកម្ម និងហិរញ្ញប្បទានដើម្បីជំរុញផលិតកម្មក្នុងស្រុកឱ្យដើរតួនាទីសំខាន់មួយនៅក្នុងកំណើននេះ។

វិស័យឧស្សាហកម្ម បានធ្លាក់ចុះខ្លាំងក្នុងឆ្នាំ២០២០ ដោយសារវិបត្តិកូវីដ-១៩ ប៉ុន្តែបង្ហាញពីការងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សសម្រាប់ឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។ ជាក់ស្តែង វិស័យឧស្សាហកម្មមានកំណើន ៤,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ និងត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងបន្តកើនដល់ ៨,៦% នៅឆ្នាំ២០២៥ និង ៨,៨% នៅឆ្នាំ២០២៦។ ការងើបឡើងវិញនៃវិស័យនេះ គឺមានការគាំទ្រដោយអនុវិស័យវាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប។ ជាអកុសលវាបានធ្លាក់ចុះដល់ ៣,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដោយសារតែមានតម្រូវការទាបនៅក្នុងទីផ្សារសកល និងជម្លោះដែលកំពុងបន្តរវាងរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិស័យនេះបានបង្ហាញពីការស្ទុះងើបឡើងវិញគួរឱ្យកត់សម្គាល់ជាមួយនឹងកំណើន ៧,៥% ដោយសារតែមានការកើនឡើងនៃតម្រូវការសកលឡើងវិញ។ អនុវិស័យកម្មន្តសាលក្រៅពីកាត់ដេរដូចជា ផលិតផលចំណីអាហារ និងភេសជ្ជៈ គ្រឿងបង្កុំនិងដំឡើងរថយន្ត និងគ្រឿងបរិក្ខារអេឡិចត្រូនិក ក៏ចូលរួមចំណែកនៅក្នុងកំណើនបច្ចុប្បន្ននេះផងដែរ។ អនុវិស័យសំណង់ត្រូវបានរំពឹងថានឹងរក្សាបាននូវកំណើនតិចតួចនៅក្នុងអត្រា ១,១% នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤ និងកើនឡើងដល់ ២,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២៥។ ប៉ុន្តែកំណើននេះនៅតែមានសភាពយឺតដោយសារតែមានការថយចុះនៃសកម្មភាពសំណង់ដែលជាបញ្ហាចម្បង។ វិស័យនេះត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានកំណើនឡើងវិញនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៦ ជាមួយនឹងអត្រាកំណើន ៤%។ វិស័យសេវាកម្ម ត្រូវបានរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងក្នុងអំឡុងវិបត្តិកូវីដ-១៩ ប៉ុន្តែបានត្រឡប់មកភាពល្អប្រសើរវិញក្នុងអត្រា ៣,៦% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ និងអាចមានកំណើន ៥,៦% នៅឆ្នាំ២០២៥ និង ៥,៦% ក្នុងឆ្នាំ២០២៦។ សេវាកម្មស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន បានបង្ហាញពីដំណើរការមិនស៊ីសង្វាក់គ្នាចាប់តាំងពីការចាប់ផ្តើមនៃការធ្លាក់ចុះសេដ្ឋកិច្ច។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ចំនួនភ្ញៀវទេសចរណ៍ដែលធ្វើដំណើរតាមផ្លូវអាកាសមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងដែលមានចំនួនប្រមាណ ៣,២លាននាក់ ប៉ុន្តែវាហាក់ដូចជានៅទ្រឹង និងមិនមានកំណើនបន្ថែមទៀតតាំងពីពេលនោះមក ហើយវានៅតែមានកំណើនទាបបើប្រៀបធៀបទៅនឹងរយៈពេលមុនកូវីដ-១៩។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នេះក៏បានបង្ហាញពីសមត្ថភាពនៅក្នុងការងើបឡើងវិញ ជាមួយនឹងកំណើនក្នុងអត្រា

៤៧,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ អនុវិស័យលក់ដុំ និងរាយត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងសម្រេចបាននូវអត្រាកំណើនប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមប្រហែល ៥% ពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៦ ជាមួយនឹងកំណើនវិជ្ជមានជានិរន្តរភាពដែលត្រូវបានរំពឹងទុកថានឹងបន្តរហូតដល់ឆ្នាំ២០២៦។

វិស័យសេវាកម្ម និងឧស្សាហកម្មត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងបន្តមានកំណើននៅក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំខាងមុខនេះ ដែលបង្ហាញភាពធន់ និងភាពរឹងមាំនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ព្រមទាំងការកើនឡើងនៃចំនួនការងារ និងកម្លាំងពលកម្មក្នុងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់។ ផ្ទុយទៅវិញ កំណើនតម្លៃបន្ថែមក្នុងវិស័យកសិកម្មនៅតែមានភាពយឺតយ៉ាវ ដោយសារកម្លាំងពលកម្មក្នុងវិស័យនេះបន្តធ្លាក់ចុះ ដោយសារកម្មករបានផ្លាស់ទៅវិស័យដែលមានផលិតភាពខ្ពស់ និងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ប្រសើរជាង។

១.៣ ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI)

ប្រទេសកម្ពុជាមានការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) យ៉ាងច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ក្នុងអំឡុងទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ ដែលជាកត្តាជំរុញដ៏សំខាន់នៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ លំហូរ FDI សរុបមានចំនួន ៤ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដោយវិស័យសេវាកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុទទួលបានចំណែកធំបំផុត។ ប្រទេសចិននៅតែជាប្រភពសំខាន់នៃ FDI ដែលមានចំនួន ៥៦% នៃលំហូរចូលសរុប បន្ទាប់មកគឺកូរ៉េខាងត្បូង។ លំហូរនៃការវិនិយោគជាប់លាប់នេះបានជួយដល់ស្ថិរភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជាដោយការបង្កើនសមត្ថភាពឧស្សាហកម្ម ការផ្តល់ការងារ និងការលើកទឹកចិត្តដល់ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា។ ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសបានជំរុញយ៉ាងខ្លាំងដល់វិស័យកម្មនុសាសនាពិសេសវាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូបដោយការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើវិស័យកសិកម្ម។

យោងតាមទិន្នន័យពីក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CDC) បានបង្ហាញថានៅ ចន្លោះខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៣ ដល់ខែសីហា ឆ្នាំ២០២៤ គម្រោងវិនិយោគដែលមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ (QIPs) ប្រមាណ ៣៩១គម្រោងដែលសរុបជាទឹកប្រាក់សរុបចំនួន ៧,៦ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានអនុម័តដោយអ្នកវិនិយោគចម្បងមកពីប្រទេសចិន សហរដ្ឋអាមេរិក ជប៉ុន កាណាដា កូរ៉េខាងត្បូង ស៊ុយអែត សមាគមន៍អាស៊ាន សហភាពអឺរ៉ុប អូស្ត្រាលី និងប្រទេសផ្សេងៗទៀត។ គម្រោងវិនិយោគទាំងនេះ ភាគច្រើនផ្តោតលើវិស័យអាទិភាពដូចជា វិស័យកសិកម្ម វិស័យកសិឧស្សាហកម្ម វិស័យឧស្សាហកម្ម និងវិស័យទេសចរណ៍ និងជាធាតុផ្សំដ៏សំខាន់នៃយុទ្ធសាស្ត្ររបស់កម្ពុជាក្នុងការទាក់ទាញ និងរក្សាការវិនិយោគពីបរទេស។

ប្រអប់ទី១៖ ព័ត៌មានអំពីគម្រោងវិនិយោគដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ (QIPs)

គម្រោងវិនិយោគដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ (QIPs) សំដៅលើគម្រោងវិនិយោគដែលទទួលបានវិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីពីក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CDC) ឬអនុគណៈកម្មាធិការវិនិយោគរាជធានី និងខេត្ត។
និយមន័យ៖

- QIPs គឺជាគម្រោងវិនិយោគដែលផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CDC) ដើម្បីជំរុញការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) នៅក្នុងប្រទេស។
- QIPs គឺជាជម្រើសដ៏ពេញនិយមមួយសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនបរទេសជាមួយនឹងជម្រើសរចនាសម្ព័ន្ធដែលធ្លាប់មានផ្សេងទៀតដូចជាក្រុមហ៊ុនឯកជន (Limited Companies) ការិយាល័យសាខា និងការិយាល័យតំណាង។

អត្ថប្រយោជន៍ស្នូល៖

ចំណុចស្នូលនៃគម្រោងវិនិយោគនេះ គឺស្ថិតនៅលើគោលការណ៍លើកទឹកចិត្តពន្ធពិសេស៖

- រយៈពេលលើកលែងពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ (Tax Holiday)៖ ក្រុមហ៊ុនដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ជា QIPs អាចទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការលើកលែងពន្ធលើប្រាក់ចំណេញរហូតដល់ប្រាំបួនឆ្នាំ។
- រំលស់ពិសេស (Special Depreciations)៖ ម៉្យាងទៀត QIPs អាចរើសយកការរំលស់ពិសេស ៤០% លើទ្រព្យសកម្មរូបីដែលប្រើក្នុងផលិតកម្ម។

អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងទៀត៖

- ការនាំចូលគ្រឿងចក្រ ឬទំនិញដើមទុនដោយមិនបង់ពន្ធ
- លទ្ធភាពក្នុងការជួលដីគ្មានដែនកំណត់
- ការលើកលែងអាករលើតម្លៃបន្ថែម ទៅលើធាតុចូលដែលបាននាំចូល ប្រសិនបើគម្រោងនេះស្ថិតនៅក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស (បច្ចុប្បន្នប្រទេសកម្ពុជាមានតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសចំនួន ២២ ដែលមានការវិនិយោគសំខាន់ៗ)។

សិទ្ធិ និងការដាក់ពាក្យ៖

- មិនមែនគ្រប់សកម្មភាពទាំងអស់សុទ្ធតែមានសិទ្ធិទទួលបាន QIPs នោះទេ (ឧ. កាស៊ីណូ បារ ឬហាងម៉ាស្សា)។

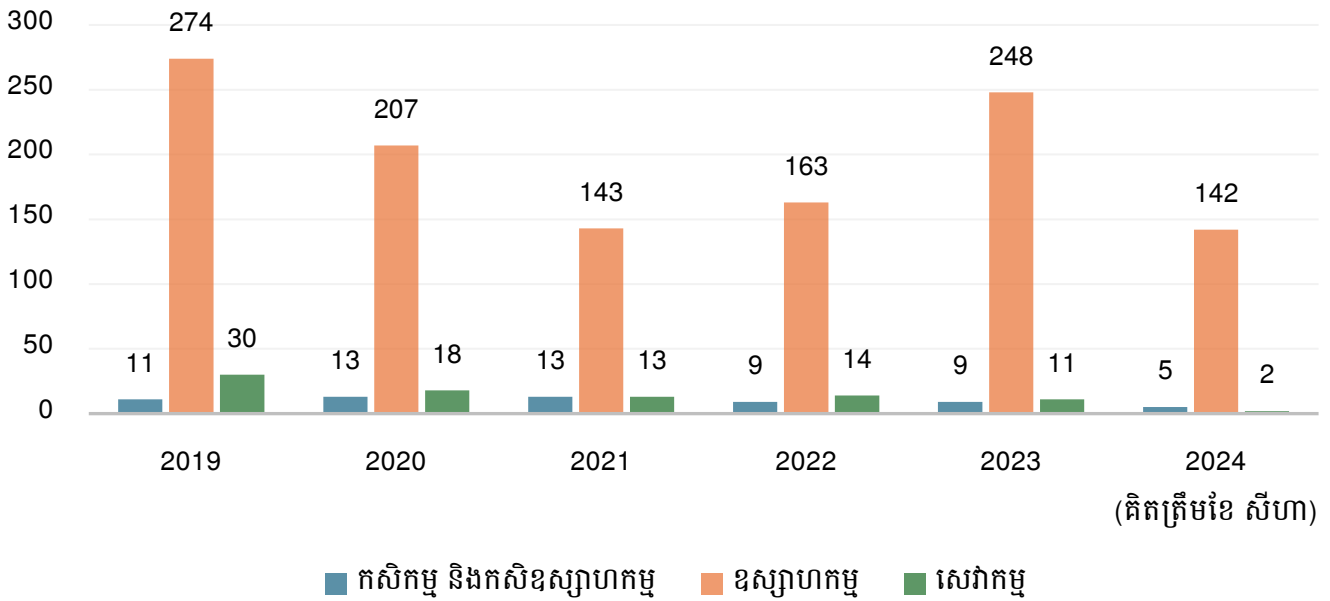
- ការដាក់ពាក្យសុំ QIPs ត្រូវឆ្លងកាត់ដំណើរការ ៣ដំណាក់កាល៖
  - ការដាក់សំណើវិនិយោគទៅអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ (CDC)
  - ការដាក់ពាក្យសុំអាជ្ញាប័ណ្ណ និងលិខិតអនុញ្ញាតដែលត្រូវការទាំងអស់
  - ការទទួលបាន “វិញ្ញាបនបត្រចុះឈ្មោះចុងក្រោយ” (FRC)

គម្រោង QIPs មានឥទ្ធិពល និងមានសារៈសំខាន់ច្រើនសម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក៏ដូចជាការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលបង្ហាញពីភាពធន់នៃការអភិវឌ្ឍ។ ការណ៍នេះមិនត្រឹមតែបង្កើនបរិមាណ FDI ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវគុណភាពនៃការវិនិយោគ ដែលអាចធានាក្នុងការរួមចំណែកយ៉ាងស៊ីជម្រៅដល់ស្ថិរភាព និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។

ប្រភព៖ ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CDC) (២០២៤)។

រូបភាពទី៤ បង្ហាញពីចំនួននៃគម្រោងដែលបានអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា (CDC)។ វិស័យឧស្សាហកម្ម គឺជាវិស័យដែលលេចធ្លោជាងគេនៅក្នុងការទាក់ទាញការវិនិយោគ។ វិស័យនេះបានឆ្ពោះទៅដល់ចំណុចកំពូលមួយដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដែលមាន ២៧៤គម្រោងនៅឆ្នាំ២០១៩។ ទោះបីជាជួបប្រទះនឹងការធ្លាក់ចុះជាបន្តបន្ទាប់ក៏ដោយ វិស័យនេះបានស្ទុះឡើងវិញយ៉ាងខ្លាំងនៅឆ្នាំ២០២៣ ដោយមានគម្រោងវិនិយោគរហូតដល់ ២៤៨គម្រោង។ លំហូរចូលនៃការវិនិយោគនេះគូសបញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់នៃវិស័យនេះក្នុងការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដែលបង្ហាញពីទិដ្ឋភាពឧស្សាហកម្មដ៏រស់រវើក ដែលត្រូវបានជំរុញដោយគោលនយោបាយដ៏អំណោយផលដល់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងតម្រូវការទីផ្សារដែលកំពុងកើនឡើង។ ការកើនឡើងនៃគម្រោងវិនិយោគអាចនាំឱ្យមានកំណើនការងារបន្ថែម ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា និងការធ្វើពិពិធកម្មការនាំចេញ ដែលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់ការរីកចម្រើននៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ គួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងដែរថា ចំនួនការងារបានកើនឡើងពី ១១២ ៤៨៩កន្លែង នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ដល់កម្រិតខ្ពស់បំផុតមួយក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដែលមានចំនួន ២៣៤ ២១៤កន្លែង។ ប៉ុន្តែចំនួននេះមានការធ្លាក់ចុះជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងឆមាសទីមួយនៃឆ្នាំ២០២៤ ដែលធ្លាក់មកត្រឹម ១៤៤ ៩៣៣កន្លែង។

រូបភាពទី ៤៖ ចំនួនគម្រោង QIPs តាមវិស័យ (២០១៩-២០២៤)

ប្រភព៖ CDC (២០២៤)

វិស័យសេវាកម្មបង្ហាញពីដំណាក់កាលស្ថិរភាព បើតាមស្ថិតិគម្រោងវិនិយោគ។ ចំនួនគម្រោងមានការប្រែប្រួលចន្លោះពី ៩ ទៅ ៣០ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ។ វិស័យនេះរួមបញ្ចូលនូវសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដូចជា ទេសចរណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុ ទូរគមនាគមន៍ និងភស្តុភារ។ ចាប់តាំងពីគម្រោងវិនិយោគក្នុងវិស័យសេវាកម្មបានធ្លាក់ចុះបន្តិចម្តងមក ចំនួនការងារដែលកើតចេញពីគម្រោងវិនិយោគនៅមានកម្រិតទាបក្នុងចន្លោះឆ្នាំ ២០១៨-២០២៤ ជាមួយនឹងចំនួនដែលខ្ពស់បំផុតគឺ ៥៧ ០៨០ ក្នុងឆ្នាំ២០១៩។

តារាងទី ៤៖ ការងាររំពឹងទុកដែលបង្កើតពីគម្រោង QIPs តាមវិស័យ (២០១៩-២០២៤)

វិស័យ	២០១៩	២០២០	២០២១	២០២២	២០២៣	២០២៤ (គិតត្រឹម ខែសីហា)
កសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្ម	4,289	11,085	2,704	4,124	6,342	4,053
ឧស្សាហកម្ម	179,461	96,994	85,305	112,514	234,214	144,933
សេវាកម្ម	57,080	12,652	1,977	5,649	2,084	4,011
សរុប	240,830	120,731	89,986	122,287	242,640	152,997

ប្រភព៖ CDC (២០២៤)។

វិស័យកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្មនៅតែទទួលបានការវិនិយោគ ទោះបីជាទទួលបានចំនួនតិចបំផុតធៀបនឹងគម្រោងវិនិយោគដែលត្រូវបានអនុម័តដោយ CDC ហើយរំពឹងថានឹងកើនឡើងរហូតដល់ដំណាច់ឆ្នាំក៏ដោយ ក៏ទទួលបានការវិនិយោគផងដែរ។ នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការបង្កើតការងារវិស័យនេះ មានការកើនឡើង

ការងារគួរឱ្យកត់សម្គាល់ នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៩ (១១ ០៨៥កន្លែង) បើប្រៀបធៀបទៅនឹងឆ្នាំ២០១៨ (៤ ២៨៩កន្លែង) ប៉ុន្តែឆ្នាំបន្តបន្ទាប់មានភាពប្រែប្រួលជាមួយនឹងការធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងឆ្នាំ២០២១។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ មានសញ្ញានៃការងើបឡើងវិញជាមួយនឹងការងារចំនួន ៦ ៣៤២កន្លែង ដែលត្រូវបានបង្កើតនៅក្នុងឆ្នាំ២០២២។ វិស័យនេះដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងសេដ្ឋកិច្ច ដោយផ្តល់នូវការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជនមួយផ្នែកធំ និងរួមចំណែកដល់សន្តិសុខស្បៀងរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ ការវិនិយោគក្នុងវិស័យនេះជួយរក្សាសក្តានុពលក្នុងការលើកកម្ពស់ផលិតភាពកសិកម្ម និងការលើកកម្ពស់ការអនុវត្តកសិកម្មប្រកបដោយនិរន្តរភាព ក៏ដូចជាការលើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅតាមជនបទផងដែរ។

១.៤ ស្ថានភាពទីផ្សារការងារ

១.៤.១ រចនាសម្ព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រ

នៅឆ្នាំ២០០៨ ប្រជាជនកម្ពុជាសរុបមានចំនួន ១៣លាននាក់ ដែលក្នុងនោះប្រជាជនស្ថិតក្នុងក្រុមអាយុពី ០ ដល់ ១៤ឆ្នាំ មានចំនួន ៤,៥លាននាក់ ស្មើនឹង ៣៣,៧% នៃប្រជាជនសរុប ខណៈប្រជាជនស្ថិតក្នុងក្រុមអាយុធ្វើការពី ១៥ ដល់ ៦៤ឆ្នាំ មានចំនួនប្រមាណ ៨លាននាក់ ស្មើនឹងប្រមាណ ៦០% នៃប្រជាជនសរុប។ ចន្លោះពីឆ្នាំ២០០៨ ដល់ ២០១៩ ចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាបានកើនឡើងប្រមាណ ២,២លាននាក់ ស្មើនឹងកំណើន ១៦% ក្នុងរយៈពេល ១១ឆ្នាំ។ នៅក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ប្រជាជនកម្ពុជាសរុបបានកើនដល់ ១៧,២លាននាក់ ដែលប្រជាជនមួយភាគធំមានវ័យក្មេង និងពេញកម្លាំងធ្វើការងារ។ ក្នុងនោះបើធៀបនឹងស្ថានភាពចំនួនប្រជាជនសរុបនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៩ សម្រាប់ប្រជាជនស្ថិតនៅក្នុងក្រុមអាយុ ១៥-២៤ឆ្នាំ មានកំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំប្រមាណ ២,៣%, អាយុ ២៥-៣៤ឆ្នាំ មានកំណើន ១,៣% និងអាយុ ៣៥-៤៤ឆ្នាំ មានកំណើន ៥,០%។ នៅឆ្នាំ២០២៣ ប្រជាជនកម្ពុជាស្ថិតនៅក្នុងវ័យធ្វើការអាយុ ១៥-៦៤ឆ្នាំ មានប្រមាណ ៦៤,៥% នៃចំនួនប្រជាជនសរុប និងប្រមាណ ៣០,៤% មានអាយុក្រោម ១៤ឆ្នាំ ដែលនេះបង្ហាញអំពីរចនាសម្ព័ន្ធប្រជាសាស្ត្រនៃប្រជាជនវ័យក្មេងច្រើន។

រចនាសម្ព័ន្ធប្រជាសាស្ត្ររបស់កម្ពុជា ដែលមានប្រជាជនវ័យក្មេងច្រើននេះ បានបង្ហាញថាកម្ពុជាកំពុងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលនៃការទាញយកនូវភាគលាភប្រជាសាស្ត្រ។ ការណ៍នេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈចំណែកនៃប្រជាជនវ័យក្មេងអាយុក្រោម ៣៤ឆ្នាំ មានរហូតដល់ចំនួន ៦៤,៦% នៅឆ្នាំ២០២៣ ហើយអាចនឹងនៅបន្តរហូតដល់ឆ្នាំ២០៣០ ខាងមុខនេះ បើយោងតាមការព្យាកររបស់ទស្សនវិស័យប្រជាជនពិភពលោកនៃអង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ២០២៤។

រចនាសម្ព័ន្ធប្រជាជនសាស្ត្ររបស់កម្ពុជាដែលមានប្រជាជនវ័យក្មេងច្រើនបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏បានបង្ហាញផងដែរ អំពីសក្តានុពលសម្រាប់ការប្រកួតប្រជែងតាមរយៈការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្មដ៏ច្រើនរបស់កម្ពុជា។ ការណ៍នេះ បាន បង្ហាញអំពីសារៈសំខាន់នៃនិន្នាការប្រជាសាស្ត្រ ដែលគួរតែយកចិត្តទុកដាក់ជាទីបំផុត ជាពិសេស ក្នុងការទាញ យកប្រយោជន៍ឱ្យបានជាអតិបរមានៃភាគលាភប្រជាសាស្ត្រ តាមរយៈការវិនិយោគក្នុងការអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាល ដល់ប្រជាជនជាចាំបាច់សម្រាប់កម្ពុជា ក្នុងន័យបង្កើតការងារថ្មីឱ្យកាន់តែមានគុណភាពល្អ សម្រាប់កម្លាំងពលកម្ម ថ្មីដែលឈានដល់អាយុចូលធ្វើការ។

តារាងទី ៥៖ ចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាតាមក្រុមអាយុក្នុងឆ្នាំ២០០៨, ២០១៩ និង ២០២៣

ក្រុមអាយុ	2008		2019		2023		បម្រែបម្រួលជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ (2019-2023)	
	ប្រជាជន (ពាន់នាក់)	ចំណែក (%)	ប្រជាជន (ពាន់នាក់)	ចំណែក (%)	ប្រជាជន (ពាន់នាក់)	ចំណែក (%)	ប្រជាជន (ពាន់នាក់)	អត្រាកំណើន (%)
0-14	4,514	33.7%	4,571	29.4%	5,221	30.4%	130.0	2.8%
15-24	2,988	22.3%	2,665	17.1%	2,967	17.3%	60.5	2.3%
25-34	1,927	14.4%	2,734	17.6%	2,905	16.9%	34.2	1.3%
35-44	1,582	11.8%	2,059	13.2%	2,571	15.0%	102.4	5.0%
45-54	1,144	8.5%	1,504	9.7%	1,436	8.4%	-13.7	-0.9%
55-64	669	5.0%	1,106	7.1%	1,193	6.9%	17.2	1.6%
65+	571	4.3%	912	5.9%	876	5.1%	-7.3	-0.8%
សរុប	13,396	100%	15,552	100%	17,169	100%	323.3	2.1%

ប្រភព៖ ជំរឿនប្រជាជនកម្ពុជាឆ្នាំ២០០៨ និង ២០១៩ ទស្សនវិស័យចំនួនប្រជាជនពិភពលោក (អង្គការសហប្រជាជាតិ)។

ប៉ុន្តែទោះបីកម្ពុជាមានកម្លាំងពលកម្មវ័យក្មេងច្រើនក៏ដោយ តែកម្លាំងពលកម្មទាំងនេះភាគច្រើនទទួលបាន កម្រិតអប់រំតិចតួច និងមានជំនាញទាបនៅឡើយ។ តាមការវិភាគទិន្នន័យពីការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចកម្ពុជា ដែលធ្វើឡើងដោយវិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិនៃក្រសួងផែនការ បានបង្ហាញថា កម្លាំងពលកម្មរបស់កម្ពុជា ដែលមាន អាយុចន្លោះពី ១៥ ទៅ ៦៤ឆ្នាំ ដែលមានប្រមាណ ៨៥% ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ និង ៩៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២១ មានកម្រិត អប់រំទាប ឬត្រឹមមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ (កម្រិតអប់រំត្រឹមថ្នាក់ទី៩) ។ ដោយឡែកកម្លាំងពលកម្មដែលបានបញ្ចប់ កម្រិតមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមានត្រឹមតែ ៥% ទៅ ៧%។ ការណ៍នេះបានបង្ហាញអំពីកម្រិតនៃការអប់រំ និង បណ្តុះបណ្តាលមានការកើនឡើង ប៉ុន្តែក្នុងអត្រាទាប ដែលធ្វើអោយប្រជាជនទាំងនោះភាគច្រើនធ្វើការក្នុង ប្រភេទមុខរបរដែលមានផលិតភាពទាប។ ម្យ៉ាងទៀត នេះក៏ជារនាំងក្នុងការទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ជំនាញបច្ចេកទេសវិជ្ជាជីវៈផ្លូវការ ព្រមទាំងផ្តល់ជលលំបាកក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្លាស់ប្តូរជំនាញ ឬបង្កើន ជំនាញ ដើម្បីមានលទ្ធភាពចាប់យកឱកាសការងារដែលល្អប្រសើរជាងមុន។ ជាក់ស្តែង របាយការណ៍រដ្ឋបាល

ស្តីពីការបូកសរុបលទ្ធផល នៃការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈនៅកម្ពុជា បានបង្ហាញថាប្រជាជនសរុបចំនួនប្រមាណ ១,៦៧លាននាក់ ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ប៉ុន្តែចំនួននេះគឺស្ថិតនៅក្នុងចំនួនមួយតិច (១៧,៧%) ធៀបនឹងក្រុមគោលដៅប្រមាណ ៩,៤៣លាននាក់ ហើយវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជំនាញមួយចំនួនក៏នៅមិនទាន់អាចឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារការងារបច្ចុប្បន្ន ដែលទាមទារឱ្យមានការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និងរៀបចំនូវកញ្ចប់គុណវុឌ្ឍិបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែម។ ទិន្នន័យនេះបានបង្ហាញអំពីភាពចាំបាច់ក្នុងការពង្រឹង និងបង្កើនអត្រាសិស្សបញ្ចប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ដើម្បីកាត់បន្ថយលំហូរនៃកម្លាំងពលកម្មដែលមានការអប់រំទាបចូលទៅក្នុងទីផ្សារ និងការបង្កើនការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសវិជ្ជាជីវៈទៅដល់កម្លាំងពលកម្មដែលនៅក្នុងទីផ្សារ ដើម្បីធ្វើបរិវត្តកម្មនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្លាំងពលកម្មពីគ្មានជំនាញទៅជំនាញកាន់តែខ្ពស់ ប្រកបដោយភាពងាយបត់បែនរហ័សស្របនឹងតម្រូវការទីផ្សារការងារ។

តារាងទី ៦៖ ចំណែកនៃបុគ្គលិកតាមក្រុមអាយុ និងកម្រិតអប់រំក្នុងឆ្នាំ២០២៣

ក្រុមអាយុ	មិនធ្លាប់ចូលសាលា	មិនទាន់បញ្ចប់បឋមសិក្សា	បញ្ចប់បឋមសិក្សា	មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ	ទាបជាង ឬស្មើមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ	មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	សាកលវិទ្យាល័យ
	1	2	3	4	5 = 1+2+3+4	6	7
15-19	2.7%	21.8%	43.8%	24.7%	93.0%	5.7%	1.3%
20-24	2.1%	16.6%	32.9%	22.3%	73.9%	14.9%	11.2%
25-34	4.4%	22.1%	31.3%	16.7%	74.4%	11.3%	14.3%
35-44	9.7%	36.6%	26.7%	13.2%	86.3%	6.8%	6.9%
45-54	16.2%	42.9%	23.6%	9.8%	92.4%	5.4%	2.1%
55-64	21.4%	51.7%	17.1%	6.2%	96.4%	2.7%	0.8%

ប្រភព៖ ការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកលើការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា (CSES)។

ប្រជាជនភាគច្រើនដែលនៅក្នុងក្រុមវ័យក្មេង ១៥-១៩ឆ្នាំ ត្រូវនឹង ៤៣,៨% បានបញ្ចប់បឋមសិក្សា ខណៈដែល ២៤,៧% បានបញ្ចប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ។ ដោយឡែក មានតែ ២,៧% នៃប្រជាជននៅក្នុងរង្វង់អាយុនេះមិនបានចូលរៀន និងមានតែ ១,៣% ប៉ុណ្ណោះដែលបានបញ្ចប់បរិញ្ញាបត្រ។ ភាគរយនៃប្រជាជនដែលមិនធ្លាប់ចូលរៀន (២,១%) បានធ្លាក់ចុះគួរឱ្យកត់សម្គាល់ សម្រាប់ក្រុមអាយុ ២០-២៤ឆ្នាំ។ ផ្ទុយទៅវិញមាន ១១,២% នៃប្រជាជនក្នុងក្រុមអាយុនេះដែលបានចូលរៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ និង ១៤,៩% បានបញ្ចប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។

សម្រាប់ក្រុមប្រជាជនអាយុកាន់តែធំ មាននិន្នាការធ្លាក់ចុះនៃការអប់រំកម្រិតខ្ពស់ និងការកើនឡើងនៃការអប់រំកម្រិតទាប។ ឧទាហរណ៍ ៤,៤% នៃប្រជាជនក្នុងចន្លោះអាយុ ២៥-៣៤ឆ្នាំ មិនដែលធ្លាប់ចូលសាលាទេ,

២២,១% ឈប់រៀននៅបឋមសិក្សា ហើយមានតែ ១១,៣% ប៉ុណ្ណោះដែលបានបញ្ចប់ថ្នាក់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ។ ក្នុងករណីនេះសមាមាត្រនៃប្រជាជនដែលមានបរិញ្ញាបត្រធ្លាក់ចុះដល់ ១៤,៣%។

១.៤.២ កម្លាំងពលកម្មបច្ចុប្បន្ន និងសក្តានុពលការងារ

អត្រាអ្នកចូលរួមកម្លាំងពលកម្មសម្រាប់ក្រុមអាយុនីមួយៗពីឆ្នាំ២០២០ ដល់ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទិន្នន័យ។ សម្រាប់គ្រប់ក្រុមអាយុ អត្រាចូលរួមត្រូវបានបង្ហាញជាភាគរយ ដោយបង្ហាញពីការផ្លាស់ប្តូរនៃការចូលរួមកម្លាំងពលកម្មក្នុងរយៈពេលបួនឆ្នាំនេះ។

តារាងទី ៧៖ ការចែករំលែកអត្រាចូលរួមនៃកម្លាំងពលកម្មតាមក្រុមអាយុ (២០១៩-២០២៣)

ក្រុមអាយុ	2019	2020	2021	2022	2023
15-19	58.5%	56.3%	54.0%	50.9%	47.8%
20-24	88.8%	86.7%	84.6%	83.7%	82.9%
25-34	95.0%	93.2%	91.4%	91.9%	92.3%
35-44	95.5%	94.7%	93.9%	93.9%	93.8%
45-54	92.6%	91.3%	89.9%	89.8%	89.6%
55-64	82.0%	79.0%	76.0%	77.6%	79.3%

ប្រភព៖ ការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកលើការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា (CSES)។ * ព្យ៖ ការព្យាករ។

ក្រុមប្រជាជនមានអាយុ ១៥-១៩ឆ្នាំ មានអត្រាអ្នកចូលរួមកម្លាំងពលកម្មចំនួន ៥៨,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ តែភាគរយនេះបានថយចុះដល់ ៤៧,៨% នៅឆ្នាំ២០២៣។ នៅឆ្នាំ២០១៩ អត្រានៃការចូលរួមសម្រាប់ក្រុមអាយុ ២០-២៤ឆ្នាំ គឺ ៨៨,៨% ។ នៅឆ្នាំ២០២៣ វាបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ៨២,៩%។ នៅឆ្នាំ២០១៩ អត្រាចូលរួមសម្រាប់អ្នកដែលមានអាយុពី ២៥-៣៤ឆ្នាំ មាន ៩៥,០% បន្ទាប់មក បានធ្លាក់ចុះបន្តិចដល់ ៩២,៣% នៅឆ្នាំ២០២៣។

តារាងទី ៨៖ ការចែករំលែកការងារតាមក្រុមអាយុ និងស្ថានភាពការងារក្នុងឆ្នាំ២០២៣

ក្រុមអាយុ	និយោជិត	និយោជក	ធ្វើអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន	អ្នកធ្វើការគ្រួសារដែលមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល	សរុប
15-19	66.3%	0.2%	6.8%	26.7%	100.0%
20-24	75.4%	0.1%	10.4%	14.2%	100.0%
25-34	63.1%	0.1%	24.8%	12.0%	100.0%
35-44	46.7%	0.1%	42.0%	11.1%	100.0%
45-54	32.3%	0.1%	54.9%	12.7%	100.0%
55-64	23.2%	0.1%	61.3%	15.4%	100.0%

ប្រភព៖ ការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកលើការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា (CSES)

នៅក្នុងក្រុមអាយុ ១៥-១៩ឆ្នាំ មាន ៦៦,៣% ដែលជានិយោជិតដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល, ០,២% ជានិយោជក, ២៦,៧% ជាអ្នកធ្វើការក្នុងអាជីវកម្មគ្រួសារដែលមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល និង ៦,៨% ជាអ្នកធ្វើអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន។ នៅពេលដែលក្រុមអាយុឈានដល់អាយុ ២០-២៤ឆ្នាំ ភាគរយជានិយោជិតកើនឡើងដល់ ៧៥,៤% ខណៈដែលភាគរយនៃអ្នកធ្វើអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួនកើនឡើងបន្តិចដល់ ១០,៤%។ សម្រាប់អ្នកធ្វើការក្នុងអាជីវកម្មគ្រួសារដែលមិនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលបានធ្លាក់ចុះដល់ ១៤,២%។ សមាមាត្រនៃនិយោជិតធ្លាក់ដល់ ៦៣,១% ក្នុងក្រុមអាយុ ២៥-៣៤ឆ្នាំ ខណៈដែលចំណែកនៃអ្នកធ្វើអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួនកើនឡើងដល់ ២៤,៨% ដែលបង្ហាញពីភាពផ្លាស់ប្តូរឆ្ពោះទៅរកការធ្វើអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន។ នៅក្នុងចន្លោះអាយុ ៣៥-៤៤ឆ្នាំ ភាគរយនៃនិយោជិតមានការថយចុះដល់ ៤៦,៧% និង ៤២,០% ជាអ្នកធ្វើអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន។

តារាងទី ៩៖ ការបែងចែកបុគ្គលិកតាមមុខរបរ (២០១៩-២០២៣ព្យ)

កម្រិតជំនាញ	2019	2020	2021	2022ព្យ	2023ព្យ
១-អ្នកគ្រប់គ្រង	1.1%	1.1%	1.0%	1.1%	1.3%
២-អ្នកជំនាញជាន់ខ្ពស់ និងអ្នកឯកទេស	3.8%	3.4%	3.0%	3.3%	3.6%
៣-អ្នកបច្ចេកទេស និងអ្នកជំនាញរង	2.3%	2.3%	2.4%	2.6%	2.8%
៤-បុគ្គលិកគាំទ្រ និងលេខាធិការ	3.5%	3.4%	3.3%	2.9%	2.6%
៥-បុគ្គលិកផ្នែកលក់ និងសេវាកម្ម	18.4%	18.9%	19.5%	20.4%	21.3%
៦-កម្មករជំនាញកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	30.3%	30.3%	30.3%	28.8%	27.3%
៧-កម្មករជំនាញសិប្បកម្ម និងការកែច្នៃដោយដៃ	22.9%	23.4%	24.0%	24.0%	24.0%
៨-កម្មករខាងបញ្ជាម៉ាស៊ីន និងដំឡើងគ្រឿងចក្រ	4.6%	4.4%	4.2%	4.3%	4.5%
៩-មុខរបរមិនតម្រូវការជំនាញ	11.9%	11.8%	11.7%	11.9%	12.1%

ប្រភព៖ ការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកលើការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា (CSES)។ * ព្យ៖ ការព្យាករ។

មុខរបរជាអ្នកគ្រប់គ្រង មានចំណែក ១% ដែលជាសមាមាត្រតំណាងតិចតួចបំផុត។ ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ ដល់ឆ្នាំ២០២៣ ខណៈក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា អ្នកជំនាញជាន់ខ្ពស់ និងអ្នកឯកទេសមានចំណែកប្រមាណ ៣,០% ទៅ ៣,៨%។ អ្នកបច្ចេកទេស និងអ្នកជំនាញរង ត្រូវបានឃើញថាមានកំណើនពី ២% ក្នុងឆ្នាំ២០២០-២០២១ ដល់ ៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ និងឆ្នាំ២០២៣ ខណៈពេលដែលអ្នកជំនាញត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានការកើនឡើងតិចតួចពី ៣% ក្នុងឆ្នាំ២០២០-២០២២ ដល់ ៤% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣។ សមាមាត្រនៃបុគ្គលិកគាំទ្រ និងលេខាធិការស្ថិតនៅរង្វង់ប្រហែល ៣% សម្រាប់រយៈពេល ៥ឆ្នាំនេះ។

បុគ្គលិកផ្នែកលក់ និងសេវាកម្មបង្ហាញពីការកើនឡើងតិចតួចពី ១៨%-១៩% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩-២០២០ ដល់ ២០% ក្នុងឆ្នាំ២០២២ និង ២១% ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ ដែលបង្ហាញពីនិន្នាការកំណើនតិចតួចនៅក្នុងប្រភេទការងារនេះ។ ម៉្យាងវិញទៀត កម្មករជំនាញកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មាននិន្នាការធ្លាក់ចុះ ដោយធ្លាក់ចុះ

ពី ៣០% ក្នុងឆ្នាំ២០២០-២០២១ មក ២៩% នៅឆ្នាំ២០២២ ហើយបន្ទាប់មកមក ២៧% នៅឆ្នាំ ២០២៣។ ចំណែក កម្មករជំនាញសិប្បកម្មនិងការកែច្នៃដោយដៃវិញ មាននិន្នាការថេរ។

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ មានការផ្លាស់ប្តូរគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៅក្នុងបរិយាកាសសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ សេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជាបានផ្លាស់ប្តូរពីការពឹងផ្អែកខ្លាំងលើវិស័យកសិកម្មទៅជាសេដ្ឋកិច្ចដែលជំរុញដោយឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មកាន់តែខ្លាំងឡើង ដោយអាស្រ័យលើកម្លាំងពលកម្មជំនាញ និងការទាក់ទាញការវិនិយោគពីបរទេសតាមរយៈការទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងប្រាក់កម្ចីតម្លៃ។ តាមរយៈការប្រើប្រាស់វិសមភាពតម្លៃ (pricing disparities) ក្នុងតំបន់ និងកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានរំពឹងថានឹងក្លាយទៅជាប្រទេសចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។ ទោះបីជាមានការជំងឺរាតត្បាតក៏ដោយ ចំណែកនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់វិស័យឧស្សាហកម្មបានកើនឡើងជិត ៤ដង ដល់ ៤២% ក្នុងអំឡុងពេលដូចគ្នា ខណៈដែលសមាមាត្រនៃកសិកម្មបានថយចុះពី ៣៦% ទៅ ១៥% ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០។ ឧស្សាហកម្មសំខាន់ៗរួមមានកាត់ដេរ សំណង់ អាហារកែច្នៃ គ្រឿងបន្តុំរថយន្ត និងគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក គឺជាកត្តាជំរុញចម្បងនៃការអភិវឌ្ឍនេះ។

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយតម្រូវការពលកម្មជំនាញកំពុងកើនឡើង ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចកាន់តែទំនើប (World Bank, ២០២០)។ ខណៈពេលដែលវិស័យសេវាកម្ម ជាពិសេសវិស័យទេសចរណ៍ និងបដិសណ្ឋារកិច្ចបានរួមចំណែកដល់ការបង្កើតការងារផងដែរនោះ វិស័យនេះបានប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាប្រឈមទាក់ទងនឹងផលិតភាព និងភាពងាយរងគ្រោះចំពោះផលប៉ះពាល់ពីខាងក្រៅ (Asian Development Bank, ២០២១)។

វិបត្តិកូវីដ-១៩បានជះឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងដល់វិស័យសេវាកម្ម ជាពិសេសក្នុងវិស័យលក់រាយ និងបដិសណ្ឋារកិច្ច ប៉ុន្តែកំណើនទាំងមូលមានស្ថេរភាព ដោយវិស័យនេះមានប្រហែល ៣៨% នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប។ នេះបង្ហាញពីសារៈសំខាន់កាន់តែខ្លាំងឡើងនៃវិស័យឧស្សាហកម្មនៅកម្ពុជា ដែលកំពុងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស។ ការកើនឡើងភាគរយនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផ.ស.ស.) ដែលបណ្តាលមកពីឧស្សាហកម្មបានឆ្លុះបញ្ចាំងពីការផ្លាស់ប្តូរនេះ។ វិស័យឧស្សាហកម្មបានលេចចេញជាមូលដ្ឋានថ្មីនៃការកើនឡើងសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ដែលបានជំនួសវិស័យកសិកម្មដែលធ្លាប់មានឥទ្ធិពលខ្លាំង តាមរយៈការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដែលវាជាចំណុចទាំងវិស័យកសិកម្ម និងសេវាកម្ម។

ទិន្នន័យស្រាវជ្រាវពីអង្កេតសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ចកម្ពុជា (CSES) ត្រូវបានយកទៅប្រើដើម្បីព្យាករនិន្នាការនៃកំណើនការងារសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៤ និង ២០២៥។ ការវិភាគនេះផ្តល់ឱ្យយើងដឹងតែស៊ីជម្រៅអំពីបម្រែបម្រួល

នៃទិដ្ឋភាពការងារ ដែលអាចឱ្យបុគ្គល ស្ថាប័ន និងអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយអាចឆ្លើយតបទៅនឹងការអភិវឌ្ឍ ដែលបានរំពឹងទុក។

តារាងទី ១០៖ អត្រាកំណើនការងារតាមវិស័យ (២០២៤-២០២៥)

វិស័យ		2024	2025
ឧស្សាហកម្ម	អាហារ ភេសជ្ជៈ និង ថ្នាំជក់	9.25%	11.90%
	វាយនភណ្ឌកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់ ស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរ និងកាបូប	2.84%	3.66%
	ការផលិតឈើ ក្រដាស និងផលិតផលដែលពាក់ព័ន្ធ; ការបោះពុម្ព	4.20%	4.20%
	ការផលិតកៅស៊ូ និងផ្លាស្ទិក	25.02%	25.24%
	ការផលិតផលិតផលលោហធាតុ	6.76%	6.76%
	សំណង់	-0.59%	-0.59%
	ឧស្សាហកម្មផ្សេងៗ	-5.13%	-4.48%
សេវាកម្ម	ការដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ	4.02%	7.02%
	សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន	-2.80%	4.16%
	បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	5.20%	8.42%
	ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង	3.18%	5.75%
	ការអប់រំ	2.54%	2.54%
	សេវាថែទាំសុខភាព	4.20%	4.20%
កសិកម្ម	ដំណាំកសិកម្ម	-6.4%	-7.0%
	បសុសត្វ និងផលិតផលបសុសត្វ	2.3%	2.3%
	ព្រៃឈើ និងកាប់ឈើ	-12.3%	-9.5%
	ការនេសាទ	-0.7%	-0.6%

ប្រភព៖ ការប៉ាន់ប្រមាណរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកលើការអង្កេតសេដ្ឋកិច្ចសង្គមកម្ពុជា (CSES)។

ទាក់ទងនឹងកំណើនការងារ វិស័យឧស្សាហកម្មនៅកម្ពុជាមានលទ្ធផលចម្រុះ។ អនុវិស័យមួយចំនួន ឃើញមានកំណើនច្រើន ខណៈពេលវិស័យខ្លះទៀតមានការធ្លាក់ចុះ។ កត្តាជំរុញសំខាន់មួយ គឺការផលិត ផលិតផលកៅស៊ូ ដែលបង្ហាញពីអត្រាកំណើនការងារថេរ ក្នុងរង្វង់ ២៥% ដូចគ្នាក្នុងឆ្នាំ២០២៤ និង ២០២៥។ ដូចគ្នាដែរ កម្មន្តសាលាផលិតផលម្ហូបអាហារ និងភេសជ្ជៈមានការកើនឡើងការងារពី ៩,២៥% ទៅ ១១,៩០% នៅអំឡុងពេលដូចគ្នានេះ។ អត្រាកំណើនអវិជ្ជមាននៃចំនួនការងារ និងការបាត់បង់ការងារ គឺមានក្នុងអនុវិស័យ សំណង់ និង កម្មន្តសាលាផ្សេងទៀត។

ទិដ្ឋភាពការងារនៅកម្ពុជា រឹតតែមានជវភាពពិសេសក្នុងវិស័យសេវាកម្ម។ កំណើនការងារត្រូវបានកត់ សម្គាល់ឃើញក្នុងអនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ ដែលបានកើនឡើងពី ៤,០២% ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ទៅ ៧,០២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២៥។ លើសពីនេះទៀត វិស័យបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យាមានការកើនឡើង

ចំនួនការងារយ៉ាងខ្លាំង ដោយកើនពី ៥,២០% ទៅ ៨,៤២%។ វិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន បានធ្លាក់ចុះក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ប៉ុន្តែបានស្តារឡើងវិញជាមួយនឹងកំណើនវិជ្ជមានក្នុងឆ្នាំ២០២៥។ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រងក៏បានកើនឡើងការងារពី ៣,១៨% ទៅ ៥,៧៥% ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នានេះ។

ចំនួនការងារក្នុងវិស័យកសិកម្មនៅកម្ពុជាមានការប្រឈមមុខនឹងការថយចុះច្រើន។ ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ និង ២០២៥ ការដាំដុះដំណាំកសិកម្មមានអត្រាកំណើនអវិជ្ជមាន -៦,៤% និង -៧,០% តាមលំដាប់។ អត្រាកំណើន ២,៣% សម្រាប់បសុសត្វ និងផលិតផលបសុសត្វមានអត្រាថេរទាំងពីរឆ្នាំដូចគ្នា។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ព្រៃឈើ និងការកាប់ឈើមានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង ដោយមានកំណើនអវិជ្ជមានក្នុងអត្រា -១២,៣% និង -៩,៥% សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៤ និង ២០២៥។ ស្របជាមួយគ្នានេះដែរ អនុវិស័យនេសាទ ក៏មានការធ្លាក់ចុះបន្តិចបន្តួច ជាមួយអត្រាអវិជ្ជមាន -០,៧% និង -០,៦% ក្នុងឆ្នាំដូចគ្នានេះដែរ។

ចំណុចប្រសព្វនៃតម្រូវការការងារ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសង្គត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃការអនុវត្តទស្សនវិស័យការងារនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ តម្រូវការសម្រាប់កម្មករជំនាញកំពុងកើនឡើង ខណៈដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបន្តរីកចម្រើន និងធ្វើពិពិធកម្ម ជាពិសេសនៅក្នុងឧស្សាហកម្មដូចជាកម្មន្តសាល និងសេវាកម្មជាដើម (Ky, ២០២៣)។ យើងអាចព្យាករថាឧស្សាហកម្មណានឹងរីកចម្រើន ហើយជំនាញពិសេសអ្វីនឹងត្រូវការដោយការពិនិត្យមើលស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្ននេះ និងការប៉ាន់ស្មានអំពីអនាគត។ បច្ចេកទេស និងព័ត៌មាននេះគឺចាំបាច់សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់កម្មវិធីសិក្សារបស់សាលា និងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈទៅនឹងតម្រូវការក្នុងឧស្សាហកម្ម និងធ្វើឱ្យប្រាកដថាកម្លាំងពលកម្មត្រូវបានបំពាក់ដោយជំនាញ ដើម្បីដោះស្រាយការលំបាកនៃទីផ្សារការងារដែលផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងឆាប់រហ័ស។

ជាងនេះទៅទៀត ការផ្សារភ្ជាប់គ្នារវាងការផ្គត់ផ្គង់កម្លាំងពលកម្ម និងទស្សនវិស័យការងារ បានបង្ហាញឱ្យយើងឃើញថា ការព្យាករណ៍លើមុខរបរដែលមានតម្រូវការក្នុងទីផ្សារមានសារៈសំខាន់ ក្នុងការដោះស្រាយភាពមិនស៊ីគ្នាបែបនេះ។ ការយល់ដឹងពីប្រភេទការងារដែលនឹងមាន និងលក្ខណសម្បត្តិដែលចាំបាច់ក្នុងការបំពេញការងារទាំងនោះ គឺមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំង នៅពេលប្រជាជនកើនឡើង និងមានការចូលរួមក្នុងកម្លាំងពលកម្មកាន់តែច្រើន។ ការពិនិត្យយ៉ាងហ្មត់ចត់ និងស៊ីជម្រៅលើការផ្គត់ផ្គង់ និងតម្រូវការកម្លាំងពលកម្មដែលអាចយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការកំណត់តំបន់អាទិភាពណា ដែលមានអតិរេកកម្លាំងពលកម្ម និងកង្វះកម្លាំងពលកម្ម។

ជាចុងក្រោយ ការផ្លាស់ប្តូរជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា តម្រូវឱ្យមានយុទ្ធសាស្ត្រគិតទៅមុខសម្រាប់ការធ្វើផែនការកម្លាំងពលកម្ម។ ជំនាញដែលត្រូវការសម្រាប់ការងារកំពុងផ្លាស់ប្តូរជាមួយនឹងឧស្សាហកម្មដែលកំពុងតែបត់បែនទៅនឹងបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ និងតម្រូវការពីទីផ្សារអន្តរជាតិ។ ទិដ្ឋភាពការងារអាចឱ្យ

យើងមើលឃើញពីការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ និងបំពេញកម្លាំងពលកម្មឱ្យបានសមស្របទៅនឹងតម្រូវការ។ យើងអាច
បង្កើតគោលនយោបាយដែលជួយដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូលរបស់ប្រទេស ក៏ដូចជាធ្វើឱ្យមានភាពប្រសើរ
ឡើងនូវលទ្ធភាពការងាររបស់ប្រជាជន ដោយធ្វើការភ្ជាប់ការព្យាករមុខរបរ និងការងារ និងនិន្នាការសេដ្ឋកិច្ច
ជាមួយគ្នា។ ជាមួយនឹងយុទ្ធសាស្ត្របែបបុរេសកម្មនេះ កម្ពុជានឹងអាចទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ប្រជាសាស្ត្ររបស់
ខ្លួន និងអភិវឌ្ឍកម្លាំងពលកម្មដែលរឹងមាំ និងអាចបត់បែនបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីភាពរីកចម្រើននៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ច
ពិភពលោកដែលមានការប្រកួតប្រជែងខ្លាំង។

ជំពូកទី ២ លទ្ធផល

២.១ ស្ថានភាពសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាសំណាកគំរូ

ការវិភាគនេះ ពិនិត្យមើលស្ថានភាពរបស់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដោយផ្អែកលើទិន្នន័យអង្កេត។ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានគំរូចំនួន ៥៧៧ ស្មើកម្មករនិយោជិតចំនួន ១៨៣ ៥៩៦នាក់ ដែលតំណាងឱ្យសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន ចំនួន ៨ ៥៤៧ និងកម្មករនិយោជិតចំនួន ១ ៤២៧ ៦០៥នាក់ ដែលបានចុះឈ្មោះជាមួយ MLVT និងគ្រប ដណ្តប់លើវិស័យសំខាន់ៗចំនួន ៩ (សូមមើលរបាយការណ៍អង្កេតកង្វះជំនាញឆ្នាំ២០២៤ សម្រាប់លក្ខណ សម្បត្តិគំរូលម្អិត)។

- ភាពចម្រុះនៃម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ៖ ភាគច្រើននៃអាជីវកម្ម ម្ចាស់កម្មសិទ្ធិមានសញ្ជាតិជាខ្មែរ ប៉ុន្តែអនុវិស័យ ដូចជា ហិរញ្ញវត្ថុ កម្មនុសាសន៍ និងដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញមានម្ចាស់ជាបរទេសច្រើន។ សមាមាត្រ ដ៏សំខាន់នៃកម្មសិទ្ធិបរទេសនេះ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការវិនិយោគពីសំណាក់អន្តរជាតិច្រើននៅក្នុង អនុវិស័យទាំងនេះ។
- ទំហំរបស់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន៖ អនុវិស័យមួយចំនួនដូចជា អនុវិស័យកាត់ដេរភាគច្រើនជាក្រុមហ៊ុន ខ្នាតធំ ខណៈពេលដែលវិស័យផ្សេងទៀត ដូចជា សេវាស្នាក់នៅ និងសំណង់ មានតុល្យភាពនៃទំហំ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន។
- តម្រូវការជំនាញ៖ ជំនាញជាច្រើនមានតម្រូវការក្នុងទីផ្សារ ចាប់ពីវិជ្ជាជីវៈដែលមានជំនាញខ្ពស់ក្នុង អនុវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងព័ត៌មានវិទ្យា រហូតដល់កម្មករដែលប្រើកម្លាំងក្នុងអនុវិស័យដូចជា កម្មនុសាសន៍ និងសំណង់។

លក្ខណៈពិសេសតាមអនុវិស័យ៖

- ICT៖ វិស័យនេះភាគច្រើនមានម្ចាស់កម្មសិទ្ធិជាសញ្ជាតិបរទេស ដែលបង្ហាញពីសក្តានុពលនៃ កំណើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ និងកំណើនតម្រូវការអ្នកដែលមានជំនាញ។
- សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន៖ ក្នុងវិស័យនេះជារួមសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានមានលក្ខណៈជាឯកត្តជន ដែលគ្រប់គ្រងដោយកម្ពុជា ហើយអាជីវកម្មទាំងនេះជាច្រើនទើបតែបង្កើតឡើងក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ។
- សំណង់៖ ក្រុមហ៊ុនធុនតូច និងធំមានចំនួនប្រហែលគ្នា ដែលក្រុមហ៊ុនជាច្រើនត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំថ្មីៗនេះ។ វិស័យនេះទាក់ទាញការវិនិយោគទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ហើយផ្តល់ឱកាស ការងារចម្រុះ ចាប់ពីតួនាទីឯកទេស រហូតដល់កម្មករសំណង់។

- អប់រំ៖ ភាគច្រើនជាគ្រឹះស្ថានក្នុងស្រុក ជាមួយនឹងរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័នចម្រុះ។ វិស័យនេះមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ដែលជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការសម្រាប់សេវាកម្មអប់រំ។
- ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង៖ វិស័យនេះភាគច្រើនមានម្ចាស់កម្មសិទ្ធិជាបរទេសច្រើន និងជាគ្រឹះស្ថានខ្នាតធំ។ នេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទីដ៏សំខាន់របស់វិស័យនេះនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។
- សេវាថែទាំសុខភាព៖ អាជីវកម្មភាគច្រើននៅក្នុងវិស័យនេះ គឺមានម្ចាស់កម្មសិទ្ធិក្នុងស្រុក និងដំណើរការជាអាជីវកម្មទោល។
- វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប៖ ភាគច្រើនមានម្ចាស់កម្មសិទ្ធិជាបរទេស ផលិតកម្មទ្រង់ទ្រាយធំ និងសកម្មភាពដែលផ្តោតលើការនាំចេញ។
- កម្មន្តសាល៖ មានប្រភេទគ្រឹះស្ថានផ្សេងៗគ្នាច្រើន។ សម្រាប់កម្មន្តសាលមួយចំនួន ដូចជាផលិតផលិតផលគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងឧបករណ៍អគ្គិសនីភាគច្រើនមានទំហំធំជាងកម្មន្តសាលផ្សេងទៀតដូចជា អាហារ និងភេសជ្ជៈដែលភាគច្រើនជាសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានធុនតូច។
- ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ៖ វិស័យនេះភាគច្រើនត្រូវបានបង្កើតឡើងពីអាជីវកម្មខ្នាតតូច និងឯកត្តជន។ ក្រុមហ៊ុនធំៗ ដូចជាការិយាល័យកណ្តាល និងសាខាគឺមានចំនួនតិចតួចប៉ុណ្ណោះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងវិស័យផ្សេងទៀត វិស័យមួយនេះមានអាជីវកម្មខ្នាតមធ្យមច្រើនជាងគេ។

ស្ថានភាពធុរកិច្ចនៅកម្ពុជាមានភាពចម្រុះ និងមានភាពខុសគ្នាតាមវិស័យផ្សេងៗគ្នា។ ខណៈពេលដែលវិស័យមួយចំនួនត្រូវបាន គ្រប់គ្រងដោយក្រុមហ៊ុនធំ វិស័យផ្សេងទៀតមានសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានភាគច្រើនជាអាជីវកម្មខ្នាតតូច និងឯកត្តជន។ ចំនួននៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានបានកើនឡើងជាលំដាប់ក្នុងប៉ុន្មានចុងក្រោយនេះ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងការកើនឡើងនៃតម្រូវការទំនិញ និងសេវាកម្ម។

២.២ ទស្សនវិស័យការងារតាមក្រុមមុខរបរ

ការរកឃើញ សំខាន់ៗ សម្រាប់ក្រុមមុខរបរនេះមានដូចខាងក្រោម៖

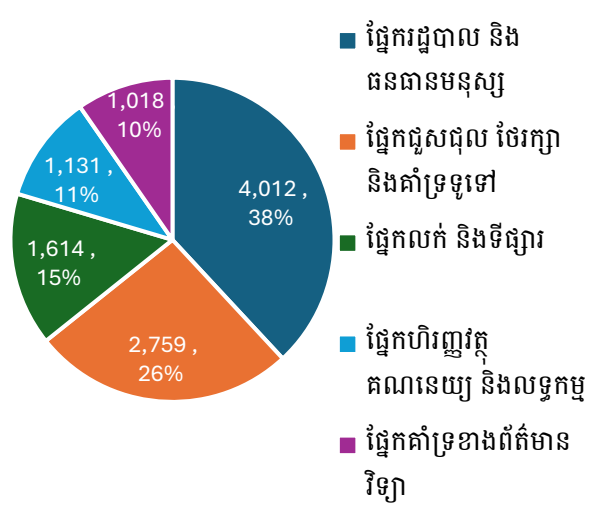
- តម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកច្បាប់ និងធនធានមនុស្ស៖ មានតម្រូវការខ្លាំងសម្រាប់អ្នកប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់ និងអ្នកជំនាញធនធានមនុស្សនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជាពិសេសសម្រាប់មេធាវី និងអ្នកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស។
- ប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង៖ មេធាវី និងអ្នកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស ស្ថិតក្នុងចំណោមអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីតម្លៃនៃជំនាញឯកទេសរបស់ពួកគេ។

- អ្នកជំនាញគណនេយ្យមានតម្រូវការខ្ពស់៖ តម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញគណនេយ្យ ជាពិសេសគណនេយ្យករកម្រិតខ្ពស់ ដែលបង្ហាញពីសារៈសំខាន់កាន់តែខ្លាំងឡើងនៃជំនាញក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។
- អ្នកជំនាញខាងគ្រប់គ្រងការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈកំពុងមានតម្រូវការ៖ ខណៈពេលដែលមិនមានតម្រូវការខ្លាំងដូចគណនេយ្យ អ្នកជំនាញក្នុងក្រុមមុខរបរនេះ មានតម្រូវការមធ្យមសម្រាប់អ្នកមានជំនាញខាងគ្រប់គ្រងការផ្គត់ផ្គង់ និងអ្នកជំនាញលទ្ធកម្ម។
- ឱកាសការងារក្នុងផ្នែកលក់ និងទីផ្សារ៖ ផ្នែកលក់ និងទីផ្សារផ្តល់ឱកាសការងារច្រើន ជាពិសេសក្នុងផ្នែកផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងតួនាទីគ្រប់គ្រង។
- អ្នកជំនាញថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅក៏កំពុងមានតម្រូវការ៖ មានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកបើកបរឡានក្រុង និងតម្រូវការមធ្យមសម្រាប់អ្នកនាំសារ អ្នកដឹកជញ្ជូនឥវ៉ាន់ សន្តិសុខ និងជាងអគ្គិសនី។
- អ្នកជំនាញ ICT ត្រូវបានគេស្វែងរកយ៉ាងខ្លាំង៖ មានតម្រូវការខ្លាំងសម្រាប់អ្នកជំនាញ ICT ជាពិសេសនៅក្នុងតួនាទីបច្ចេកទេសដូចជា អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិការ អ្នកសរសេរកម្មវិធី អ្នកជំនាញបណ្តាញ និងអ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រអ្នកប្រើប្រាស់។
- ភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួល៖ ភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលសំខាន់ៗមានក្នុងចំណោមតួនាទីផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ។ ជំនាញឯកទេស និងមុខតំណែងជាអ្នកដឹកនាំជាទូទៅផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។

សរុបមក ទីផ្សារការងារក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ផ្តល់លទ្ធភាពអំណោយផលដល់អ្នកជំនាញក្នុងវិស័យផ្សេងៗជាពិសេសអ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វាចាំបាច់ណាស់ក្នុងការពិចារណាលើតួនាទីនិងវិស័យជាក់លាក់នៅពេលវាយតម្លៃឱកាសការងារ និងការរំពឹងទុកនៃប្រាក់ឈ្នួល។

រូបភាពទី ៥៖ ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកដែលរំពឹងទុកតាមក្រុមមុខរបរ

រូបភាពទី 5 បង្ហាញពីចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកតាមក្រុមមុខរបរផ្សេងៗគ្នា ។ ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកដែលមានចំណែកធំបំផុតគឺ ផ្នែកលក់ និងទីផ្សារ បន្ទាប់មកផ្នែកជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ និងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុគណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម ខណៈចំណែកតូចបំផុតគឺ ផ្នែកគាំទ្រខាងព័ត៌មានវិទ្យា។ នេះបង្ហាញពីតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកលក់ ទីផ្សារ និងតួនាទីជំនួយការ បើធៀបនឹងមុខតំណែងក្នុងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងព័ត៌មានវិទ្យា។

ប្រភព៖ ការប៉ាន់ស្មានរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.២.១ រដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្ស (គ្រប់វិស័យ)

ទិន្នន័យនេះបង្ហាញពីតម្រូវការយ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកច្បាប់ និងធនធានមនុស្សនៅក្នុងទីផ្សារការងារប្រទេសកម្ពុជា។ ការងារជាមេធាវីមានតម្រូវការខ្ពស់បំផុត បន្ទាប់មកផ្នែកធនធានមនុស្សពីកម្រិតលេខាធិការរហូតដល់អ្នកគ្រប់គ្រង។ ខណៈពេលដែលមុខតំណែងដូចជា អ្នករដ្ឋបាលទូទៅមានតម្រូវការមធ្យម, មុខតំណែងដូចជាអ្នកទទួលភ្ញៀវ លេខាធិការទូទៅ និងបុគ្គលិកបើកប្រាក់បៀវត្សរវិញ មានតម្រូវការទាបជាងគេ។

បើនិយាយពីប្រាក់ឈ្នួល អ្នកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស និងមេធាវី គឺជាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត។ អ្នកជំនាញធនធានមនុស្ស ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាងបើធៀបនឹងតួនាទីរដ្ឋបាលផ្សេងទៀត។ មេធាវីដែលតម្រូវការជំនាញឯកទេសខ្ពស់ មុខតំណែងនេះតែងតែទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។

ការរីកចម្រើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងការកើនឡើងនៃចំនួនអាជីវកម្មនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានបង្កើតឱ្យមានតម្រូវការ ដល់អ្នកដែលមានសមត្ថភាពបម្រើឱ្យមុខងារផ្នែកធនធានមនុស្ស និងផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់។ តួនាទីធនធានមនុស្សមានតម្រូវការខ្ពស់ ដោយសារការកើនឡើងភាពចាំបាច់នៃការអនុវត្តច្បាប់ពាក់ព័ន្ធការគ្រប់គ្រងកម្លាំងពលកម្ម។ មេធាវី ជាពិសេសអ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស ក៏មានតម្រូវការខ្ពស់យ៉ាងខ្លាំងផងដែរ ដោយសារតម្រូវការផ្នែកច្បាប់ និងភាពចាំបាច់នានាក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីច្បាប់ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ ការរួមបញ្ចូលគ្នានៃតម្រូវការខ្ពស់ និងជំនាញឯកទេសនេះបាននាំឱ្យមានភាពប្រកួតប្រជែងលើប្រាក់ឈ្នួលសម្រាប់មុខតំណែងផ្នែកធនធានមនុស្ស និងមេធាវី ដែលទិន្នន័យបង្ហាញថាអ្នកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស និងមេធាវីគឺជាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ប្រកួតប្រជែង។

តារាងទី ១១៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែករដ្ឋបាល និងធនធានមនុស្ស

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1212	នាយកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស	3.11	\$ 1,319	\$ 183	ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ ជំនាញទំនាក់ទំនងល្អ ចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ការងារ ការគិតជាយុទ្ធសាស្ត្រ សមត្ថភាពដោះស្រាយបញ្ហា។
2423	អ្នកជំនាញផ្នែកធនធានមនុស្ស ឬជ្រើសរើសបុគ្គលិក	3.27	\$ 718	\$ 90	ជំនាញទំនាក់ទំនង ជំនាញអន្តរបុគ្គល ចំណេះដឹងនៃដំណើរការជ្រើសរើសបុគ្គលិក សមត្ថភាពក្នុងការវាយតម្លៃបេក្ខជន ការយល់ដឹងអំពីច្បាប់ការងារ។
2611	មេធាវី	4.25	\$ 1,070	\$ 198	ជំនាញវិភាគខ្លាំង ជំនាញទំនាក់ទំនងល្អ ចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់ ជំនាញស្រាវជ្រាវ សមត្ថភាពក្នុងការតំណាងឱ្យអតិថិជន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។
3341	អ្នកមើលការខុសត្រូវការិយាល័យ	3.13	\$ 578	\$ 333	ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ ជំនាញរៀបចំ ជំនាញទំនាក់ទំនង សមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងក្រុម សមត្ថភាពក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
3343	លេខាធិការផ្នែករដ្ឋបាល និងប្រតិបត្តិ	2.96	\$ 617	\$ 106	ជំនាញទំនាក់ទំនងខ្លាំង ជំនាញរៀបចំ ជំនាញផ្នែកទន់ ការិយាល័យ សមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងព័ត៌មានសម្ងាត់។
4110	បុគ្គលិកការិយាល័យទូទៅ	2.83	\$ 435	\$ 140	ជំនាញកុំព្យូទ័រមូលដ្ឋាន ភាពត្រឹមត្រូវនៃការបញ្ចូលទិន្នន័យ ជំនាញរៀបចំ ភាពហ្មត់ចត់។
4120	លេខាធិការ (ទូទៅ)	2.50	\$ 369	\$ 258	ជំនាញទំនាក់ទំនងល្អ ជំនាញរៀបចំ ជំនាញផ្នែកកម្មវិធីMS Office សមត្ថភាពធ្វើកិច្ចការច្រើនក្នុងពេលតែមួយ។
4226	អ្នកទទួលភ្ញៀវ (ទូទៅ)	2.60	\$ 388	\$ 168	ជំនាញសេវាកម្មអតិថិជនល្អ ជំនាញទំនាក់ទំនងខ្លាំង ជំនាញ វិជ្ជាជីវៈ ជំនាញរៀបចំ។
4313	បុគ្គលិកផ្នែកកាន់បញ្ជី ប្រាក់ខែ	1.62	\$ 580	\$ 111	ជំនាញគណិតវិទ្យាខ្លាំង ភាពហ្មត់ចត់ ភាពច្បាស់លាស់ ចំណេះដឹងអំពីកម្មវិធីបើកប្រាក់ឈ្នួល ការយល់ដឹងអំពីច្បាប់ ការងារ។
4416	បុគ្គលិក ឬជំនួយការផ្នែក ធនធានមនុស្ស	3.40	\$ 632	\$ 91	ជំនាញក្នុងការរៀបចំ ភាពហ្មត់ចត់ ជំនាញផ្នែកធនធាន មនុស្ស ការយល់ដឹងជាមូលដ្ឋាននៃគោលការណ៍ធនធាន មនុស្ស។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.២.២ ហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម (លើកលែងតែវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង)

តាមការស្រាវជ្រាវបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីទីផ្សារការងារសម្រាប់អ្នកមានជំនាញគណនេយ្យ។ តួនាទីដូចជាជំនួយការគណនេយ្យគឺមានតម្រូវការខ្ពស់ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីតម្រូវការកើនឡើងសម្រាប់ជំនាញហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងតំបន់។ អ្នកមានជំនាញគណនេយ្យដែលមានការទទួលស្គាល់ (Certified) មានតម្រូវការក្នុងទីផ្សារខ្ពស់ជាងជំនួយការ និងបុគ្គលិកកត់ត្រាបញ្ជីផ្នែកគណនេយ្យ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីតម្រូវការកម្រិតជំនាញកាន់តែខ្ពស់ក្នុងប្រភេទមុខតំណែងគណនេយ្យដូចគ្នា ពីវិស័យឯកទេសខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង។

ប្រាក់ឈ្នួលមានការប្រកួតប្រជែងខ្លាំង ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីអ្នកគ្រប់គ្រង។ ភាពប្រកួតប្រជែងនៃប្រាក់ឈ្នួលនេះ គឺដោយសារភាពស្មុគស្មាញកាន់តែខ្លាំងឡើងនៃប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលតម្រូវឱ្យមានអ្នកជំនាញដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម និងសារៈសំខាន់នៃជំនាញនេះក្នុងការជំរុញឱ្យអាជីវកម្មទទួលបានជោគជ័យ។

ភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលសំខាន់ៗដែលគួរកត់សម្គាល់ គឺគម្លាតប្រាក់ឈ្នួលរវាងតួនាទីផ្សេងៗគ្នានៅក្នុង វិស័យគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុ មានគម្លាតឆ្ងាយពីគ្នា ដែលភាពខុសគ្នានេះផ្អែកទៅលើកត្តាបទពិសោធន៍ គុណវុឌ្ឍិ និងទំនួលខុសត្រូវជាក់លាក់ដែលទាក់ទងនឹងតួនាទីនីមួយៗ។

សរុបមក ទិដ្ឋភាពការងារសម្រាប់អ្នកជំនាញគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុបង្ហាញនូវសក្តានុពលសម្រាប់អ្នក ជំនាញក្នុងផ្នែកនេះ។ តម្រូវការខ្លាំង គួបផ្សំនឹងប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែងសម្រាប់តួនាទីដែលមានកម្រិតខ្ពស់ បង្ហាញពីឱកាសច្រើនសម្រាប់បុគ្គលដែលមានជំនាញ និងគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាពខុសគ្នា នៃប្រាក់ឈ្នួលដើរតួនាទីសំខាន់ បញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់នៃការរៀបចំផែនការអាជីព និងការអភិវឌ្ឍជំនាញ ដើម្បីសម្រេចបានជោគជ័យយូរអង្វែងក្នុងផ្នែកនេះ។

តារាងទី ១២៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1211	នាយកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ	3.15	\$ 1,236	\$ 128	ការវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ ការរៀបចំថវិកា ការធ្វើផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រ ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយបញ្ហា។
1324	នាយកគ្រប់គ្រងការផ្គត់ផ្គង់ ការចែកចាយ និងពាក់ព័ន្ធ ផ្សេងទៀត	2.44	\$ 1,968	\$ 386	ការគ្រប់គ្រងខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ ភស្តុភារ ការ គ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ ការចរចា ជំនាញទំនាក់ ទំនង។
2411	គណនេយ្យករ (កម្រិតខ្ពស់) ឬសវនករ	3.03	\$ 1,254	\$ 150	គោលការណ៍គណនេយ្យ ការវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ ស្តង់ ដារសវនកម្ម ភាពហ្មត់ចត់ ការដោះស្រាយបញ្ហា។
3313	ជំនួយការគណនេយ្យករ	3.31	\$ 500	\$ 174	ជំនាញផ្នែកកម្មវិធីគណនេយ្យ ការបញ្ចូលទិន្នន័យ ភាពច្បាស់លាស់ ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការ ណែនាំ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3323	បុគ្គលិកផ្គត់ផ្គង់ ឬលទ្ធកម្ម	3.25	\$ 552	\$ 85	ការចរចា ការផ្គត់ផ្គង់ ការទិញ ការគ្រប់គ្រងកិច្ច សន្យា ការគ្រប់គ្រងខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់។
4311	បុគ្គលិកទូទៅផ្នែកកត់ត្រា គណនេយ្យ និងបញ្ជី	3.03	\$ 399	\$ 77	ជំនាញកម្មវិធីគណនេយ្យ ការបញ្ចូលទិន្នន័យ ភាព ត្រឹមត្រូវ ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ ការ យល់ដឹងអំពីគោលការណ៍គណនេយ្យ។
4321	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងស្តុក ទំនិញ	2.86	\$ 351	\$ 40	ការគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ ការរៀបចំ ភាពត្រឹមត្រូវ ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ កាយសម្បទារឹងមាំ។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាបៗ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃ សន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់ៗ។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.២.៣ ការលក់ និងទីផ្សារ (លើកលែងតែវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង)

តារាងទី ១៣ បានបង្ហាញពីតម្រូវការយ៉ាងច្រើននូវអ្នកជំនាញក្នុងផ្នែកលក់ និងទីផ្សារ ជាពិសេសនៅក្នុងផ្នែកផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងតួនាទីគ្រប់គ្រង។ ខណៈពេលដែលបុគ្គលិកផ្នែកលក់តាមទូរស័ព្ទមានតម្រូវការមធ្យម បុគ្គលដែលស្វែងរកអាជីពផ្នែកលក់ និងទីផ្សារនៅតែមានឱកាសការងារច្រើន។

នៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃប្រាក់ឈ្នួល អ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈត្រូវបានរកឃើញថាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតក្នុងវិស័យនេះ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលច្រើនជាងតួនាទីលក់ និងទីផ្សារផ្សេងទៀត។ នេះបង្ហាញថាមុខតំណែងគ្រប់គ្រងជាពិសេសនៅក្នុងផ្នែកឯកទេសទាំងនេះត្រូវបានគេវាយតម្លៃខ្ពស់ និងទទួលបានការលើកទឹកចិត្តជាអត្ថប្រយោជន៍ច្រើន។

អ្នកជំនាញផ្នែកទំនាក់ទំនងសាធារណៈ មានប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសារៈសំខាន់នៃតួនាទីរបស់ពួកគេក្នុងការរៀបចំ និងរក្សានូវកិត្តិយសនៃម៉ាកយីហោនានា។ នេះគូសបញ្ជាក់អំពីការកើនឡើងតម្លៃនៃយុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនង និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងទិដ្ឋភាពធុរកិច្ចប្រកួតប្រជែងនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។

សរុបមក ទិន្នន័យបង្ហាញពីទស្សនវិស័យអំណោយផលសម្រាប់អ្នកជំនាញក្នុងផ្នែកលក់ និងទីផ្សារជាមួយនឹងតម្រូវការខ្លាំង និងប្រាក់ឈ្នួលដែលមានភាពប្រកួតប្រជែង ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស និងបទពិសោធន៍ក្នុងការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងការគ្រប់គ្រង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលដ៏សំខាន់រវាងតួនាទីផ្សេងៗគ្នាបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃការរៀបចំផែនការអាជីព និងការអភិវឌ្ឍជំនាញ ដើម្បីសម្រេចបានជោគជ័យយូរអង្វែងនៅក្នុងវិស័យនេះ។

តារាងទី ១៣៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែកលក់ និងទីផ្សារ

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1221	នាយកគ្រប់គ្រងការលក់ និងទីផ្សារ	3.25	\$ 788	\$ 239	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង យុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ ការគ្រប់គ្រងការលក់ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយបញ្ហា។
1222	នាយកគ្រប់គ្រងការផ្សព្វផ្សាយ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ	4.40	\$ 1,523	\$ 233	យុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ ការគិតប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ជំនាញទំនាក់ទំនងសាធារណៈ ទំនាក់ទំនងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។
2431	វិជ្ជាជីវៈខាងការផ្សព្វផ្សាយ និងទីផ្សារ	3.09	\$ 543	\$ 80	ជំនាញទីផ្សារ ការគិតច្នៃប្រឌិត ជំនាញទំនាក់ទំនង ការសរសេរចម្លង ការរចនា។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2432	វិជ្ជាជីវៈខាងទំនាក់ទំនង សាធារណៈ	3.24	\$ 624	\$ 64	យុទ្ធសាស្ត្រទំនាក់ទំនងសាធារណៈ ទំនាក់ទំនងប្រព័ន្ធ ផ្សព្វផ្សាយ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការគ្រប់គ្រងវិបត្តិ។
3322	អ្នកតំណាងលក់ផ្នែក ពាណិជ្ជកម្ម	3.51	\$ 398	\$ 76	ជំនាញលក់ ការចរចា ជំនាញទំនាក់ទំនង ចំណេះដឹង ផលិតផល ការគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងអតិថិជន។
5244	អ្នកលក់ ឬអ្នកទីផ្សារ តាមទូរស័ព្ទ	2.85	\$ 415	\$ 156	ជំនាញលក់ ជំនាញទំនាក់ទំនង សេវាកម្មអតិថិជន ជំនាញបញ្ចុះបញ្ចូល ការតស៊ូ។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.២.៤ ជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ (គ្រប់វិស័យ)

ឱកាសការងារសម្រាប់ផ្នែកជួសជុល ថែរក្សា និងគាំទ្រទូទៅ អ្នកបើកបររថយន្តក្នុងមានតម្រូវការខ្ពស់ជាងគេ។ ខណៈពេលដែលអ្នកនាំសារ និងអ្នកដឹកជញ្ជូន សន្តិសុខ និងជាងអគ្គិសនីមានតម្រូវការមធ្យម រីឯអ្នកសម្អាត អ្នកថែទាំអគារ និងអ្នកមើលការខុសត្រូវផ្នែកសម្អាតវិញ ឱកាសការងារមានតិចជាងគេ។

ប្រធានផ្នែកគេហកិច្ច ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតក្នុងផ្នែកនេះ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលជាមធ្យមប្រចាំខែចំនួន ៤៤៦ដុល្លារអាមេរិក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រាក់ឈ្នួលមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងទៅតាមមុខរបរក្នុងផ្នែកថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ ដោយប្រធានផ្នែកគេហកិច្ចទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលច្រើនជាងជិត ២ដង នៃអ្នកបើកបររថយន្តក្នុង។ អ្នកដែលមានជំនាញវិជ្ជាជីវៈដូចជា ជាងអគ្គិសនីជាដើម ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ បើធៀបនឹងតួនាទីដែលមិនតម្រូវឱ្យមានជំនាញវិជ្ជាជីវៈ។

សរុបមក ទិន្នន័យបង្ហាញឱ្យឃើញថា ប្រធានផ្នែកគេហកិច្ច ស្ថិតក្នុងចំណោមវិជ្ជាជីវៈដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតក្នុងផ្នែកជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ។ ខណៈពេលដែលមានគម្លាតប្រាក់ឈ្នួលរវាងតួនាទីផ្សេងៗគ្នាមានគម្លាតឆ្ងាយ។ ដូចនេះអ្នកដែលមានបំណងចង់ស្វែងរកការងារក្នុងផ្នែកនេះ គួរពិចារណាលើកម្រិតជំនាញ និងតួនាទីដែលទាមទារឱ្យមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ដើម្បីចាប់យកឱកាសការងារដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។

តារាងទី ១៤៖ ឱកាសការងារសម្រាប់ក្រុមមុខរបរផ្នែកជួសជុល ថែទាំ និងគាំទ្រទូទៅ

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
5151	ប្រធានផ្នែកគេហកិច្ច	2.08	\$ 446	\$ 139	ចំណេះដឹងផ្នែកអនាម័យ និងការថែរក្សាគេហដ្ឋាន ជំនាញរៀបចំ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
5153	អ្នកមើលការខុសត្រូវអគារ	2.47	\$ 301	\$ 100	ជំនាញជួសជុល សេវាកម្មអតិថិជន ទំនាក់ទំនង។
5414	អ្នកការពារសន្តិសុខ	3.10	\$ 419	\$ 131	នីតិវិធីសុវត្ថិភាព កាយសម្បទារឹងមាំ ជំនាញសង្កេត ជំនាញទំនាក់ទំនង។
7411	ជាងអគ្គិសនីទូទៅ	3.09	\$ 353	\$ 64	ចំណេះដឹងផ្នែកអគ្គិសនី ជំនាញតម្រូវឱ្យឆ្លើង ការដោះស្រាយបញ្ហា នីតិវិធីសុវត្ថិភាព ជំនាញទំនាក់ទំនង។
8322	អ្នកបើកបររថយន្តតូច រថយន្តឈ្នួល និងរថយន្តវ៉ែន	3.03	\$ 299	\$ 107	ជំនាញបើកបរ ចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ចរាចរណ៍ សេវាកម្មអតិថិជន ជំនាញទំនាក់ទំនង។
8331	អ្នកបើកបររថយន្តក្រុង និងរថយន្តរត់លើផ្លូវដែក	4.50	\$ 250	\$ 169	ជំនាញបើកបរ ចំណេះដឹងផ្លូវ នីតិវិធីសុវត្ថិភាព ទំនាក់ទំនង។
9112	អ្នកសម្អាតអនាម័យ និងអ្នកជួយធ្វើកិច្ចការផ្សេងៗក្នុងសហគ្រាស	2.89	\$ 234	\$ 139	ជំនាញសម្អាត ភាពហ្មត់ចត់ កាយសម្បទារឹងមាំ។
9621	អ្នកនាំសារ អ្នកដឹកជញ្ជូនកញ្ចប់ឥវ៉ាន់ និងអ្នកជួយយូរវ៉ាលី	3.13	\$ 259	\$ 103	កម្លាំងកាយខ្លាំង ជំនាញរៀបចំ សេវាកម្មអតិថិជន ទំនាក់ទំនង។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.២.៥ ការគាំទ្រផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា (លើកលែងតែវិស័យ ICT)

ទីផ្សារការងារសម្រាប់អ្នកជំនាញគាំទ្រផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា (IT) បង្ហាញពីតម្រូវការខ្លាំងសម្រាប់តួនាទីបច្ចេកទេស ជាពិសេសអ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិការ ICT អ្នកសរសេរកម្មវិធី អ្នកជំនាញបណ្តាញកុំព្យូទ័រ និងអ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រដល់អ្នកប្រើប្រាស់សេវា IT។ តួនាទីដូចជាអ្នករចនាក្រាហ្វិក និងម៉ាល់ធីមីខៀ (Multi-media) អ្នកគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ អ្នករៀបចំទិន្នន័យ និងអ្នកគ្រប់គ្រងមានតម្រូវការតិចជាង។

អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ និងអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រស្ថិតក្នុងចំណោមអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងក្រុមការងារនេះ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលមធ្យមប្រចាំខែចំនួន ១ ៥៣០ដុល្លារអាមេរិក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រាក់ឈ្នួលមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់តួនាទីជំនួយផ្នែក IT ផ្សេងៗគ្នា ដោយអ្នកវិភាគ

ប្រព័ន្ធរកបានជិត ៣ ដងច្រើនជាងអ្នកដំឡើង និងផ្តល់សេវាកម្ម ICT ។ អ្នកជំនាញដែលមានជំនាញឯកទេស ដូចជាអ្នកបង្កើតកម្មវិធី អ្នកបង្កើតបណ្តាញ និងអ្នកគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ មានលទ្ធភាពទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ដោយឆ្លុះបញ្ចាំងពីតម្រូវការជំនាញរបស់ពួកគេសម្រាប់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានក្នុងការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា។ លើសពីនេះ អ្នកគ្រប់គ្រង និងនាយកផ្នែក ICT ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដោយសារតួនាទីជាថ្នាក់ ដឹកនាំ និងការសម្រេចចិត្តបែបយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ពួកគេ។

សរុបមក ទិន្នន័យបង្ហាញថា មុខតំណែងក្នុងផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យាដែលមានជំនាញឯកទេស និងបទពិសោធន៍ ជាអ្នកដឹកនាំកំពុងមានតម្រូវការខ្ពស់ និងលទ្ធភាពទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាងគេនៅគ្រប់វិស័យ។ ខណៈពេល ដែលគម្លាតប្រាក់ឈ្នួលនៅតែមាន អ្នកដែលមានជំនាញផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា ជាទូទៅអាចនឹងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួល ដែលមានភាពប្រកួតប្រជែង ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសារៈសំខាន់នៃបច្ចេកវិទ្យាដែលកំពុងកើនឡើងនៅក្នុងពិភពលោក នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។

តារាងទី ១៥៖ ឱកាសការងារសម្រាប់មុខរបរគាំទ្រផ្នែកព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យា (IT)

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1330	នាយកគ្រប់គ្រងសេវាកម្មបច្ចេក វិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	3.37	\$ 1,438	\$ 751	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ចំណេះដឹង IT ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2166	អ្នករចនាក្រាហ្វិច និងម៉ាលីធីមីឌី (Multi-media)	2.81	\$ 674	\$ 99	ជំនាញរចនា ភាពច្នៃប្រឌិត ជំនាញកម្មវិធី កុំព្យូទ័រ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយកចិត្ត ទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
2511	អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ (IT) ឬអ្នកវិទ្យា សាស្ត្រកុំព្យូទ័រ	3.32	\$ 1,530	\$ -	ការវិភាគប្រព័ន្ធ ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញ បច្ចេកទេស ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយល់ដឹង អំពីដំណើរការអាជីវកម្ម។
2512	អ្នកបង្កើតកម្មវិធី និងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ	3.29	\$ 711	\$ -	ជំនាញសរសេរកម្មវិធី វិធីសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ កម្មវិធី ជំនាញដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។
2513	អ្នកអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញវេប និង ម៉ាលីធីមីឌី (Multi-media)	3.36	\$ 990	\$ -	ជំនាញអភិវឌ្ឍន៍គេហទំព័រ ជំនាញរចនា ជំនាញកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ ការយល់ដឹងពី បទពិសោធន៍អ្នកប្រើប្រាស់។
2514	អ្នកសរសេរកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ	4.75	\$ 1,350	\$ 85	ជំនាញសរសេរកម្មវិធី ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធី ដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។
2521	អ្នកគ្រប់គ្រង និងអ្នករៀបចំបង្កើត ទិន្នន័យកុំព្យូទ័រ	2.53	\$ 925	\$ 53	ការរចនាមូលដ្ឋានទិន្នន័យ ការគ្រប់គ្រងមូល ដ្ឋានទិន្នន័យ ការវិភាគទិន្នន័យSQL សុវត្ថិភាពទិន្នន័យ។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2522	អ្នកគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ	2.74	\$ 626	\$ 144	ការគ្រប់គ្រងបណ្តាញ ការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធ ប្រព័ន្ធ ការដោះស្រាយបញ្ហា ចំណេះដឹង សុវត្ថិភាពទិន្នន័យ ជំនាញបច្ចេកទេស។
2523	វិជ្ជាជីវៈខាងបណ្តាញកុំព្យូទ័រ	4.59	\$ 745	\$ -	ការរចនាបណ្តាញ ការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធ ការ ដោះស្រាយបញ្ហា ចំណេះដឹងសុវត្ថិភាព ទិន្នន័យ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3511	អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	4.80	\$ 1,236	\$ -	ការគ្រប់គ្រងបណ្តាញ ការត្រួតពិនិត្យប្រព័ន្ធ ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។
3512	អ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រដល់អ្នកប្រើ ប្រាស់នូវបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	4.02	\$ 623	\$ 116	ជំនាញជំនួយបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយ បញ្ហា ជំនាញទំនាក់ទំនង សេវាកម្មអតិថិជន។
7422	អ្នកតម្កើង និងអ្នកផ្តល់សេវាបច្ចេក វិទ្យាគមនាគមន៍ និង ព័ត៌មានវិទ្យា	3.42	\$ 491	\$ 228	ការដំឡើងឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិក និងបច្ចេកវិទ្យា ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញ បច្ចេកទេស សេវាកម្មអតិថិជន។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣ ទស្សនវិស័យការងារតាមអនុវិស័យ

ខាងក្រោមគឺជា លទ្ធផលនៃការសិក្សាតាមអនុវិស័យ៖

- បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT)៖ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានក្នុងអនុវិស័យនេះជួបការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក ដែលបង្ហាញពីតម្រូវការខ្លាំងសម្រាប់អ្នកជំនាញ ICT ដែលមានជំនាញ។ កំណើននៃវិស័យនេះត្រូវបានជំរុញដោយកត្តាដូចជា ឌីជីថលភាវូបនីយកម្ម ការកើនឡើងតម្រូវការសម្រាប់សេវាកម្មព័ត៌មានវិទ្យា និងការពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទូរគមនាគមន៍។ តួនាទីដែលមានតម្រូវការខ្ពស់មានដូចជា អ្នកបច្ចេកទេសគេហទំព័រ អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិការ ICT អ្នកសរសេរកម្មវិធី វិស្វករទូរគមនាគមន៍ និងអ្នកជំនាញផ្នែកលក់ ICT ។ តួនាទីផ្សេងទៀត ដូចជាអ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រអ្នកប្រើប្រាស់ ICT និងអ្នកបច្ចេកទេសវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិក ក៏មានតម្រូវការពីមធ្យមទៅខ្ពស់ផងដែរ។ អ្នកជំនាញ ICT ជាពិសេសអ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស និងបទពិសោធន៍ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ត្រូវបានគេវាយតម្លៃខ្ពស់ និងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែងខ្ពស់។

- សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន៖ ក្នុងអនុវិស័យនេះបានជួបប្រទះការធ្លាក់ចុះនៅឆ្នាំ២០២៤ ប៉ុន្តែត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងងើបឡើងវិញនៅឆ្នាំ២០២៥ ដែលជំរុញដោយការងើបឡើងវិញនៃវិស័យទេសចរណ៍។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អនុវិស័យនេះប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញ អត្រាលាឈប់ និងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក។ ការងើបឡើងវិញនៃវិស័យទេសចរណ៍បង្ហាញពីឱកាសសំខាន់ៗសម្រាប់ការបង្កើតការងារក្នុងវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន។ តួនាទីដែលមានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកមានជំនាញខាងបដិសណ្ឋារកិច្ចមានដូចជា អ្នកបច្ចេកទេសព្យាបាលដោយចលនា អ្នកគ្រប់គ្រងភោជនីយដ្ឋាន និងមេចុងភៅ។ តួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា ជាងទឹក និងទុយយោ កូនចុងភៅ និងអ្នកក្រឡុកស្រា ក៏មានតម្រូវការពីមធ្យមទៅខ្ពស់ផងដែរ។ អ្នកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារគឺជា អ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងអនុវិស័យនេះ។
- សំណង់៖ អនុវិស័យសំណង់ប្រឈមមុខនឹងការធ្លាក់ចុះនៃចំនួនការងារ ដោយសារតែការថយចុះនៃគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ប៉ុន្តែវានៅតែផ្តល់ឱកាសការងារដល់កម្មករជំនាញ ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមលើគម្លាតជំនាញ អត្រាលាឈប់ និងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកក៏ដោយ។ សម្រាប់មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់គឺ អ្នកវាស់ស្ទង់ដី/អគារ វិស្វករសំណង់ស៊ីវិល និងទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុ។ តួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា ជាងទឹក និងទុយយោ ជាងឈើ មេការសំណង់ និងវិស្វករមេកានិក ក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យមផងដែរ។ អ្នកដែលមានឯកទេសផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ស្ថាបត្យកម្ម និងវិស្វកម្ម ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។ វិស័យនេះកំពុងបង្ហាញសញ្ញានៃការងើបឡើងវិញ ប៉ុន្តែនៅតែអាចប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដូចជា ផលប៉ះពាល់នៃជំងឺរាតត្បាតដ៏រ៉ាំរ៉ៃ ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃសេដ្ឋកិច្ច កង្វះជំនាញ ការកើនឡើងថ្លៃដើម និងការប្រកួតប្រជែងពីវិស័យផ្សេងទៀត។ ការដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់វិស័យនេះក្នុងការស្តារឡើងវិញពេញលេញដល់កម្រិតមុនការរាតត្បាតពីជំងឺកូវីដ-១៩។
- ការអប់រំ៖ ទោះបីជាប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាប្រឈមដូចជាគម្លាតជំនាញ និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសក៏ដោយ ក៏អនុវិស័យមានទស្សនវិស័យវិជ្ជមានដោយសារតែការកើនឡើងនៃតម្រូវការសម្រាប់ការអប់រំ និងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។ វិជ្ជាជីវៈបង្រៀនមានតម្រូវការខ្ពស់ដូចជា គ្រូផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា គ្រូបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ និងឧត្តមសិក្សា និងគ្រូបង្រៀនតន្ត្រី។ តួនាទីផ្សេងទៀត ដូចជាគ្រូបង្រៀនបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ អ្នកគ្រប់គ្រងការអប់រំ និងគ្រូបង្រៀនមធ្យមសិក្សា ក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យមផងដែរ។ ប្រាក់ឈ្នួលក្នុងវិស័យអប់រំជាទូទៅទាបបើធៀបនឹងវិស័យផ្សេងទៀត ទោះបីជាមានតម្រូវការ និងគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់ក៏ដោយ។
- ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង៖ វិស័យនេះមានកំណើនគួរកត់សម្គាល់ និងមានការរំពឹងទុកថាមានកំណើនវិជ្ជមាននៃស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងតម្រូវការកើនឡើងសម្រាប់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។ ទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុ និង

ការវិនិយោគមានតម្រូវការក្នុងទីផ្សារការងារច្រើនជាងគេ បន្ទាប់មកគណនេយ្យករកម្រិតខ្ពស់ សវនករ និងអ្នកជំនាញផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត។ អ្នកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុគឺជា អ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងវិស័យនេះ ហើយអ្នកដែលមានឯកទេសខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងគណនេយ្យករកម្រិតខ្ពស់ ជាទូទៅមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ផងដែរ។ ដោយសារកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលកំពុងបន្តតម្រូវការសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងនៅតែមានភាពរឹងមាំ ដោយសារភាពស្មុគស្មាញបទប្បញ្ញត្តិ និងតម្រូវការអនុលោមភាពតាមច្បាប់។

- សេវាថែទាំសុខភាព៖ កំណើនដែលជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការសេវាថែទាំសុខភាព មានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញថែទាំសុខភាព ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីឯកទេស ដូចជាអ្នកគ្រប់គ្រងសេវាសុខភាព ទទួលបណ្ឌិត អ្នកបើករថយន្តសង្គ្រោះបន្ទាន់ អ្នកថតកាំរស្មី (អេកូសាស្ត្រ) អ្នកជំនាញវេជ្ជកម្មគិលានុបដ្ឋាយិកា និងជំនួយការពេទ្យ។ តួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា ពេទ្យឆ្មប គិលានុបដ្ឋាយិកា អ្នកបច្ចេកទេសមន្ទីរពិសោធន៍វេជ្ជសាស្ត្រ និងរោគសាស្ត្រ និងអ្នកអនុវត្តផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រទូទៅ ក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យមផងដែរ។ ចំពោះប្រាក់ឈ្នួល អ្នកដែលមានឯកទេសខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ទទួលបណ្ឌិត និងអេកូសាស្ត្រ ជាទូទៅមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាង។ ជាចុងក្រោយ បុគ្គលដែលស្វែងរកអាជីពក្នុងការថែទាំសុខភាពគួរតែផ្តល់អាទិភាពដល់ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល បទពិសោធន៍ជាក់ស្តែង និងការកសាងទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកជំនាញថែទាំសុខភាព។
- វាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប៖ វិស័យនេះមានការរីកចម្រើនជាលំដាប់ ប៉ុន្តែបានប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដូចជាការកើនឡើងនៃការប្រកួតប្រជែង ការកើនឡើងតម្លៃពលកម្ម និងតម្រូវការសម្រាប់ផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។ ការផ្លាស់ប្តូរឆ្ពោះទៅរកផលិតផល និងសេវាកម្មដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ គឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ និរន្តរភាពរយៈពេលវែងរបស់វិស័យនេះ។ គម្លាតជំនាញ អត្រាលាយបំ និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសកម្លាំងពលកម្មមានច្រើននៅក្នុងវិស័យនេះ។ មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់ជាពិសេសសម្រាប់ប្រតិបត្តិករម៉ាស៊ីន ជាពិសេសអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផលិតវាយនភណ្ឌ រោមសត្វ និងស្បែក។ តួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា អ្នកត្រួតពិនិត្យគុណភាព (Quality Control) ជាងទឹក និងទុយយោ ក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យមផងដែរ។ ប្រាក់ឈ្នួលសម្រាប់តួនាទីដែលមានឯកទេសខាងរចនា និងជំនាញបច្ចេកទេស ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។ បុគ្គលដែលចង់ស្វែងរកមុខរបរដែលមានប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែងគួរពិចារណាបន្តជំនាញឯកទេស និងស្វែងរកតួនាទីដែលទាមទារកម្រិតជំនាញខ្ពស់។
- កម្មន្តសាល៖ អនុវិស័យនេះមានកំណើនប្រកបដោយនិរន្តរភាពពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ដែលជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការ និងការធ្វើពិធីកម្ម។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ វិស័យនេះប្រឈមមុខនឹង

បញ្ហាដូចជា កង្វះជំនាញ អត្រាលាយបំ និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសកម្លាំងពលកម្ម។ ទស្សនវិស័យ វិជ្ជមានរបស់វិស័យនេះត្រូវបានជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការ ការធ្វើពិពិធកម្ម និងសក្តានុពល សម្រាប់ការច្នៃប្រឌិត។ មុខរបរជាប្រតិបត្តិករម៉ាស៊ីននៅក្នុងដំណើរការផលិតផ្សេងៗមានតម្រូវការខ្ពស់។ វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម គឺជាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដោយសារជំនាញ ឯកទេស និងទំនួលខុសត្រូវនៃភាពជាអ្នកដឹកនាំ។ បុគ្គលដែលស្វែងរកប្រាក់ចំណូលប្រកួតប្រជែងគួរតែ ផ្តោតលើមុខតំណែងឯកទេស និងបណ្តុះជំនាញពាក់ព័ន្ធតាមរយៈកម្មវិធី TVET។

- ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ៖ អនុវិស័យនេះមានកំណើនដែលជំរុញដោយការកើនឡើងនៃពាណិជ្ជកម្ម និង ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធវិស័យនេះប្រឈមនឹងបញ្ហាមួយចំនួនដូចជា គម្លាតជំនាញ អត្រាលាយបំ ខ្ពស់ និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសកម្លាំងពលកម្ម។ មុខរបរជាអ្នកគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្មលក់រាយ និង លក់ដុំមានតម្រូវការខ្ពស់។ តួនាទីផ្សេងទៀត ដូចជាការគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ អ្នកបច្ចេកទេសវិស្វករមេកានិក និងវិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម ក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យមផងដែរ។ ប្រាក់ឈ្នួលសម្រាប់ មុខតំណែងគ្រប់គ្រង និងតួនាទីឯកទេសដូចជា វិស្វករមេកានិកទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។ បុគ្គលដែល ស្វែងរកប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង និងការរីកចម្រើនអាជីពគួរបន្តចាប់យកតួនាទីជាអ្នកគ្រប់គ្រង ឬជំនាញ បច្ចេកទេសក្នុងវិស័យនេះដូចជា ការគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្ម ឬវិស្វករមេកានិក។

សរុបមក ទីផ្សារការងារកម្ពុជាកំពុងជួបប្រទះនឹងការរីកចម្រើន និងការអភិវឌ្ឍ ប៉ុន្តែមានបញ្ហាប្រឈម សំខាន់ៗទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញ អត្រាលាយបំ និងស្ថានភាពជ្រើសរើសបុគ្គលិក។ ការដោះស្រាយបញ្ហា ប្រឈមទាំងនេះតាមរយៈអន្តរាគមន៍គោលនយោបាយ ដូចជាការវិនិយោគលើការបណ្តុះបណ្តាល និងការអភិវឌ្ឍ ការកែលម្អយុទ្ធសាស្ត្រជ្រើសរើសកម្លាំងពលកម្ម និងការបង្កើតបរិយាកាសការងារជាវិជ្ជមាន ដែលជាកត្តាសំខាន់ សម្រាប់ធានានូវកំណើនប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងការបង្កើតការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

២.៣.១ បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT)

អនុវិស័យបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) នៅកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ពីឆ្នាំ ២០២៤ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ជាមួយនឹងការងារកើនឡើង ៥,២០% និង ៨,៤២% រៀងគ្នា។ ខណៈពេលដែល វិស័យនេះត្រូវបានគ្របដណ្តប់ដោយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានខ្នាតតូច តម្រូវការកម្មករជំនាញបានកើនឡើង ដូចដែលបានបង្ហាញ តាមរយៈភាគរយខ្ពស់ (៣៦,៣៩%) នៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលរាយការណ៍ពីការលំបាក ក្នុងការបំពេញកន្លែងទំនេរ។ ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមក្នុងការរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាលក៏ដោយ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានភាគច្រើន (៦៧,៦៨%) មានគម្រោងវិនិយោគលើបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ឬពង្រីកប្រតិបត្តិការរបស់ពួកគេ។

សន្ទស្សន៍ស្ថានភាពជ្រើសរើស ៣,២៦ បង្ហាញពីកម្រិតពិបាកមធ្យមក្នុងការស្វែងរកបេក្ខជនមកបំពេញការងារ។ ការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័សនេះត្រូវបានជំរុញ ដោយការកើនឡើងនៃឌីជីថលនីយកម្មរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ការកើនឡើងនៃតម្រូវការសេវាកម្ម IT និងការពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទូទៅធនធាន។ សេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល និងការវិនិយោគបរទេសនៅក្នុងអនុវិស័យ ICT ត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងមានកំណើនបន្ថែម និងបន្តបង្កើតការងារបន្ថែមទៀត។

តារាងទី ១៦៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យ ICT

		សរុប	29,640
	2023	ស្រី	5,214
		កំណើន	1,541
	2024 ព្យ.	អត្រាកំណើន	5.20%
		កំណើន	2,626
ចំនួនការងារ	2025 ព្យ.	អត្រាកំណើន	8.42%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS			1,232
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ			78.65%
		1-4	49.27%
		5-19	49.27%
		20-99	1.46%
		100-199	0.00%
		200-499	0.00%
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន		500+	0.00%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ			4.14%
អត្រាលាយបំបែកកម្មករនិយោជិត			7.18%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារជំបូង			58.70%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់			33.04%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)			36.39%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល			36.46%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល			9.37%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ			67.68%
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត			3.26
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក			1,369

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

ការវិភាគទីផ្សារការងារសម្រាប់អ្នកជំនាញខាងបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT) នៅក្នុងអនុវិស័យនេះ បង្ហាញពីតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់មុខតំណែងជាច្រើន ដែលរួមមានអ្នកបច្ចេកទេសខាងវេបសាយ អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិការព័ត៌មានវិទ្យា គមនាគមន៍ និងបច្ចេកវិទ្យា (ICT) អ្នកសរសេរកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ វិស្វករទូរគមនាគមន៍ និងអ្នកជំនាញផ្នែកលក់ ICT។ អ្នកបច្ចេកទេសផ្នែកវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិកមានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យម ខណៈពេលដែលមុខតំណែងរបស់អ្នកចនា និងអ្នកវិភាគប្រព័ន្ធភាពមានឱកាសការងារកម្រិតមធ្យមបើធៀបនឹងការងារផ្សេងទៀត។

បើនិយាយពីប្រាក់ឈ្នួល អ្នកគ្រប់គ្រងសេវាកម្ម ICT ក្លាយជាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតដោយទទួលបានជាមធ្យមប្រចាំខែចំនួន ២ ១៨៩ដុល្លារអាមេរិក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រាក់ឈ្នួលមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងទៅតាមតួនាទី ICT ផ្សេងៗគ្នា ដោយអ្នកគ្រប់គ្រងសេវា ICT រកបាន ៤ ដងច្រើនជាងផ្នែកគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក និងអ្នកផ្តល់សេវា IT។ អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស ដូចជាអ្នកបង្កើតកម្មវិធី និងអ្នកបង្កើតប្រព័ន្ធ អ្នកជំនាញបណ្តាញ Network និងវិស្វករខាងអេឡិចត្រូនិក មានលទ្ធភាពទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ដោយឆ្លុះបញ្ចាំងពីជំនាញ និងតម្រូវការសម្រាប់អនុវិស័យនេះ។ លើសពីនេះ អ្នកគ្រប់គ្រង និងនាយកសេវាកម្ម ICT ជាមុខតំណែងដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត។

ទិន្នន័យដែលបានបង្ហាញថា អ្នកជំនាញ ICT ក្នុងតំបន់ ជាពិសេសអ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស និងបទពិសោធន៍ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ត្រូវបានគេវាយតម្លៃខ្ពស់ និងទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលដែលមានភាពប្រកួតប្រជែង។ ខណៈពេលដែលមានភាពខុសប្លែកគ្នាច្រើននៃប្រាក់ឈ្នួលក្នុងចំណោមតួនាទី IT ផ្សេងៗ ប្រាក់ឈ្នួលជារួមសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យាទៅមានភាពអំណោយផល ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសារៈសំខាន់នៃបច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងសង្គមបច្ចុប្បន្ន។ ដោយសារវិស័យ ICT នៅកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ និងបន្តមានតម្រូវការខ្ពស់ដោយសារតែភាពរីកចម្រើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេស ការគាំទ្រពីរាជរដ្ឋាភិបាល ការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ការកើនឡើងនៃពាណិជ្ជកម្មឌីជីថល ការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស និងការបង្កើនការប្រើប្រាស់ទូរស័ព្ទ។ និន្នាការនេះបញ្ជាក់ពីការកើនឡើងនូវតម្រូវការ និងឱកាសការងារកាន់តែខ្ពស់សម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា។

តារាងទី ១៧៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យ ICT

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1330	នាយកគ្រប់គ្រងសេវាកម្មបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	3.37	\$ 2,189	\$ 100	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ចំណេះដឹងIT ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ទំនង។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2152	វិស្វករអេឡិចត្រូនិក	4.47	\$ 800	\$ 50	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ជំនាញរចនា ជំនាញដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស ទំនាក់ទំនង។
2153	វិស្វករទូរគមនាគមន៍	4.75	\$ 475	\$ 50	ចំណេះដឹងទូរគមនាគមន៍ ការរចនាបណ្តាញ ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស ទំនាក់ទំនង។
2166	អ្នករចនាក្រាហ្វិច និងម៉ាលីធីមីឌី (Multi-media)	3.31	\$ 780	\$ 50	ជំនាញរចនា ភាពច្នៃប្រឌិត ជំនាញកម្មវិធី កុំព្យូទ័រ ជំនាញទំនាក់ទំនង ភាពហ្មត់ចត់។
2434	អ្នកជំនាញលក់ផ្នែកបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	4.71	\$ 450	\$ 50	ជំនាញផ្នែកលក់ ទំនាក់ទំនង ចំណេះដឹង បច្ចេកទេស ការគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនង អតិថិជន។
2511	អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ (IT) ឬអ្នកវិទ្យា សាស្ត្រកុំព្យូទ័រ	3.32	\$ 755	\$ 50	ការវិភាគប្រព័ន្ធ ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញ បច្ចេកទេស ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយល់ដឹង អំពីដំណើរការអាជីវកម្ម។
2512	អ្នកបង្កើតកម្មវិធី និងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ	3.29	\$ 1,339	\$ 50	ជំនាញសរសេរកម្មវិធី វិធីសាស្ត្រអភិវឌ្ឍ កម្មវិធី ជំនាញដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។
2513	អ្នកអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញវេប និង ម៉ាលីធីមីឌី	3.36	\$ 468	\$ 50	ជំនាញអភិវឌ្ឍន៍គេហទំព័រ ជំនាញរចនា ជំនាញកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ ការយល់ដឹងពី បទពិសោធន៍អ្នកប្រើប្រាស់។
2514	អ្នកសរសេរកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ	4.75	\$ 461	\$ 50	ជំនាញសរសេរកម្មវិធី ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធី ដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។
2523	វិជ្ជាជីវៈខាងបណ្តាញកុំព្យូទ័រ	4.59	\$ 812	\$ 50	ការរចនាបណ្តាញ ការកំណត់រចនាសម្ព័ន្ធ ការដោះស្រាយបញ្ហា ចំណេះដឹងសុវត្ថិភាព ទិន្នន័យ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3114	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្ម អេឡិចត្រូនិក	4.10	\$ 897	\$ -	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ជំនាញ បច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញ ទំនាក់ទំនង។
3115	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មគ្រឿង ម៉ាស៊ីន	4.00	\$ 496	\$ -	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មមេកានិក ជំនាញ បច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញ ទំនាក់ទំនង។
3511	អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិបច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	4.80	\$ 451	\$ 50	ការគ្រប់គ្រងបណ្តាញ ការត្រួតពិនិត្យប្រព័ន្ធ ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។
3512	អ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រដល់អ្នកប្រើ ប្រាស់នូវបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	4.07	\$ 736	\$ 50	ជំនាញជំនួយបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយ បញ្ហា ជំនាញទំនាក់ទំនង សេវាកម្មអតិថិជន។
3514	អ្នកបច្ចេកទេសខាងតបណ្តាញវេប	4.88	\$ 400	\$ 50	ការអភិវឌ្ឍគេហទំព័រ ការថែទាំផ្នែក បច្ចេកវិទ្យា ដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
7422	អ្នកតម្កើង និងអ្នកផ្តល់សេវាបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា	3.24	\$ 443	\$ 52	ការដំឡើងឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិក និងបច្ចេកវិទ្យា ការដោះស្រាយបញ្ហាជំនាញបច្ចេកទេស សេវាកម្មអតិថិជន។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.២ សេវាស្នាក់នៅ និងគោលនីយដ្ឋាន

តារាងទី ១៨ ផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពនៃអនុវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងគោលនីយដ្ឋានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ អនុវិស័យនេះបានផ្តល់ការងារសរុបចំនួន ៥១៨ ៨៦៨នាក់ ដែលក្នុងនោះមានស្រីចំនួន ៣៤៨ ១៤៦នាក់។ ឧស្សាហកម្មនេះ ត្រូវបានគេព្យាករណ៍ថានឹងជួបប្រទះនឹងការធ្លាក់ចុះបន្តិចក្នុងឆ្នាំ២០២៤ ជាមួយនឹងកំណើនអវិជ្ជមាន -១៤.៥៤៦ និងអត្រាកំណើន -២,៨០% ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ វាត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងងើបឡើងវិញនៅឆ្នាំ២០២៥ ជាមួយនឹងកំណើនដាច់ខាតដែលបានព្យាករណ៍ចំនួន ២០ ៩៨០នាក់ និងអត្រាកំណើន ៤,១៦%។ ថ្វីបើមានអត្រាចំណូលខ្ពស់បន្តិចក៏ដោយ ក៏ឧស្សាហកម្មនេះនៅតែទាក់ទាញសម្រាប់អ្នកស្វែងរកការងារធ្វើលើកដំបូង ដែលមានមួយផ្នែកធំនៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជ្រើសរើសពួកគេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គម្លាតជំនាញ និងការលំបាកក្នុងការរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាល គឺជាបញ្ហាប្រឈមរបស់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាច្រើន។ ឱកាសការងារសម្រាប់អនុវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងគោលនីយដ្ឋាន ត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់យ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងវិស័យទេសចរណ៍របស់ប្រទេស។ នៅពេលដែល ប្រទេសកម្ពុជា ងើបឡើងវិញពីផលប៉ះពាល់នៃការរាតត្បាតនៃជំងឺកូវីដ-១៩ វិស័យទេសចរណ៍ត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងមានការងើបឡើងវិញគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដែលជំរុញឱ្យមានតម្រូវការសេវាកម្មបដិសណ្ឋារកិច្ច។ អនុវិស័យនេះត្រូវបានគេព្យាករណ៍ថានឹងពង្រីកដោយសារតែការកើនឡើងនៃវិស័យទេសចរណ៍ក្នុងស្រុក និងបរទេស ដែលជំរុញឱ្យមានការកើនឡើងនូវតម្រូវការសណ្ឋាគារគោលនីយដ្ឋាន និងសេវាកម្មបដិសណ្ឋារកិច្ចផ្សេងៗទៀត។ ការអភិវឌ្ឍគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដើម្បីទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគក្នុងស្រុក និងបរទេស គឺជាកត្តាជំរុញកំណើនការងារនៅក្នុងអនុវិស័យនេះដែរ។

តារាងទី ១៨៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន

		សរុប	518,868
	2023	ស្រី	348,146
		កំណើន	(14,546)
	2024ព្យ.	អត្រាកំណើន	-2.80%
		កំណើន	20,980
ចំនួនការងារ	2025ព្យ.	អត្រាកំណើន	4.16%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS			1,507
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ			70.07%
		1-4	18.18%
		5-19	68.08%
		20-99	8.89%
		100-199	2.32%
		200-499	1.86%
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន		500+	0.66%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ			35.84%
អត្រាលាយបំបែកកម្មករនិយោជិត			8.35%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង			57.32%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់			52.01%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)			32.24%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល			64.44%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល			40.55%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ			66.94%
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត			3.52
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក			5,608

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

លើសពីនេះតារាងទី ១៩ បង្ហាញពីតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកម៉ាស្សាបែបវិជ្ជាជីវៈ (ការព្យាបាលដោយកាយវិជ្ជា) អ្នកគ្រប់គ្រងភោជនីយដ្ឋាន និងមេចុងភៅ។ ខណៈពេលដែលមុខតំណែងបម្រើឱ្យសេវាកម្មផ្នែកបដិសណ្ឋារកិច្ចផ្សេងទៀតដូចជា ជាងទឹក និងទុយយោ ចុងភៅ និងអ្នកក្រឡុកស្រា មានតម្រូវការខ្ពស់ល្មម។ រីឯមុខតំណែងនៅតាមសណ្ឋាគារផ្សេងទៀតដូចជា អ្នកទទួលភ្ញៀវ អ្នកបោកគក់ដោយដៃ និងប្រតិបត្តិករម៉ាស៊ីនបោកគក់ មានឱកាសការងារសមស្រប បើប្រៀបធៀបទៅនឹងឱកាសការងារក្នុងមុខតំណែងផ្សេងទៀត។

ចំពោះប្រាក់ឈ្នួលក្នុងអនុវិស័យនេះ អ្នកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារជាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែជាមធ្យមចំនួន ១ ៨៨៧ដុល្លារអាមេរិក។ ក្នុងវិស័យនេះ មេចុងភៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលច្រើនជាងជិតបីដងនៃមេចុងភៅទូទៅ។ អ្នកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារ និងមេចុងភៅ ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាងគេ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងមុខតំណែងផ្សេងទៀត ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងទំនួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ពួកគេ។ លើសពីនេះ អ្នកជំនាញដែលមានជំនាញឯកទេសដូចជាជាងទឹក និងទុយយោ និងអ្នកបច្ចេកទេសវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិក ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង ដោយសារជំនាញ និងចំណេះដឹងបច្ចេកទេសដែលត្រូវការសម្រាប់តួនាទីទាំងនេះ។

សរុបមក ទិន្នន័យបង្ហាញថា អ្នកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារ និងមេចុងភៅ គឺជាមុខតំណែងដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុតក្នុងវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន។ សម្រាប់មុខតំណែងទូទៅទោះបីជាមានប្រាក់ឈ្នួលគោលទាបក៏ដោយ ការងារនៅក្នុងវិស័យនេះមានឱកាសច្រើន និងសក្តានុពលនៃប្រាក់ចំណូលបន្ថែមដូចជាការធីប (tip)។ លើសពីនេះ ដោយសារការខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរណ៍អន្តរជាតិ និងក្នុងស្រុក ធ្វើឱ្យតម្រូវការសេវាកម្មបដិសណ្ឋារកិច្ចត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងកើនឡើង ដែលជំរុញការបង្កើតការងារបន្ថែម និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

តារាងទី ១៩៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យសេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរជាក់លាក់
1411	នាយកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារ	3.29	\$ 1,887	\$ 241	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ សេវាកម្មអតិថិជន ជំនាញរៀបចំការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ការដោះស្រាយបញ្ហា។
1412	នាយកគ្រប់គ្រងភោជនីយដ្ឋាន	4.50	\$ 863	\$ 187	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ សេវាកម្មអតិថិជន ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ចំណេះដឹងប្រតិបត្តិការ ការដោះស្រាយបញ្ហា។
3114	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិក	3.35	\$ 507	\$ 217	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិក ជំនាញបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3255	អ្នកបច្ចេកទេស និងជំនួយការផ្នែកព្យាបាលដោយកាយវប្បកម្ម	4.57	\$ 379	\$ 150	ចំណេះដឹងអំពីបច្ចេកទេសម៉ាស្សា ជំនាញទំនាក់ទំនង ការទាក់ទងជាមួយអ្នកជំងឺ។
3434	មេចុងភៅ	4.00	\$ 971	\$ 216	ជំនាញធ្វើម្ហូប ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ភាពច្នៃប្រឌិត ការធ្វើផែនការមុខម្ហូប សុវត្ថិភាពចំណីអាហារ។
4224	អ្នកទទួលភ្ញៀវក្នុងសណ្ឋាគារ	3.32	\$ 400	\$ 35	ទំនាក់ទំនងល្អ សេវាកម្មអតិថិជន ជំនាញរៀបចំចំណេះដឹងប្រតិបត្តិការសណ្ឋាគារ។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរជាក់លាក់
5120	ចុងភៅ	3.88	\$ 371	\$ 207	ជំនាញធ្វើម្ហូប ចំណេះដឹងអំពីសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ ការច្នៃប្រឌិត ភាពហ្មត់ចត់ ការងារជាក្រុម។
5131	អ្នកបម្រើ	3.58	\$ 380	\$ 197	សេវាកម្មអតិថិជន ជំនាញទំនាក់ទំនង ការងារជាក្រុម ធ្វើកិច្ចការច្រើនក្នុងពេលតែមួយ ចំណេះដឹងផ្នែកសេវាកម្មម្ហូបអាហារ និងភេសជ្ជៈ។
5132	អ្នកក្រឡុកស្រា	3.81	\$ 214	\$ 51	ជំនាញទំនាក់ទំនង សេវាកម្មអតិថិជន ចំណេះដឹងនៃភេសជ្ជៈ ធ្វើកិច្ចការច្រើនក្នុងពេលតែមួយ។
7126	ជាងតម្កើងបំពង់ទុយយោទឹក បំពង់ទុយយោខ្សែស្ទឹង និង បំពង់ទុយយោខ្យល់	3.92	\$ 491	\$ 217	ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងនៃប្រព័ន្ធលូ ការដោះស្រាយបញ្ហា កម្លាំងកាយខ្លាំង។
7127	ជាងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងទូរ ទឹកកក	3.69	\$ 300	-	ជំនាញបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ចំណេះដឹងនៃប្រព័ន្ធ HVAC។
8157	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនបោកគក់	3.20	\$ 220	\$ 35	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ការថែទាំ ការយកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះការណែនាំ កាយសម្បទារឹងមាំ។
9121	អ្នកបោកគក់ និងអ្នកអុីត ដោយប្រើដៃ	3.24	\$ 199	\$ 71	ភាពប្រុងប្រយ័ត្ន ភាពហ្មត់ចត់ រាងកាយរឹងមាំ ចំណេះដឹងអំពីក្រណាត់។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៣ សំណង់

ចំនួនការងារក្នុងអនុវិស័យសំណង់នៅកម្ពុជាមានការថយចុះតិចតួច ជាមួយនឹងអត្រាកំណើនអវិជ្ជមាន -០,៥៩% ទាំងឆ្នាំ២០២៤ និងឆ្នាំ២០២៥។ កំណើនអវិជ្ជមាននេះ គឺប៉ះពាល់ដោយសារការធ្លាក់ចុះនៃគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការវិនិយោគអចលនទ្រព្យនៅកម្ពុជា។ ការធ្លាក់ចុះនៃការសាងសង់អគារ និងទីប្រជុំជនបានធ្វើឱ្យកំណើនអវិជ្ជមាននេះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ដែលរួមចំណែកដល់ការធ្លាក់ចុះនៃចំនួនការងារនៅក្នុងអនុវិស័យនេះ។ អនុវិស័យនេះមានអាជីវកម្មខ្នាតតូចច្រើនដែល ៧១,០៥% នៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានមានបុគ្គលិកពី ៥ ទៅ ១៩នាក់។ គម្លាតជំនាញ និងអត្រាលាបរបស់នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម ដោយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន ១៧,១៩% រាយការណ៍ពីគម្លាតជំនាញ និងអត្រាលាបរបស់ ២០,១៨%។ ការជ្រើសរើសបុគ្គលិក គឺសកម្មខ្លាំង ដោយមាន ៨៧,៦២% នៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជ្រើសរើសអ្នកស្វែងរកការងារលើកដំបូង ប៉ុន្តែការបំពេញមុខតំណែងទំនេរគឺពិបាក ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីឯកទេស។ ខណៈពេលដែលការបណ្តុះបណ្តាលត្រូវបានផ្តល់ដោយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាច្រើន ការរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅតែជាបញ្ហា

ប្រឈមសម្រាប់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានមួយចំនួន។ វិស័យនេះបង្ហាញពីកម្រិតមធ្យមនៃការលំបាកក្នុងការស្វែងរក បេក្ខជនសមស្រប ដូចដែលបានបង្ហាញដោយសន្ទស្សន៍ស្ថានភាពជ្រើសរើស ៣,៥១។

តារាងទី ២០៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យសំណង់

	សរុប	893,831	
	2023	ស្រី	87,018
		កំណើន	(5,229)
	2024ព្យ.	អត្រាកំណើន	-0.59%
		កំណើន	(5,199)
ចំនួនការងារ	2025ព្យ.	អត្រាកំណើន	-0.59%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS			2,090
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ			63.06%
	1-4	11.91%	
	5-19	71.05%	
	20-99	14.83%	
	100-199	1.24%	
	200-499	0.67%	
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន	500+	0.29%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ		17.19%	
អត្រាលាយបំបែកកម្មករនិយោជិត		20.18%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង		87.62%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់		44.36%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)		21.94%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល		41.22%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល		34.08%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ		45.69%	
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត		3.51	
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក		6,676	

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

អនុវិស័យសំណង់ផ្តល់ឱកាសការងារខ្ពស់សម្រាប់សម្រាប់អ្នកវាស់ស្ទង់ដី និងអគារ (អ្នកសិល្បៈខាងផែនទី និងអ្នកអង្កេត) ក៏ដូចជាតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់វិស្វករសំណង់ស៊ីវិល និងទីប្រឹក្សាផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងវិនិយោគទុន ខណៈពេលដែលតួនាទីសំណង់ផ្សេងទៀតដូចជា ជាងទឹក ជាងឈើ អ្នកមើលការខុសត្រូវការសាងសង់ និង វិស្វករមេកានិក មានតម្រូវការខ្ពស់មធ្យម។

ចំពោះប្រាក់ឈ្នួល មុខតំណែងជាទីប្រឹក្សាផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងវិនិយោគទុន ជាអ្នកជំនាញដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលជាមធ្យមខ្ពស់បំផុត ដែលប្រាក់ឈ្នួលជាមធ្យមប្រចាំខែចំនួន ២ ១០០ដុល្លារអាមេរិក។ យ៉ាងណាមិញសម្រាប់ជំនាញប្រហាក់ប្រហែលគ្នាគ្នាប្រាក់ឈ្នួល គឺប្រហាក់ប្រហែលគ្នា ដូចជាប្រភេទមុខរបរវិស្វកម្មមានប្រាក់ឈ្នួលប្រមាណ ៦០០ ទៅ ៧០០ដុល្លារអាមេរិក។

វិស័យសំណង់នៅកម្ពុជាបានងើបឡើងវិញ ប៉ុន្តែនៅតែបន្តជួបនឹងបញ្ហាប្រឈមដូចជា ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃសេដ្ឋកិច្ច កង្វះជំនាញ ការកើនឡើងថ្លៃដើម និងការប្រកួតប្រជែងពីវិស័យផ្សេងទៀត។ ការដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់វិស័យនេះក្នុងការស្តារឡើងវិញ ដើម្បីវិវត្តមកសភាពធម្មតាវិញ។ ទោះបីជាមានឧបសគ្គទាំងនេះក៏ដោយ តម្រូវការសម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញដូចជា អ្នកគូសប្លង់ និងអ្នកវាស់ស្ទង់ដី និងអគារ វិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល ជាងទឹក និងកម្មករជំនាញផ្សេងទៀតក្នុងអនុវិស័យសំណង់ មានឱកាសការងារខ្ពស់។

តារាងទី ២១៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យសំណង់

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2142	វិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល	3.95	\$ 621	\$ 16	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល ជំនាញរចនា ការគ្រប់គ្រងគម្រោង ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយបញ្ហា។
2151	វិស្វកម្មអគ្គិសនី	3.24	\$ 646	\$ 10	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ជំនាញរចនា ការដោះស្រាយបញ្ហា ការគ្រប់គ្រងគម្រោង ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2162	ស្ថាបត្យករគំនូរទេសភាព	3.30	\$ 905	\$ -	ជំនាញរចនា ចំណេះដឹងអំពីរូក្ខជាតិ និងទេសភាព ការយល់ដឹងអំពីមជ្ឈដ្ឋានជុំវិញ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2165	អ្នកសិល្បៈខាងផែនទី និងអ្នកអង្កេត	4.20	\$ 827	\$ -	ជំនាញធ្វើផែនទី ការវិភាគទិន្នន័យ ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងអំពីឧបករណ៍ស្ទង់ដី។
2412	អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងវិនិយោគទុន	4.09	\$ 2,100	\$ -	ចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ជំនាញវិភាគ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយបញ្ហា ការគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងអតិថិជន។
3112	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល	3.40	\$ 439	\$ 25	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល ជំនាញបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា គូសប្រាង ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3113	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មអគ្គិសនី	3.20	\$ 425	\$ -	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ជំនាញបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ទំនង។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
3123	អ្នកមើលការខុសត្រូវការសាងសង់	3.89	\$ 547	\$ -	ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រងគម្រោង ជំនាញទំនាក់ទំនង ចំណេះដឹងនៃដំណើរការសាងសង់។
7115	ជាងឈើ និងជាងភ្ជាប់ឈើ	3.89	\$ 300	\$ -	ជំនាញជាងឈើ ការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ភាពផ្អិតផ្អង់ ភាពហ្មត់ចត់។
7121	ជាងដំបូល	3.56	\$ 400	\$ 20	ជំនាញដំបូល កម្លាំងរាងកាយ នីតិវិធីសុវត្ថិភាពភាពហ្មត់ចត់។
7122	កម្មករក្រាលឥដ្ឋ និងកម្មកររៀបឥដ្ឋកាវ៉ូ	3.36	\$ 360	\$ 20	ជំនាញប្រសព្វដោយដៃ ភាពច្បាស់លាស់ ចំណេះដឹងនៃសម្ភារៈកម្រាល យកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះការណែនាំ។
7126	ជាងតម្លើងបំពង់ទុយយោទឹក បំពង់ទុយយោខ្សែស្ពីន និងបំពង់ទុយយោខ្យល់	3.92	\$ 400	\$ 20	ជំនាញប្រព័ន្ធទឹក ចំណេះដឹងនៃប្រព័ន្ធទឹក ការដោះស្រាយបញ្ហា កម្លាំងរាងកាយ។
7127	ជាងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងទូរទឹកកក	3.69	\$ 392	\$ -	ជំនាញបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ចំណេះដឹងនៃប្រព័ន្ធ HVAC ការដោះស្រាយបញ្ហា។
8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់	3.34	\$ 301	\$ 20	ជំនាញបើកបរ ចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ចរាចរណ៍កាយ សម្បទារឹងមាំ យកចិត្តទុកដាក់លើសុវត្ថិភាព។
8342	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រកាយដីធំៗ និងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត	3.50	\$ 318	\$ -	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន នីតិវិធីសុវត្ថិភាព កាយសម្បទារឹងមាំ យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្តូច	3.25	\$ 382	\$ -	ប្រតិបត្តិការរថយន្ត នីតិវិធីសុវត្ថិភាព កាយសម្បទារឹងមាំ ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
9313	កម្មករសំណង់អគារ	3.47	\$ 318	\$ 49	កម្លាំងកាយ ជំនាញសំណង់ ការងារជាក្រុម ការយល់ដឹងអំពីសុវត្ថិភាព។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៤ ការអប់រំ

វិស័យអប់រំនៅកម្ពុជាមានការរីកចម្រើនជាលំដាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ជាមួយនឹងការកើនឡើងនៃកម្លាំងពលកម្ម ២,៥៤% ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ទស្សនវិស័យវិជ្ជមាននេះត្រូវបានជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការនិងការវិនិយោគលើវិស័យអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាល ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់កម្ពុជាលើការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។ ការពង្រីកស្ថាប័នអប់រំ និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងគោលបំណងលើក

កំពស់គុណភាពអប់រំ គឺជាកត្តារួមចំណែកដ៏សំខាន់ដល់កំណើនការងារដែលរំពឹងទុកនៅក្នុងអនុវិស័យនេះ។ គម្លាតជំនាញ និងអត្រាលាយបំបាត់មានកម្រិតទាប។ ភាគច្រើននៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន (៩១,២០%) បានជ្រើសរើសអ្នកស្វែងរកការងារលើកដំបូង ប៉ុន្តែការបំពេញមុខតំណែងទំនេរអាចជាបញ្ហាប្រឈម ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីឯកទេស។ ខណៈពេលដែលគ្រឹះស្ថានភាគច្រើនផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល ការរៀបចំកម្មវិធីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៅតែជាបញ្ហាប្រឈមសម្រាប់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានមួយចំនួន។

តារាងទី ២២៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យអប់រំ

	សរុប	171,234	
2023	ស្រី	91,788	
	កំណើន	4,345	
2024ព្យ.	អត្រាកំណើន	2.54%	
	កំណើន	4,455	
ចំនួនការងារ	2025ព្យ.	អត្រាកំណើន	2.54%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS		804	
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ		76.49%	
	1-4	9.83%	
	5-19	50.00%	
	20-99	30.97%	
	100-199	6.72%	
	200-499	2.11%	
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន	500+	0.37%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ		17.13%	
អត្រាលាយបំបាត់របស់កម្មករនិយោជិត		9.65%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង		91.20%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់		61.27%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)		13.47%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល		88.98%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល		22.12%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ		75.19%	
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត		2.89	
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក		2,276	

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

ទីផ្សារការងារសម្រាប់អនុវិស័យអប់រំនៅកម្ពុជា បានបង្ហាញឱ្យឃើញពីតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់គ្រូបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់កម្រិត ដូចជាគ្រូបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យា គ្រូបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ និងគ្រូបង្រៀនតន្ត្រី ខណៈគ្រូបង្រៀនបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ អ្នកគ្រប់គ្រងការអប់រំ និងគ្រូបង្រៀនកម្រិតមធ្យមសិក្សាមានតម្រូវការមធ្យម។

សម្រាប់ប្រាក់ឈ្នួល អ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកអប់រំទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដោយទទួលបានជាមធ្យមប្រចាំខែចំនួន ១ ២៥៣ដុល្លារអាមេរិក។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រាក់ឈ្នួលក្នុងអនុវិស័យនេះមានកម្រិតទាបនៅឡើយ បើទោះបីជាមានតម្រូវការគុណវុឌ្ឍិ និងកម្រិតជំនាញខ្ពស់ក៏ដោយ។ អ្នកគ្រប់គ្រងការអប់រំ និងគ្រូបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាង បើប្រៀបធៀបទៅនឹងគ្រូបង្រៀនផ្សេងៗទៀត។

វិស័យអប់រំដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ដោយបង្កើតកម្លាំងពលកម្មរបស់ប្រទេសនាពេលអនាគត និងរួមចំណែកដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ លើសពីនេះ រដ្ឋាភិបាលបាននិងកំពុងផ្តល់អាទិភាពដល់ការអប់រំ STEM (វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា វិស្វកម្ម និងគណិតវិទ្យា) ដើម្បីលើកកម្ពស់ការច្នៃប្រឌិត និងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច។ ដូច្នេះហើយទើបមានតម្រូវការគ្រូបង្រៀនជាបន្តបន្ទាប់ បើទោះជាប្រាក់ឈ្នួលអាចនឹងទាបបើធៀបនឹងវិស័យផ្សេងៗ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិស័យអប់រំមានចំនុចពិសេសមួយដែលអាចទាក់ទាញបុគ្គលឱ្យចូលក្នុងអាជីពគ្រូបង្រៀន ដែលរួមបញ្ចូលនូវឱកាសដើម្បីជះឥទ្ធិពលជាវិជ្ជមានដល់សិស្សានុសិស្សជំនាន់ក្រោយ ការស្រលាញ់នូវការបង្រៀន និងការរៀនសូត្រ និងសក្តានុពលសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង និងជំនាញវិជ្ជាជីវៈ។

តារាងទី ២៣៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យអប់រំ

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1345	នាយកគ្រប់គ្រងផ្នែកអប់រំ	3.28	\$ 1,253	\$ 217	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រងការអប់រំ ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សា ការធ្វើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2310	គ្រូបង្រៀននៅសកលវិទ្យាល័យ	3.67	\$ 770	\$ 50	គរុកោសល្យបង្រៀន ជំនាញស្រាវជ្រាវ ទំនាក់ទំនងចេះទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍សិស្ស។
2320	គ្រូបង្រៀនអប់រំវិជ្ជាជីវៈ	3.43	\$ 427	\$ -	ជំនាញអនុវត្ត គរុកោសល្យបង្រៀន ចំណេះដឹងផ្នែកឧស្សាហកម្ម ទំនាក់ទំនង។
2330	គ្រូបង្រៀននៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា	3.22	\$ 453	\$ 27	គរុកោសល្យបង្រៀន ការគ្រប់គ្រងថ្នាក់រៀន ទំនាក់ទំនង ចេះទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍សិស្ស។
2354	គ្រូបង្រៀនតន្ត្រី	3.69	\$ 662	\$ -	ជំនាញតន្ត្រី វិធីសាស្ត្របង្រៀន ទំនាក់ទំនង ជំនាញសម្តែង ភាពច្នៃប្រឌិត។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2356	គ្រូបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យា វិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា	3.73	\$ 299	\$ -	ជំនាញបច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្របង្រៀន ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយបញ្ហា ការសម្របសម្រួល។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៥ ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង

អនុវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង មានសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានចុះបញ្ជីជាង ៤ ០០០ និងមានបុគ្គលិកច្រើនជាង ១៤០ ០០០ នាក់។ អនុវិស័យនេះត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងមានកំណើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ជាមួយនឹងការងារកើនឡើង ៣,១៨% និង ៥,៧៥% រៀងគ្នា។ ការពង្រីកនេះត្រូវបានជំរុញដោយស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ការកើនឡើងនៃតម្រូវការសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ កំណើននៃគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ និងវិស័យធានារ៉ាប់រងដែលកំពុងរីកចម្រើន។ ទោះបីអនុវិស័យនេះគ្របដណ្តប់ដោយគ្រឹះស្ថានខ្នាតតូចក៏ដោយ វិស័យនេះប្រឈមនឹងគម្លាតជំនាញ (២៤,៦៤%) និងអត្រាលាបប្រាក់ (១០,១៥%)។ មួយផ្នែកធំនៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន (៧៨,៤៧%) កំពុងជ្រើសរើសអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើលើកដំបូង ប៉ុន្តែការបំពេញមុខតំណែងទំនេរមានភាពលំបាក ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីឯកទេស។ ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះក៏ដោយ វិស័យនេះបង្ហាញពីទស្សនវិស័យវិជ្ជមាន ដោយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន ៧៧,៩៧% គ្រោងនឹងពង្រីកផលិតផល សេវាកម្ម ឬបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ។

តារាងទី ២៤៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង

	សរុប	140,982
2023	ស្រី	55,605
	កំណើន	4,482
2024ព្យ.	អត្រាកំណើន	3.18%
	កំណើន	8,369
ចំនួនការងារ	2025ព្យ.	អត្រាកំណើន 5.75%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS		4,110
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ		95.26%
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន	1-4	18.88%
	5-19	41.22%
	20-99	37.88%

	100-199	1.00%
	200-499	0.66%
	500+	0.36%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ		24.64%
អត្រាលាមប្រកាសកម្មករនិយោជិត		10.15%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារជំបូង		78.47%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់		55.46%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)		21.93%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល		67.14%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល		8.53%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ		77.97%
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត		2.82
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក		1,626

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

មុខតំណែងដែលមានតម្រូវការខ្ពស់នៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង គឺស្ថិតក្នុងកម្រិតថ្នាក់ដឹកនាំដែលមានឯកទេសផ្នែកទីផ្សារ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ។ តារាងទី ២៥ នេះក៏បង្ហាញពីតម្រូវការអ្នកជំនាញដែលមានគុណវុឌ្ឍិទាក់ទងនឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ ទីប្រឹក្សាផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងការវិនិយោគកំពុងមានតម្រូវការខ្ពស់ខ្លាំង បន្ទាប់មក គណនេយ្យករកម្រិតខ្ពស់ សវនករ និងអ្នកជំនាញផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀតក៏ទទួលបានតម្រូវការខ្លាំងផងដែរ។ មុខតំណែងផ្គត់ផ្គង់ និងលទ្ធកម្មមានតម្រូវការខ្ពស់ជាងមធ្យមតិចតួច ប៉ុន្តែនៅតែបន្តចូលរួមចំណែកដល់ទីផ្សារការងារផងដែរ។

សម្រាប់ប្រាក់ឈ្នួលដែលទទួលបានវិញ កម្រិតអ្នកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុជាមុខតំណែងដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រាក់ឈ្នួលមានភាពគម្លាតពីគ្នាខ្លាំងទៅតាមមុខតំណែងផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុនេះ ។ ជំនាញឯកទេស ដូចជាទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុ និងគណនេយ្យករកម្រិតខ្ពស់ ភាគច្រើនទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់។ លើសពីនេះ មុខតំណែងគ្រប់គ្រង ជាពិសេសអ្នកគ្រប់គ្រងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ជាធម្មតាទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលបានច្រើនជាងគេ ដោយសារទំនួលខុសត្រូវជាអ្នកដឹកនាំ និងការសម្រេចចិត្តបែបយុទ្ធសាស្ត្រ។

កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍរបស់ប្រទេសកម្ពុជាបានរួមចំណែកដល់កំណើនតម្រូវការអ្នកជំនាញខាងហិរញ្ញវត្ថុ។ នៅពេលដែលអាជីវកម្មបន្តពង្រីកកាន់តែធំ និងកាន់តែស្មុគស្មាញ វាមានតម្រូវការកាន់តែច្រើនសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានល្អ។ ដោយសារទិដ្ឋភាពវិវត្តន៍របស់ប្រទេសកម្ពុជាក៏អាចជំរុញឱ្យមានតម្រូវការសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិ និងការអនុលោមតាមច្បាប់របស់

សហគ្រាស គ្រឹះស្ថាននីមួយៗ។ អាជីវកម្មត្រូវតែប្រកាន់ខ្ជាប់នូវបទប្បញ្ញត្តិហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗ ហើយការអនុលោមតាមនីតិវិធីច្បាប់ អាចមានភាពស្មុគស្មាញ ដែលទាមទារឱ្យមានអ្នកជំនាញឯកទេស។ ការកើនឡើងនៃសកលភាវូបនីយកម្មនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក៏ជាកាតាលីករជម្រុញដល់ការបង្កើតឱកាសសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុដែរ។

ដោយមើលឃើញពីកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដែលកំពុងបន្ត និងការអភិវឌ្ឍរបស់ប្រទេសកម្ពុជា គេបានរំពឹងថា តម្រូវការសម្រាប់អ្នកជំនាញផ្នែកគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុនៅតែរឹងមាំ។ នៅពេលដែលអាជីវកម្មបន្តពង្រីក និងកាន់តែស្មុគស្មាញ តម្រូវការសម្រាប់អ្នកជំនាញហិរញ្ញវត្ថុដែលមានកម្រិតជំនាញខ្ពស់នឹងកើនឡើង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកដែលចង់ចូល និងអភិវឌ្ឍអាជីពក្នុងវិស័យនេះ គួរតែបន្តធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលើនិន្នាការសេដ្ឋកិច្ច បទប្បញ្ញត្តិ និងការរីកចម្រើនផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាឱ្យបានជាក់លាក់ និងខ្ជាប់ខ្ជួន។

តារាងទី ២៥៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1211	នាយកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ	3.29	\$ 1,131	\$ 106	ការវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ ការរៀបចំថវិកា ការធ្វើផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយបញ្ហា។
1222	នាយកគ្រប់គ្រងការផ្សព្វផ្សាយ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ	4.40	\$ 713	\$ 76	យុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ ការគិតប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ ទំនាក់ទំនងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។
1324	នាយកគ្រប់គ្រងការផ្គត់ផ្គង់ ការចែកចាយ និងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត	3.24	\$ 1,071	\$ 48	ការគ្រប់គ្រងខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ ភស្តុភារ ការគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ ការចរចា ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2411	គណនេយ្យករ (កម្រិតខ្ពស់) ឬសវនករ	3.58	\$ 1,054	\$ 76	គោលការណ៍គណនេយ្យ ការវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ ស្តង់ដារសវនកម្ម ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ ការដោះស្រាយបញ្ហា។
2412	អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងវិនិយោគទុន	4.09	\$ 655	\$ 137	ការវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ យុទ្ធសាស្ត្រវិនិយោគ ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងអតិថិជន។
3311	ឈ្នួញ និងឈ្នួញកណ្តាល ខាងមូលបត្រ និងហិរញ្ញវត្ថុ	3.33	\$ 950	\$ 70	ចំណេះដឹងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ ជំនាញលក់ ការចរចា ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយល់ដឹងអំពីបទប្បញ្ញត្តិ មូលបត្រ។
3323	បុគ្គលិកផ្គត់ផ្គង់ ឬលទ្ធកម្ម	3.25	\$ 459	\$ 106	ការចរចា ការផ្គត់ផ្គង់ ការទិញ ការគ្រប់គ្រងកិច្ចសន្យា ការគ្រប់គ្រងខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
4311	បុគ្គលិកទូទៅផ្នែកកត់ត្រា គណនេយ្យ និងបញ្ជី	3.42	\$ 500	\$ 47	ជំនាញកម្មវិធីគណនេយ្យ ការបញ្ចូលទិន្នន័យ ភាព ច្បាស់លាស់ ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ ការយល់ដឹងអំពីគោលការណ៍គណនេយ្យ។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៦ សេវាថែទាំសុខភាព

អនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាពត្រូវបានព្យាករណ៍ថាមានកំណើនការងារជាមធ្យម ៤% ក្នុងឆ្នាំ២០២៤ និង២០២៥។ កំណើននេះត្រូវបានជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការសេវាថែទាំសុខភាពចំពោះកំណើនប្រជាជន និងការវិនិយោគរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលើការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថែទាំសុខភាព និងកម្មវិធីសុខុមាលភាពសង្គម។ ថ្វីបើមានអត្រាលាបបំបែកដោយ ក៏អនុវិស័យនេះនៅតែទាក់ទាញសម្រាប់អ្នកស្វែងរកការងារធ្វើលើកដំបូង ដោយមានមួយផ្នែកធំនៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានបានជ្រើសរើសពួកគេ។ គ្រឹះស្ថានមួយចំនួនធំមានការពិបាកក្នុងការបំពេញមុខតំណែងទំនេរ ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីឯកទេស ដែលបង្ហាញពីកង្វះបេក្ខជនដែលមានសមត្ថភាព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គម្លាតជំនាញ និងការលំបាកក្នុងការរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាលគឺជាបញ្ហាប្រឈមរបស់សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាច្រើន។

តារាងទី ២៦៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាព

2023	សរុប	54,271
	ស្រី	28,795
2024ព្យ.	កំណើន	2,282
	អត្រាកំណើន	4.20%
2025ព្យ.	កំណើន	2,378
	អត្រាកំណើន	4.20%
ចំនួនការងារ		
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS		700
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ		83.43%
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន	1-4	26.29%
	5-19	65.14%
	20-99	6.86%
	100-199	0.71%

	200-499	1.00%
	500+	0.00%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ		18.16%
អត្រាលាយបំរែបំរួលសកម្មកម្មនិយោជិត		10.34%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារជំបូង		85.60%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់		43.90%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)		24.57%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល		58.54%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល		15.03%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ		48.73%
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត		3.03
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក		512

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

ការវិភាគស៊ីជម្រៅចំពោះទីផ្សារការងារសម្រាប់អ្នកជំនាញថែទាំសុខភាព នៅក្នុងអនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាព ដែលបានបង្ហាញឱ្យឃើញពីតម្រូវការខ្ពស់ខ្លាំងសម្រាប់មុខតំណែងជាច្រើនដូចជា អ្នកគ្រប់គ្រងសេវាសុខភាព ទន្តពេទ្យ បុគ្គលិកបើករថយន្តសង្គ្រោះបន្ទាន់ អ្នកថតកាំរស្មី ឬអេកូសាស្ត្រ វិជ្ជាជីវៈផ្នែកសម្ភព គិលានុបដ្ឋាយិកា និងជំនួយការពេទ្យជាដើម។ ខណៈពេលដែលតួនាទីផ្នែកថែទាំសុខភាពផ្សេងទៀតដូចជា វេជ្ជបណ្ឌិតទូទៅ និងឯកទេស អ្នកបច្ចេកទេសមន្ទីរពិសោធន៍វេជ្ជសាស្ត្រ និងរោគសាស្ត្រ និងឱសថការីទូទៅមានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យម។ ជារួមក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ឱកាសការងារមានច្រើនមុខតំណែង។

អ្នកគ្រប់គ្រងសេវាសុខភាពមានលទ្ធភាពទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាងគេ ដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែជាមធ្យមចំនួន ២ ១៥០ដុល្លារអាមេរិក។ ប្រាក់ឈ្នួលដ៏ខ្ពស់នេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទីដឹកនាំរបស់ពួកគេនៅក្នុងវិស័យសុខាភិបាល និងការរួមចំណែកដ៏សំខាន់របស់ពួកគេចំពោះភាពជោគជ័យ និងប្រសិទ្ធភាពជារួមរបស់វិស័យនេះ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រាក់ឈ្នួលមានភាពខុសប្លែកគ្នាយ៉ាងខ្លាំងនៅគ្រប់តួនាទីថែទាំសុខភាពផ្សេងៗគ្នា ដោយវេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសទូទៅទទួលបានជិត ៤ដងច្រើនជាងជំនួយការពេទ្យ។ អ្នកជំនាញដែលមានជំនាញឯកទេស ដូចជា វេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេស ទន្តពេទ្យ និងអ្នកថតកាំរស្មី និងអេកូសាស្ត្រ មានលទ្ធភាពទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ដោយឆ្លុះបញ្ចាំងពីកម្រិតជំនាញ និងតម្រូវការចាំបាច់។

អ្នកដែលមានមុខតំណែងក្នុងវិជ្ជាជីវៈថែទាំសុខភាពនៃវិស័យសុខាភិបាលនេះ ត្រូវបានផ្តល់តម្លៃ និងប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសារៈសំខាន់កាន់តែខ្លាំងឡើងនៃសេវាថែទាំសុខភាព និងការកើនឡើងតម្រូវការ

សម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការថែទាំសុខភាពក្នុងប្រទេស។ វិស័យសុខាភិបាលបានផ្តល់នូវ វិសាលភាពយ៉ាងទូលំទូលាយ ចាប់ពីមុខតំណែងព្យាបាល រហូតដល់មុខតំណែងរដ្ឋបាល ដែលផ្តល់ជាឱកាស ខ្ពស់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងគន្លងអាជីព។ បន្ថែមពីនេះ នៅពេលដែលតម្រូវការថែទាំសុខភាព កាន់តែរីកដុះដាល លទ្ធភាពទទួលបានការថែទាំសុខភាពកាន់តែទូលំទូលាយ ធ្វើឱ្យមានតម្រូវការកើនឡើងសម្រាប់ អ្នកដែលមានជំនាញខាងថែទាំសុខភាពច្រើន ដែលចូលរួមក្នុងការបង្កើតឱកាសការងារសម្រាប់អ្នកដែលចង់ អភិវឌ្ឍជំនាញ និងអាជីពក្នុងវិស័យនេះផងដែរ។

សម្រាប់អ្នកដែលចង់ស្វែងរកការងារក្នុងវិស័យសុខាភិបាលនៅកម្ពុជា គួរតែចាប់យកការអប់រំ និងការ បណ្តុះបណ្តាលចាំបាច់ ដូចជាសាលាវេជ្ជសាស្ត្រ ឬកម្មវិធីវិជ្ជាជីវៈគិលានុបដ្ឋាយិកាជាដើម។ ជំនាញភាសា អង់គ្លេស និងភាសាបារាំងក៏អាចជាគុណសម្បត្តិផងដែរ ដោយសារទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិរបស់វិស័យនេះ។ ការទទួលបានបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងតាមរយៈកម្មសិក្សា ឬការងារស្ម័គ្រចិត្ត អាចបង្កើនលទ្ធភាពការងារ និងផ្តល់ នូវជំនាញដ៏មានតម្លៃ។ ការកសាងទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកជំនាញ និងស្ថាប័នថែទាំសុខភាពគឺចាំបាច់សម្រាប់ការ បន្តចាប់នូវឱកាសថ្មីៗ និងជាចុងក្រោយ ភាពបត់បែន និងការសម្របខ្លួនគឺជាកត្តាសំខាន់សម្រាប់ភាពជោគជ័យ នៅក្នុងវិស័យសុខាភិបាលដែលមានភាពជឿនលឿនខ្លាំង។ ការពិចារណាលើកត្តាទាំងនេះ អាចឱ្យអ្នកស្វែងរក ការងារចាប់យកឱកាសការងារយ៉ាងសកម្ម និងបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានការងារក្នុងវិស័យនេះ។

តារាងទី ២៧៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាព

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1342	នាយកគ្រប់គ្រងសេវា សុខភាព	4.86	\$ 2,150	\$ 788	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ការគ្រប់គ្រងការ ថែទាំសុខភាព ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ការធ្វើ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ។
2211	វេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសទូទៅ	3.91	\$ 1,330	\$ 287	ចំណេះដឹងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ ការ ព្យាបាល ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2212	វេជ្ជបណ្ឌិតជំនាញឯកទេស	3.38	\$ 1,682	\$ 258	ចំណេះដឹងផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រឯកទេស ការធ្វើរោគ វិនិច្ឆ័យ ការព្យាបាល ការស្រាវជ្រាវ ការថែទាំអ្នក ជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2221	វិជ្ជាជីវៈខាង គិលានុបដ្ឋាយិកា	3.34	\$ 581	\$ 85	ចំណេះដឹងផ្នែកគិលានុបដ្ឋាយិកា ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការគិតពិចារណា ការដោះ ស្រាយបញ្ហា។
2222	វិជ្ជាជីវៈខាងធុប	3.31	\$ 453	\$ 133	ចំណេះដឹងផ្នែកធុប ជំនួយសម្រាលកូន សុខភាព មាតា និងទារក ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ ទំនង។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2261	ទន្តបណ្ឌិត	4.78	\$ 864	\$ 50	ចំណេះដឹងផ្នែកធុញ ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ ការព្យាបាល ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2262	ឱសថការី	3.26	\$ 545	\$ 78	ចំណេះដឹងផ្នែកឱសថ ការថែទាំមាត់ ការប្រឹក្សាអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3211	អ្នកបច្ចេកទេសវេជ្ជសាស្ត្រ ខាងចតកាំរស្មី ឬអេកូសាស្ត្រ	4.67	\$ 713	\$ 113	បច្ចេកទេសរូបភាពវេជ្ជសាស្ត្រ ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
3212	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវេជ្ជសាស្ត្រ និងទីពិសោធន៍រោគសាស្ត្រ	3.37	\$ 603	\$ 98	បច្ចេកទេសមន្ទីរពិសោធន៍ ការវិភាគ ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
3221	វិជ្ជាជីវៈជាសហការីផ្នែកគិលានុបដ្ឋាយិកា	4.57	\$ 295	\$ 10	ជំនាញគិលានុបដ្ឋាយិកាជាមូលដ្ឋាន ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3222	វិជ្ជាជីវៈជាសហការីផ្នែកសម្ភព	4.63	\$ 710	\$ 100	ជួយអ្នកជំនាញឆ្លុះបញ្ចាំងការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញឆ្លុះបញ្ចាំងជាមូលដ្ឋាន ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3240	អ្នកបច្ចេកទេស និងអ្នកជំនួយការពេទ្យសត្វ	4.63	\$ 200	\$ 25	ចំណេះដឹងផ្នែកពេទ្យសត្វ ការថែទាំសត្វ ជំនាញបច្ចេកទេស ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3255	អ្នកបច្ចេកទេស និងជំនួយការផ្នែកព្យាបាលដោយកាយវិប្បកម្ម	4.57	\$ 600	\$ -	បច្ចេកទេសព្យាបាលដោយចលនា ការថែទាំអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង កាយសម្បទារឹងមាំ។
3256	ជំនួយការពេទ្យ	4.44	\$ 363	\$ 24	កិច្ចការរដ្ឋបាល ការថែទាំអ្នកជំងឺ កំណត់ត្រាវេជ្ជសាស្ត្រ ជំនាញទំនាក់ទំនង។
3258	អ្នកធ្វើការផ្នែករថយន្តសង្គ្រោះ	4.67	\$ 435	\$ 86	ការថែទាំវេជ្ជសាស្ត្រសង្គ្រោះបន្ទាន់ ជំនួយសង្គ្រោះបឋម (first aid) ការដឹកជញ្ជូនអ្នកជំងឺ ជំនាញទំនាក់ទំនង។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៧ វាយតម្លៃ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកដើម និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប

អនុវិស័យវាយតម្លៃ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកដើម និងផលិតផលធ្វើដំណើរនិងកាបូប នៅកម្ពុជា មានកំណើនជាលំដាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ជាមួយនឹងការងារកើនឡើង ២,៨៤% និង ៣,៦៦% រៀងគ្នា។ ការរីកចម្រើននៃវិស័យនេះទំនងជាត្រូវបានជះឥទ្ធិពលដោយការកើនឡើងនៃការប្រកួតប្រជែងក្នុងតំបន់ការកើនឡើងតម្លៃពលកម្ម និងតម្រូវការក្នុងការផ្លាស់ប្តូរឆ្ពោះទៅរកផលិតផល និងសេវាកម្មដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។ ជាមួយនឹងវិស័យដែលគ្របដណ្តប់ដោយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានធំៗ ដែលក្នុងនោះមាន ៣៣,៧៨% មាន

កម្មករនិយោជិត ៥០០នាក់ឡើង។ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានក្នុងអនុវិស័យនេះប្រឈមនឹងបញ្ហាទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញ (៤៥,៥៦%) អត្រាលាយបំបែក (១១,៩៥%) និងជួបនឹងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត (៤១,៩៧%)ដែរ។ ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះក៏ដោយ ក៏ពាក់កណ្តាលនៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន (៤៩,០៨%) ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងកំពុងស្វែងរកយ៉ាងសកម្មក្នុងការជ្រើសរើសអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើលើកដំបូង (៤៥,២៦%) ។ ការលើកកម្ពស់ផលិតភាពការងារ និងការធ្វើពិធីកម្មវិស័យ GFT អាចជួយកាត់បន្ថយបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះ។

តារាងទី ២៨៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យ GFT

	សរុប	1,092,395	
2023	ស្រី	819,725	
	កំណើន	31,008	
2024ព្យ.	អត្រាកំណើន	2.84%	
	កំណើន	41,081	
ចំនួនការងារ	2025ព្យ.	អត្រាកំណើន	3.66%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS		1,643	
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ		18.08%	
	1-4	1.64%	
	5-19	7.79%	
	20-99	23.13%	
	100-199	13.09%	
	200-499	20.57%	
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន	500+	33.78%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ		45.56%	
អត្រាលាយបំបែករបស់កម្មករនិយោជិត		11.95%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង		45.26%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១នាក់		80.45%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)		41.97%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល		49.08%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល		28.95%	
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ		48.15%	
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត		3.29	
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក		33,708	

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

ក្នុងអនុវិស័យនេះ មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្លាំង គឺប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជាពិសេសអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធនឹង ការផលិតវាយនភណ្ឌ រោមសត្វ និងស្បែក។ ខណៈពេលដែលតួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា អ្នកត្រួតពិនិត្យគុណភាព (Quality Control) មានតម្រូវការខ្ពស់ក្នុងកម្រិតមធ្យម រីឯមុខតំណែងដូចជាអ្នកដេរស្បែកជើង អ្នកបើកបរ និងអ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនបោកអ៊ុត និងដោយដៃ មានឱកាសការងារល្អជាងធម្មតា។

ប្រាក់ឈ្នួលក្នុងវិស័យកាត់ដេរ មានគម្លាតខ្លាំងទៅតាមកម្រិតជំនាញ។ អ្នករចនាផលិតផលក្លាយជាអ្នក ជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដោយទទួលបានជាមធ្យមច្រើនជាង ៣ដង នៃប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន។ ភាពខុសគ្នានេះបង្ហាញពីបុព្វលាភដែលដាក់លើជំនាញឯកទេស និងជំនាញរចនា។

អ្នកជំនាញដែលមានជំនាញឯកទេស ដូចជាអ្នករចនាផលិតផល ភ្នាក់ងារបញ្ជូនឥវ៉ាន់បន្ត មានលទ្ធភាព ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ដោយសារជំនាញ និងចំណេះដឹងបច្ចេកទេសរបស់ពួកគេ។ ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន និងអ្នក ដេរស្បែកជើង ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលទាបជាងបើធៀបនឹងតួនាទីផ្សេងទៀត។ មុខតំណែងទាំងនេះច្រើន តែពាក់ព័ន្ធនឹងការងារដដែលៗ ហើយត្រូវការកម្រិតជំនាញទាប។

អនុវិស័យកាត់ដេរ ផ្តល់ឱកាសការងារចម្រុះទៅលើមុខតំណែងគ្រប់កម្រិត ប៉ុន្តែកម្រិតនៃតម្រូវការ និងប្រាក់ឈ្នួលប្រែប្រួលយ៉ាងខ្លាំងតាមតួនាទីផ្សេងៗគ្នាផងដែរ។ បុគ្គលដែលស្វែងរកប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ក្នុងវិស័យ នេះ គួរតែពិចារណាលើការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញបន្ថែម និងស្វែងរកតួនាទីដែលទាមទារកម្រិតជំនាញខ្ពស់។

តារាងទី ២៩៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យ GFT

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2163	អ្នករចនាម៉ូតផលិតផល និងសម្លៀកបំពាក់	4.11	\$ 767	\$ 65	ការច្នៃប្រឌិត ជំនាញរចនា ចំណេះដឹងនៃ និន្នាការម៉ូដ ការយល់ដឹងអំពីសម្ភារៈ គំនូរ ប្រាងបច្ចេកទេស។
3331	ភ្នាក់ងារប្រមូលទំនិញចេញ និងដឹក ជញ្ជូនចេញ និងបញ្ជូនបន្ត	3.29	\$ 533	\$ 26	ចំណេះដឹងផ្នែកភស្តុភារ នីតិវិធីគយ ជំនាញ ឯកសារ ជំនាញចរចា ទំនាក់ទំនង។
7536	អ្នកធ្វើស្បែកជើង និងអ្នកធ្វើការ ដែលពាក់ព័ន្ធ	3.52	\$ 259	\$ 50	ជំនាញសិប្បកម្ម ចំណេះដឹងបច្ចេកទេស ផលិតស្បែកជើង ភាពហ្មត់ចត់ ជំនាញ ដោយដៃ។
7543	អ្នកត្រួតពិនិត្យគុណភាព និងសាក ផលិតផល (Quality Control)	4.00	\$ 274	\$ 27	ជំនាញត្រួតពិនិត្យគុណភាព ភាពហ្មត់ចត់ ចំណេះដឹងបច្ចេកទេស បច្ចេកទេសអធិការ កិច្ច។
8155	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនរៀបចំរោមសត្វ និងស្បែកសត្វ	4.00	\$ 204	\$ -	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងនៃសម្ភារៈ នីតិវិធីសុវត្ថិភាព។
8157	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនបោកគក់	3.20	\$ 212	\$ 27	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ការថែទាំ ភាពហ្មត់ចត់ កាយសម្បទារឹងមាំ។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
8159	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលិតផលធ្វើពីក្រណាត់ រោមសត្វ និងស្បែកសត្វ	4.09	\$ 208	\$ 30	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេសចំណេះដឹងនៃក្រណាត់ ឬស្បែក ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព។
8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់	3.34	\$ 319	\$ 28	ជំនាញបើកបរ ចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ចរាចរណ៍ កាយសម្បទារឹងមាំ យកចិត្តទុកដាក់លើសុវត្ថិភាព។
9121	អ្នកបោកធាតុ និងអ្នកអុីតដោយប្រើដៃ	3.24	\$ 277	\$ 50	ភាពប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ ភាពហ្មត់ចត់ចំណេះដឹងអំពីក្រណាត់ កាយសម្បទារឹងមាំ។
9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់	3.75	\$ 230	\$ 23	ជំនាញផលិតកម្មទូទៅ កម្លាំងកាយខ្លាំង ភាពហ្មត់ចត់ សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើតាមការណែនាំ។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៨ កម្មន្តសាល

អនុវិស័យកម្មន្តសាលកម្ពុជាបានបង្ហាញពីកំណើនប្រកបដោយនិរន្តរភាពពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ជាមួយនឹងការកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃចំនួនការងារ ៣,៥៣% និង ៤,៩២% រៀងគ្នា។ ទោះបីជាអនុវិស័យនេះភាគច្រើនមានសហគ្រាសធុនតូចដែលមានចំនួន ៤៨,០៥% នៃអាជីវកម្មដែលមានបុគ្គលិកពី ៥-១៩ នាក់។ អនុវិស័យនេះក៏នៅតែប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដូចជា កង្វះជំនាញ (២៨,៩២%) អត្រាលាបបំប៉ន (១៨,៨៧%) និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសកម្លាំងពលកម្ម (២០,៩៥%)។ ទោះបីជាមានឧបសគ្គទាំងនេះក៏ដោយ ក៏ភាគច្រើននៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន (៦៥,២៣%) កំពុងស្វែងរកអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើលើកដំបូង និង ៥២,៥៦% មានគម្រោងនឹងណែនាំផលិតផល សេវាកម្ម ឬបច្ចេកវិទ្យាប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិត។ ទោះបីជាមានបញ្ហាប្រឈមទាំងនេះក៏ដោយ ទស្សនវិស័យវិជ្ជមានរបស់វិស័យនេះត្រូវបានជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការក្នុងស្រុក និងពិភពលោក ក៏ដូចជាការធ្វើពិធីកម្មនៃឧស្សាហកម្មមិនមែនកាត់ដេរ ដូចជាបង្កើនគ្រឿងអេឡិចត្រូនិក បន្ទះសូឡា និងគ្រឿងបន្លាស់រថយន្ត។ កត្តាទាំងនេះបង្ហាញថា នាពេលអនាគត អនុវិស័យកម្មន្តសាលនឹងបន្តរីកចម្រើន។

តារាងទី ៣០៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យកម្មន្តសាល

		សរុប	497,136
	2023	ស្រី	181,918
		កំណើន	17,566
	2024 ព្យ.	អត្រាកំណើន	3.53%
		កំណើន	25,338
ចំនួនការងារ	2025 ព្យ.	អត្រាកំណើន	4.92%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS			2,385
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ			56.77%
		1-4	12.91%
		5-19	48.05%
		20-99	18.66%
		100-199	6.96%
		200-499	6.71%
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន		500+	6.71%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ			28.92%
អត្រាលាយបំបែកកម្មករនិយោជិត			18.87%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង			65.23%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១ នាក់			51.34%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)			20.95%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល			59.48%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល			21.20%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ			52.56%
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត			3.07
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក			10,675

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

អនុវិស័យកម្មន្តសាលផ្តល់ឱកាសការងារជាច្រើនប្រភេទ ប៉ុន្តែកម្រិតនៃតម្រូវការ និងប្រាក់ឈ្នួលប្រែប្រួលយ៉ាងខ្លាំងតាមតួនាទីផ្សេងៗគ្នា។ ប្រតិបត្តិករម៉ាស៊ីន ជាពិសេសអ្នកដែលពាក់ព័ន្ធនឹង កញ្ចក់ សេរ៉ាមិច ឈើក្រដាស ផ្លាស្ទិក ស៊ីម៉ង់ត៍ និងដំណើរការផលិតផ្សេងៗទៀត កំពុងមានតម្រូវការខ្ពស់។ តួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា អ្នកត្រួតពិនិត្យគុណភាព (Quality Control) កម្មករផលិតកម្ម អ្នកគ្រប់គ្រងផលិតកម្ម និងអ្នកធ្វើផ្ទេរ មានឱកាសការងារប្រសើរជាងធម្មតា។

សម្រាប់ប្រាក់ឈ្នួល វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម ជាអ្នកជំនាញដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដែលទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាងតួនាទីផលិតកម្មផ្សេងទៀត។ នេះឆ្លុះបញ្ចាំងពីជំនាញឯកទេស និងទំនួល ខុសត្រូវភាពជាអ្នកដឹកនាំដែលទាក់ទងនឹងមុខតំណែងទាំងនេះ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ គម្លាតប្រាក់ឈ្នួលគួរ ឱ្យកត់សម្គាល់ត្រូវបានរកឃើញរវាងតួនាទីផ្សេងៗគ្នា ដែលកម្មកររោងចក្រ និងប្រតិបត្តិករម៉ាស៊ីនជាទូទៅទទួល បានប្រាក់ឈ្នួលទាបជាងអ្នកជំនាញឯកទេស។

អនុវិស័យកម្មន្តសាល មានឱកាសការងារចម្រុះ ប៉ុន្តែការទទួលបាននូវប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង និងការ រីកចម្រើនក្នុងអាជីពជារៀងៗតម្រូវឱ្យមានជំនាញ និងការអភិវឌ្ឍជំនាញជាក់លាក់មួយ។ ខណៈពេលដែលវិស័យ នេះផ្តល់តួនាទីផ្សេងៗគ្នា អ្នកដែលកំពុងស្វែងរកការងារ ដើម្បីបង្កើនសក្តានុពលរកប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ គួរតែផ្ដោត លើមុខតំណែងឯកទេស និងបណ្តុះជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលពាក់ព័ន្ធ។ បន្ថែមពីនេះ កម្មវិធី TVET អាចផ្តល់នូវជំនាញ ឯកទេសដែលពាក់ព័ន្ធនឹងឧស្សាហកម្ម ការណែនាំគន្លងអាជីព និងផ្តល់បទពិសោធន៍ជាក់លាក់មួយ។ តាមរយៈ ការយល់ដឹងអំពីតម្រូវការសម្រាប់តួនាទីផ្សេងៗគ្នា និងកម្រិតប្រាក់ឈ្នួល អាចជួយដល់អ្នកស្វែងរកការងារធ្វើការ សម្រេចចិត្តអំពីព័ត៌មានបន្ថែមលើអាជីពដែលនឹងចាប់យក និងបង្កើនសក្តានុពលក្នុងការរកប្រាក់ចំណូលខ្ពស់នៅ ក្នុងវិស័យកម្មន្តសាលនេះ។

តារាងទី ៣១៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យកម្មន្តសាល

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
2141	វិស្វករឧស្សាហកម្ម និង ផលិតកម្ម	3.66	\$ 712	\$ 206	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មឧស្សាហកម្ម ការកែលម្អ ដំណើរការឧស្សាហកម្ម ការវិភាគប្រសិទ្ធភាព ជំនាញទំនាក់ទំនង ភាពជាអ្នកដឹកនាំ។
2151	វិស្វករអគ្គិសនី	3.24	\$ 500	\$ 50	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ជំនាញរចនា ជំនាញដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញបច្ចេកទេស ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2152	វិស្វករអេឡិចត្រូនិក	4.47	\$ 664	\$ 21	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិក ជំនាញ រចនា ជំនាញដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញ បច្ចេកទេស ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2163	អ្នករចនាម៉ូតផលិតផល និង សម្លៀកបំពាក់	4.11	\$ 450	\$ -	ការច្នៃប្រឌិត ជំនាញរចនា ចំណេះដឹងនៃសម្ភារៈ គំនូរព្រាងបច្ចេកទេស ជំនាញទំនាក់ទំនង។
2643	អ្នកបកប្រែអត្ថបទ អ្នកបកប្រែ ផ្ទាល់មាត់ និងភាសាវិទូ	4.00	\$ 529	\$ -	ជំនាញភាសា ការយល់ដឹងអំពីវប្បធម៌ ជំនាញ ទំនាក់ទំនង ភាពច្បាស់លាស់។
3114	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្ម អេឡិចត្រូនិក	4.11	\$ 431	\$ 22	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មអគ្គិសនី ជំនាញ បច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ ទំនង។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
3115	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្ម គ្រឿងម៉ាស៊ីន	4.00	\$ 285	\$ 144	ចំណេះដឹងផ្នែកវិស្វកម្មមេកានិក ជំនាញ បច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ ទំនង។
3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិត ក្នុងរោងចក្រ	3.24	\$ 401	\$ 49	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង ចំណេះដឹង ផលិតកម្ម ការដោះស្រាយបញ្ហា ជំនាញទំនាក់ ទំនង។
3133	អ្នកត្រួតពិនិត្យគ្រឿងចក្រ ដំណើរការផលិតគីមី	4.00	\$ 580	\$ -	ការគ្រប់គ្រងដំណើរការចំណេះដឹង ជំនាញ បច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហា ការយកចិត្ត ទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
3311	ឈ្មួញ និងឈ្មួញកណ្តាលខាង មូលបត្រ និងហិរញ្ញវត្ថុ	3.33	\$ 275	\$ -	ចំណេះដឹងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ ជំនាញលក់ ការ ចរចា ជំនាញទំនាក់ទំនង ការយល់ដឹងអំពីបទ ប្បញ្ញត្តិមូលបត្រ។
3339	ភ្នាក់ងារខាងសេវាកម្មអាជីវកម្ម ដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់	4.00	\$ 550	\$ -	ចំណេះដឹងផ្នែកសេវាកម្មអាជីវកម្ម សេវាកម្ម អតិថិជន ជំនាញទំនាក់ទំនង ការដោះស្រាយ បញ្ហា។
7126	ជាងតម្លើងបំពង់ទុយយោទឹក បំពង់ទុយយោខ្សែ និងបំពង់ ទុយយោខ្យល់	3.92	\$ 180	\$ -	ជំនាញប្រព័ន្ធទឹក ចំណេះដឹងប្រព័ន្ធទឹក ការ ដោះស្រាយបញ្ហា កម្លាំងកាយខ្លាំង។
7212	អ្នកផ្សារភ្ជាប់លោហៈ និងអ្នកផ្គុំ ភ្លើងផ្តាច់លោហៈ	3.30	\$ 307	\$ 78	ជំនាញផ្សារ និងកាត់ ចំណេះដឹងបច្ចេកទេស នីតិ វិធីសុវត្ថិភាព កម្លាំងកាយខ្លាំង។
7512	អ្នកដុតនំ អ្នកធ្វើនំម្សៅ និង ដំណាប់	3.43	\$ 248	\$ 202	ជំនាញធ្វើម្ហូប ចំណេះដឹងបច្ចេកទេសដុតនំ និងនំក្រូច ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ ភាពច្នៃប្រឌិត។
7515	អ្នកដាក់ពិន្ទុ និងភ្នាក់អាហារ និង ភេសជ្ជៈ	3.25	\$ 495	\$ 67	ជំនាញវាយតម្លៃអាហារម្ហូប ចំណេះដឹងអំពីស្តង់ដារ គុណភាពអាហារ និងភេសជ្ជៈ ជំនាញទំនាក់ ទំនង។
7522	ជាងធ្វើតុទូ និងអ្នកធ្វើការដែល ពាក់ព័ន្ធ	3.27	\$ 404	\$ 20	ជំនាញឆ្លើយតប ភាពច្បាស់លាស់ យកចិត្ត ទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ។
7523	អ្នកជួសជុល និងអ្នកបញ្ជា ឧបករណ៍ម៉ាស៊ីនលើ	3.31	\$ 307	\$ 20	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះ ដឹងផ្នែកលើ ភាពច្បាស់លាស់។
7543	អ្នកត្រួតពិនិត្យគុណភាព និង សាកផលិតផល (QC)	4.00	\$ 393	\$ -	ជំនាញត្រួតពិនិត្យគុណភាព ភាពហ្មត់ចត់ ចំណេះដឹងបច្ចេកទេស បច្ចេកទេសអធិការកិច្ច។
8114	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិត ផលិតផលស៊ីម៉ង់ ថ្ម និងឧសិក ផ្សេងទៀត	4.00	\$ 225	\$ -	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះ ដឹងនៃសម្ភារៈ នីតិវិធីសុវត្ថិភាព។
8141	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិត ផលិតផលជ័រកៅស៊ូ	3.30	\$ 321	\$ 50	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះ ដឹងនៃសម្ភារៈ ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព។
8142	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិត ផលិតផលផ្លាស្ទិច	3.24	\$ 222	\$ 23	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះ ដឹងនៃសម្ភារៈ ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
8143	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលិតផលក្រដាស	3.50	\$ 240	\$ 20	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងនៃសម្ភារៈ ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព។
8171	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រធ្វើក្រដាស ឱ្យទន់ និងធ្វើក្រដាស	3.93	\$ 354	\$ 41	ប្រតិបត្តិការរោងចក្រ ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងអំពីដំណើរការផលិតក្រដាស។
8172	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រដំណើរការកែច្នៃឈើ	4.00	\$ 400	\$ -	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងផ្នែកឈើ ភាពច្បាស់លាស់។
8181	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រធ្វើកែវ និងសេរ៉ាមិច	4.63	\$ 260	\$ 20	ប្រតិបត្តិការរោងចក្រ ជំនាញបច្ចេកទេស ចំណេះដឹងនៃសម្ភារៈ ការត្រួតពិនិត្យគុណភាព។
8182	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនប្រើចំហាយទឹក និងឆ្នាំងទាញយកចំហាយទឹក	4.44	\$ 161	\$ 232	ប្រតិបត្តិការម៉ាស៊ីន ជំនាញបច្ចេកទេស នីតិវិធីសុវត្ថិភាព ការថែទាំ។
8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធំ	3.39	\$ 259	\$ 43	ជំនាញបើកបរ ចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ចរាចរណ៍កាយ សម្បទារឹងមាំ ភាពហ្មត់ចត់។
9334	អ្នករៀបដាក់ទំនិញតាមធ្នើក្នុងឃ្នាំង	3.24	\$ 222	\$ 108	ចេះរៀបចំដាក់ស្តុក ជំនាញរៀបចំ កាយសម្បទារឹងមាំ ភាពហ្មត់ចត់។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាប។ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់។
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៣.៩ ជីវិតពួន និងស្តុកទំនិញ

អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញរបស់កម្ពុជាមានការរីកចម្រើនជាលំដាប់ពីឆ្នាំ២០២៣ ដល់ឆ្នាំ២០២៥ ដែលត្រូវបានជំរុញដោយការកើនឡើងនៃសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការកើនឡើងនៃតម្រូវការដឹកជញ្ជូន និងសេវាកម្មដឹកជញ្ជូន។ ទោះបីអនុវិស័យនេះសម្បូរដោយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានខ្នាតតូចក៏ដោយ វិស័យនេះប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដូចជា គម្លាតជំនាញ (១៧,៧៤%) អត្រាលាប (៥,២៩%) និងការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសកម្លាំងពលកម្ម ជាពិសេសសម្រាប់ការបំពេញមុខតំណែងទំនេរ (២៥,៨៣%)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានក្នុងអនុវិស័យនេះ បានធ្វើការជ្រើសរើសអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើលើកដំបូង (៧៦,៦៤%) និងបង្ហាញពីទស្សនវិស័យវិជ្ជមានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈ ៥៥,២៤% នៃសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានគ្រោងនឹងពង្រីកអាជីវកម្ម។ ការរីកចម្រើននៃពាណិជ្ជកម្មអេឡិចត្រូនិក និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូន ត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងជំរុញការបង្កើតការងារបន្ថែមទៀតនៅក្នុងអនុវិស័យនេះ។

តារាងទី ៣២៖ ព័ត៌មានសង្ខេបសម្រាប់អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ

		សរុប	480,561
	2023	ស្រី	37,703
		កំណើន	19,301
	2024 ព្យ.	អត្រាកំណើន	4.02%
		កំណើន	35,087
ចំនួនការងារ	2025 ព្យ.	អត្រាកំណើន	6.98%
ចំនួនសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងប្រព័ន្ធ LACMS			1,102
ភាគរយដែលសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាជនជាតិខ្មែរ			70.87%
		1-4	20.96%
		5-19	65.97%
		20-99	10.07%
		100-199	1.27%
		200-499	1.09%
ទំហំសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន		500+	0.64%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលជួបបញ្ហាគម្លាតជំនាញ			17.74%
អត្រាលាយបំបែកកម្មករនិយោជិត			5.29%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកស្វែងរកការងារដំបូង			76.64%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិកយ៉ាងតិច ១ នាក់			60.82%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកជ្រើសរើសបុគ្គលិក (ធៀបនឹងសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលប្រកាសជ្រើសរើស)			25.83%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល			50.41%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលពិបាកក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល			20.01%
ភាគរយសហគ្រាស គ្រឹះស្ថានដែលមានគម្រោងពង្រីកអាជីវកម្ម ឬទីផ្សារ			55.24%
សន្ទស្សន៍ជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិត			3.19
ចំនួនប្រកាសជ្រើសរើសកម្មករនិយោជិតដែលរំពឹងទុក			7,620

ប្រភព៖ ការព្យាកររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវដោយផ្អែកលើ CSES, ទិន្នន័យរដ្ឋបាលរបស់ MLVT, ESN ២០២៤, ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវតាមពណ៌រៀងៗគ្នា។

អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ ផ្តល់ឱកាសការងារជាច្រើនប្រភេទ ប៉ុន្តែកម្រិតនៃតម្រូវការ និងប្រាក់ឈ្នួលប្រែប្រួលតាមតួនាទីផ្សេងៗគ្នា។ អ្នកគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្មលក់រាយ និងលក់ដុំកំពុងមានតម្រូវការខ្ពស់ ខណៈពេលដែលតួនាទីផ្សេងទៀតដូចជា អ្នកគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ឌ (Inventory Management) វិស្វករមេកានិក និងវិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្មមានតម្រូវការខ្ពស់ល្មម។ កម្មកររោងចក្រ ភ្នាក់ងារបញ្ជូន និងបញ្ជូនទំនិញ និងអ្នកបើកបរឡានដឹកទំនិញធុនធំ មានឱកាសការងារខ្ពស់ជាងកម្រិតធម្មតា។

បើនិយាយពីប្រាក់ឈ្នួល អ្នកគ្រប់គ្រងសេវាកម្មចាត់ទុកជាវិជ្ជាជីវៈដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់បំផុត ដែលទទួលបានខ្ពស់ជាងតួនាទីដទៃទៀត។ កម្រិតដឹកនាំដូចជា អ្នកគ្រប់គ្រងសេវាកម្ម អ្នកគ្រប់គ្រងគោលនយោបាយ និងផែនការ អ្នកគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្មលក់រាយ និងលក់ដុំ និងវិស្វកម្មឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម និងវិស្វកម្មមេកានិក (ក្នុងករណីនេះ៖ វិស្វកម្មមេកានិកយន្តហោះ) ជាទូទៅទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ជាងបើធៀបនឹងមុខតំណែងផ្សេងទៀត។ តួនាទីពិសេសដូចជា វិស្វកម្មមេកានិកយន្តហោះនេះ ទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ដោយសារជំនាញឯកទេសដែលត្រូវការសម្រាប់សុវត្ថិភាពអ្នកដំណើរ និងយន្តហោះ។

សរុបមក អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញផ្តល់ឱកាសការងារជាច្រើនមុខតំណែង សម្រាប់អ្នកដែលស្វែងរកការងារដែលមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ និងការរីកចម្រើនក្នុងអាជីពនៃអនុវិស័យនេះ គួរពិចារណាលើតួនាទីកម្រិតដឹកនាំ ឬជំនាញឯកទេសដូចជា វិស្វកម្មមេកានិក ឬការគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្ម។ ជាងនេះទៅទៀត ការសាងសង់ព្រលានយន្តហោះថ្មីនៅកម្ពុជា ក៏ចូលរួមចំណែកយ៉ាងធំក្នុងការបង្កើតឱកាសការងារថ្មីៗ ដូចជា បុគ្គលិកប្រតិបត្តិការនៅព្រលានយន្តហោះ បុគ្គលិកគ្រប់គ្រងចរាចរណ៍ចុះចត ភ្នាក់ងារបញ្ជូន និងបញ្ជូនទំនិញ និងអ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញជាដើម។ ការរីកចម្រើននៃសេវាអាកាសចរណ៍នេះអាចផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ភាពរីកចម្រើនក្នុងអាជីព បទពិសោធន៍ថ្មីៗ និងភាពជឿនលឿន ដោយសារអាជីវកម្មពង្រីក នឹងទាមទារជំនាញឯកទេសខ្ពស់កាន់តែច្រើន។ តាមរយៈការវិភាគតម្រូវការសម្រាប់តួនាទីផ្សេងៗគ្នា និងកម្រិតប្រាក់ឈ្នួលដែលពាក់ព័ន្ធ អ្នកស្វែងរកការងារអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តដោយមានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអំពីគន្លងអាជីព និងបង្កើនសក្តានុពលរកប្រាក់ចំណូលនៅក្នុងអនុវិស័យនេះ។

តារាងទី ៣៣៖ មុខរបរដែលមានសក្តានុពលការងារល្អសម្រាប់អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
1420	នាយកគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មលក់រាយ និងលក់ដុំ	4.13	\$ 2,146	\$ 181	ភាពជាអ្នកដឹកនាំ ជំនាញអាជីវកម្ម ជំនាញលក់ សេវាកម្មអតិថិជន ការគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ។
2141	វិស្វកម្មឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម	3.66	\$ 1,700	\$ -	ការកែលម្អដំណើរការអាជីវកម្ម ការវិភាគប្រសិទ្ធភាព ជំនាញទំនាក់ទំនង ភាពជាអ្នកដឹកនាំ។
3115	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មគ្រឿងម៉ាស៊ីន	4.00	\$ 350	\$ -	ជំនាញបច្ចេកទេស ការដោះស្រាយបញ្ហាជំនាញទំនាក់ទំនងទំនាក់ទំនង។
3331	ភ្នាក់ងារប្រមូលទំនិញចេញ និងដឹកជញ្ជូនចេញ និងបញ្ជូនបន្ត	3.29	\$ 252	\$ 15	ចំណេះដឹងផ្នែកភស្តុភារ នីតិវិធីគយ ជំនាញឯកសារ ជំនាញទំនាក់ទំនង។

ISCO	មុខរបរ	សន្ទស្សន៍	ប្រាក់ឈ្នួល	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	ការណែនាំអំពីជំនាញសម្រាប់មុខរបរ
4321	អ្នកគ្រប់គ្រងស្តុក (គ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ)	4.00	\$ -	\$ -	ការគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ណ ការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការណែនាំ ជំនាញរៀបចំបច្ចេកទេសអធិការកិច្ច។
8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់	3.26	\$ 223	\$ 100	ជំនាញបើកបរ ចំណេះដឹងអំពីច្បាប់ចរាចរណ៍ កាយសម្បទារឹងមាំ យកចិត្តទុកដាក់លើសុវត្ថិភាព។
9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់	3.54	\$ 241	\$ -	កម្លាំងកាយខ្លាំង ភាពហ្មត់ចត់ សមត្ថភាពក្នុងការធ្វើតាមការណែនាំ។

*ចំណាំ៖ តម្លៃសន្ទស្សន៍ខាងក្រោម ២,៨៖ ឱកាសការងារទាបៗ តម្លៃសន្ទស្សន៍រវាង ២,៨ និង ៣,២៖ ឱកាសការងារធម្មតា; តម្លៃសន្ទស្សន៍លើសពី ៣,២៖ ឱកាសការងារខ្ពស់ៗ
ប្រភព៖ ការគណនារបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

២.៤ មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់

មុខរបរដែលមានតម្រូវការទីផ្សារការងារខ្ពស់ ត្រូវបានដកស្រង់ចេញពីមុខរបរសរុបចំនួន ២២៨ ដែលមាននៅក្នុងក្រុមមុខរបរទាំង៥ និងអនុវិស័យទាំង៩។ ការបែងចែកមុខរបរទៅតាមកម្រិតជំនាញ និងមុខតំណែងនេះ អាចជួយដល់អ្នកស្វែងរកការងារធ្វើជ្រើសរើសអាជីពដោយមានព័ត៌មានជាក់លាក់។ សម្រាប់អ្នកទើបតែបញ្ចប់ការសិក្សាថ្មីៗ ឬកំពុងស្វែងរកការងារ ឬមានបំណងចង់ផ្លាស់ប្តូរអាជីព ទិន្នន័យនេះអាចជាព័ត៌មានមូលដ្ឋានក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរដែលមានសក្តានុពល និងឱកាសការងារល្អ។ អ្នកស្វែងរកការងារអាចផ្ដោតលើការអភិវឌ្ឍជំនាញ និងបទពិសោធន៍ជាក់លាក់ដែលជាតម្រូវការទីផ្សារការងារ ដើម្បីជោគជ័យក្នុងគន្លងអាជីពដែលបានជ្រើសរើស ស្របតាមចំណាប់អារម្មណ៍ និងភាពខ្លាំងរបស់ពួកគេ។ ការវិភាគនេះផ្តល់នូវទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការងារដែលមានតម្រូវការខ្ពស់ និងឱកាសការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដោយពិចារណាលើកត្តាមួយចំនួនដូចជាកម្រិតជំនាញ មុខតំណែង ការអប់រំ និងបទពិសោធន៍ការងារ។ តារាងទី ៣៤ នេះបង្ហាញព័ត៌មានលម្អិតអំពីឱកាសទាំងនេះ។

តារាងទី ៣៤៖ មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់តាមកម្រិតជំនាញ

<p>អ្នកគ្រប់គ្រង៖ ជាកម្រិតអ្នកដឹកនាំស្ថាប័ន ដែលទាមទារកម្រិតអប់រំ ចាប់ពី បរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ និងមានបទពិសោធយ៉ាង តិច ១០ឆ្នាំ</p>	<p>នាយក គ្រប់គ្រង ៣ណិជ្ជកម្ម និងរដ្ឋបាល</p>	<p>នាយកគ្រប់គ្រង សេវាសុខភាព</p>	<p>នាយក គ្រប់គ្រងការ សាងសង់</p>	<p>នាយកគ្រប់គ្រង សណ្ឋាគារ</p>	<p>នាយកគ្រប់គ្រង ការស្រាវជ្រាវ</p>
<p>អ្នកជំនាញជាន់ខ្ពស់ និងអ្នកឯកទេស៖ ជាកម្រិតអ្នកជំនាញជាន់ ខ្ពស់ និងអ្នកឯកទេស ដែល ទាមទារកម្រិតអប់រំចាប់ពី បរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ និង មានបទពិសោធយ៉ាងតិច ៥ឆ្នាំ</p>	<p>វេជ្ជបណ្ឌិត ជំនាញឯក ទេស</p>	<p>គណនេយ្យករ កម្រិតខ្ពស់ ឬសវនករ</p>	<p>វិស្វករ ឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម</p>	<p>ឱសថការី</p>	<p>វិស្វករសំណង់ ស៊ីវិល</p>
	<p>អ្នកវិភាគ ប្រព័ន្ធ ព័ត៌មានវិទ្យា</p>	<p>អ្នកអភិវឌ្ឍវេប សាយ</p>	<p>វិស្វករអគ្គិសនី</p>	<p>អ្នកសរសេរ កម្មវិធីកុំព្យូទ័រ</p>	<p>គ្រូបង្រៀនអប់រំ វិជ្ជាជីវៈ</p>
	<p>អ្នកវិភាគ គ្រប់គ្រង និង រដ្ឋបាល</p>	<p>មេធាវី</p>	<p>វិស្វករ អេឡិចត្រូនិក</p>	<p>វិស្វករ ទូរគមនាគមន៍</p>	<p>អ្នកជំនាញផ្នែក ធនធានមនុស្ស</p>
<p>អ្នកបច្ចេកទេស និងអ្នកជំនាញរង៖ ជាកម្រិត អ្នកបច្ចេកទេស និងអ្នកជំនាញរង ដែល ទាមទារកម្រិតអប់រំចាប់ពី បរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ និង មានបទពិសោធយ៉ាងតិច ១ឆ្នាំ</p>	<p>មេចុងភៅ</p>	<p>អ្នកតំណាងលក់ ផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម</p>	<p>បុគ្គលិកផ្គត់ ផ្គង់ ឬលទ្ធកម្ម</p>	<p>មន្ត្រីឥណទាន</p>	<p>អ្នកបច្ចេកទេស គ្រឿងម៉ាស៊ីន</p>
	<p>អ្នកត្រួតពិនិត្យ រាចរណ៍ ផ្លូវអាកាស</p>	<p>អ្នកបច្ចេកទេស អគ្គិសនី</p>	<p>គិលានុបដ្ឋា យិកា</p>	<p>អ្នកបច្ចេកទេស ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ</p>	<p>ជំនួយការ គណនេយ្យករ</p>
<p>បុគ្គលិកគាំទ្រ និង លេខាធិការ៖ ជាកម្រិត ផ្នែកបុគ្គលិកគាំទ្រ និងស្មៀន ដែលទាមទារ កម្រិតអប់រំ បរិញ្ញាបត្ររង ឡើងទៅ</p>	<p>បុគ្គលិកផ្នែក ធនធាន មនុស្ស</p>	<p>បុគ្គលិកផ្នែក ផលិតកម្ម</p>	<p>បុគ្គលិកផ្នែក គណនេយ្យ និងបញ្ជី</p>	<p>អ្នកទទួលភ្ញៀវ នៅសណ្ឋាគារ</p>	<p>អ្នកទទួលភ្ញៀវ</p>

បុគ្គលិកផ្នែកលក់ និងសេវាកម្ម៖ ជាកម្រិត បុគ្គលិកផ្នែកលក់ និងបម្រើសេវាកម្ម ដែលទាមទារកម្រិតអប់រំចាប់ពីថ្នាក់ទី៩ ឬសញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ១ (C1)ឡើងទៅ	អ្នកគ្រប់គ្រងហាង	អ្នកក្រឡុកស្រា*	អ្នកថែទាំក្មេង	សន្តិសុខ	ជាងកាត់សក់*
	ចុងភៅ*	អ្នកធ្វើការសេវាកម្មចំណីអាហារ*	ជំនួយការគ្រូបង្រៀន	អ្នកពន្លត់អគ្គីភ័យ	ពហុនិកា
កម្មករជំនាញសិប្បកម្ម និងការកែច្នៃដោយដៃ៖ ជាកម្រិត កម្មករ ឬសិប្បករ ដែលទាមទារកម្រិតអប់រំចាប់ពី ថ្នាក់ទី៩ ឬសញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ១(C1)ឡើងទៅ	ជាងកែច្នៃឈើ*	ជាងទឹក*	ជាងផ្សាដែក*	ជាងជួសជុលម៉ាស៊ីន*	ជាងអគ្គិសនី*
	ជាងអេឡិចត្រូនិក*	ជាងសំណង់*	អ្នកដុតនំ*	ជាងកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់*	ជាងដំបូល*
កម្មករខាងបញ្ហាម៉ាស៊ីន និងដំឡើងគ្រឿងចក្រ៖ ជាកម្រិតកម្មករ ដែលទាមទារជំនាញវិជ្ជាជីវៈ៖	អ្នកបញ្ជាឡានស្ងួច	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលស៊ីម៉ង់ត៍	អ្នកតម្កើងម៉ាស៊ីនយានយន្ត*	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រក្នុងរោងចក្រ	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ

*កំណត់សម្គាល់៖ ជំនាញដែលមានក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសសម្រាប់យុវជនមកពីគ្រួសារក្រីក្រ និងគ្រួសារងាយរងហានិភ័យ (1.5M)។
 ប្រភព៖ ការជ្រើសរើសរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ។

តារាងទី ៣៥ បង្ហាញពីមុខតំណែងមានតម្រូវការខ្ពស់ទាំង២០ សម្រាប់យុវជនជាអ្នកស្វែងរកការងារធ្វើជាជំនួយសម្រាប់ការជ្រើសរើសមុខតំណែង។ តារាងនេះផ្តល់ព័ត៌មានដ៏មានតម្លៃ ដែលបង្ហាញពីនិន្នាការអាជីព និងតម្រូវការនៃកម្លាំងពលកម្មដែលកំពុងរីកចម្រើន ដោយគូសបញ្ជាក់ពីវិស័យ និងមុខតំណែងដែលមានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់យុវជន។ ទិន្នន័យនេះផ្តល់នូវរូបភាពនៃនិន្នាការទីផ្សារការងារបច្ចុប្បន្ន ហើយក៏ជាព័ត៌មានសម្រាប់និយោជក អ្នកអប់រំ និងយុវជន ក្នុងការយល់ដឹងអំពីសក្តានុពលនៃទិដ្ឋភាពការងារ។

តារាងទី ៣៥៖ មុខរបរទាំង២០ ដែលមានតម្រូវការច្រើនបំផុតសម្រាប់យុវជន

ឈ្មោះមុខរបរ	ពិពណ៌នាអំពីការងារ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវ	ប្រាក់ឈ្នួល (ដុល្លារ)	អនុវិស័យ
គណនេយ្យករកម្រិតខ្ពស់ ឬសវនករ	<ul style="list-style-type: none"> - រៀបចំ គ្រប់គ្រង និងត្រួតពិនិត្យប្រព័ន្ធគណនេយ្យ ហិរញ្ញវត្ថុ - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រ ឡើងទៅ 	600 - 800	ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង
គ្រូបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ និងឧត្តមសិក្សា	<ul style="list-style-type: none"> - ស្រាវជ្រាវ រៀបចំឯកសារសិក្សា និងផ្តល់ការបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ឡើងទៅ 	400 - 600	អប់រំ
វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម	<ul style="list-style-type: none"> - ស្រាវជ្រាវ រៀបចំ សម្របសម្រួល និងត្រួតពិនិត្យ ដំណើរការផលិតកម្ម - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 600	កម្មន្តសាលា
គ្រូបង្រៀននៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា	<ul style="list-style-type: none"> - បង្រៀនសិស្សតាមកម្មវិធីដែលមានក្នុងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា - កម្រិតវិជ្ជាជីវៈគ្រូបង្រៀន 	350 - 450	អប់រំ
អ្នកតំណាងលក់ផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម	<ul style="list-style-type: none"> - ផ្តល់យោបល់ ពីសេវាកម្មលក់ ផលិតផល - កម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងឡើងទៅ 	350 - 450	ហិរញ្ញវត្ថុ ICT និងកម្មន្តសាលា
វិស្វករសំណង់ស៊ីវិល	<ul style="list-style-type: none"> - គ្រប់គ្រងការសាងសង់ និងរចនាសម្ព័ន្ធសំណង់ ដោយបច្ចេកទេស - កម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងឡើងទៅ 	300 - 600	សំណង់
ចុងភៅ	<ul style="list-style-type: none"> - រៀបចំគ្រឿងចម្អិនម្ហូបតាមការគ្រប់គ្រងរបស់ចុងភៅ - សញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ១ (C1)ឡើងទៅ 	300 - 600	សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន
បុគ្គលិក ឬជំនួយការផ្នែកធនធានមនុស្ស	<ul style="list-style-type: none"> - ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកំណត់ត្រាបុគ្គលិក ដូចជាប្រាក់ឈ្នួល និងការវាយតម្លៃ - កម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងឡើងទៅ 	300 - 600	គ្រប់វិស័យ
វិជ្ជាជីវៈខាងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ	<ul style="list-style-type: none"> - បង្កើត អនុវត្ត និងរៀបចំផែនការទំនាក់ទំនងឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 600	ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង
អ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រដល់អ្នកប្រើប្រាស់នូវបច្ចេកវិទ្យាធម្មនាគមន៍ព័ត៌មាន	<ul style="list-style-type: none"> - ផ្តល់ជំនួយ និងដោះស្រាយបញ្ហាដល់អ្នកប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា - កម្រិតបរិញ្ញាបត្ររងឡើងទៅ 	300 - 600	គ្រប់វិស័យ
វិជ្ជាជីវៈខាងគិលានុបដ្ឋាយិកា	<ul style="list-style-type: none"> - ផ្តល់សេវាព្យាបាល ថែទាំ ពិនិត្យគ្រប់គ្រងអ្នកជំងឺ - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 600	សេវាថែទាំសុខភាព

ឈ្មោះមុខរបរ	ពិពណ៌នាអំពីការងារ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវ	ប្រាក់ឈ្នួល (ដុល្លារ)	អនុវិស័យ
វិស្វករអគ្គិសនី	<ul style="list-style-type: none"> - ស្រាវជ្រាវ ថែទាំ សិក្សា និងជួសជុលលើប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាអគ្គិសនី - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 600	សំណង់ និងកម្មន្តសាល
អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិក	<ul style="list-style-type: none"> - ស្រាវជ្រាវ ថែទាំ ប្រតិបត្តិការ និងជួសជុល គ្រឿងអេឡិចត្រូនិក - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 500	ICT
បុគ្គលិកទូទៅផ្នែកកត់ត្រាគណនេយ្យ និងបញ្ជី	<ul style="list-style-type: none"> - គណនា ចាត់ថ្នាក់ កត់ត្រា និងផ្ទៀងផ្ទាត់គណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 450	គ្រប់វិស័យ
ភ្នាក់ងារខាងមូលបត្រ និងហិរញ្ញវត្ថុ	<ul style="list-style-type: none"> - ទិញលក់មូលបត្រភាគហ៊ុន បំណុល និងសេវាហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងទៀត - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	300 - 500	ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង
គ្រូបង្រៀនអប់រំវិជ្ជាជីវៈ	<ul style="list-style-type: none"> - បង្រៀន ណែនាំមុខវិជ្ជាជីវៈ ក្នុងគ្រឹះស្ថានអប់រំសម្រាប់មនុស្សពេញវ័យ - កម្រិតវិជ្ជាជីវៈគ្រូបង្រៀន 	300 - 500	អប់រំ
បុគ្គលិកផ្គត់ផ្គង់ ឬលក់ទំនិញ	<ul style="list-style-type: none"> - សម្របសម្រួលការបញ្ជាទិញសម្ភារគ្រប់គ្រងការដឹកជញ្ជូន និងភស្តុភារ - កម្រិតបរិញ្ញាបត្រឡើងទៅ 	250 - 500	គ្រប់វិស័យ
អ្នកបច្ចេកទេសគ្រឿងម៉ាស៊ីន	<ul style="list-style-type: none"> - ជួសជុល និងត្រួតពិនិត្យគ្រឿងម៉ាស៊ីន - សញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ១ (C1)ឡើងទៅ 	250 - 500	ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ និងកម្មន្តសាល
អ្នកទទួលភ្ញៀវក្នុងសណ្ឋាគារ	<ul style="list-style-type: none"> - ស្វាគមន៍ បម្រើសេវាកម្មសម្រាប់ភ្ញៀវនៅក្នុងសណ្ឋាគារ និងគ្រឹះស្ថានផ្សេងៗ - សញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ១ (C1)ឡើងទៅ 	200 - 300	សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន
អ្នកក្រឡុកស្រា	<ul style="list-style-type: none"> - រៀបចំ និងបម្រើភេសជ្ជៈដោយផ្ទាល់ទៅកាន់អតិថិជន - សញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ១ (C1)ឡើងទៅ 	200 - 250	សេវាស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន

ប្រភព៖ ការជ្រើសរើសអ្នកស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី ៣ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

៣.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ផ្នែកនេះផ្តល់នូវការសន្និដ្ឋានសម្រាប់ទីផ្សារការងារនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដោយបង្ហាញពីនិន្នាការសំខាន់ៗ ដូចជាឱកាសការងារ និង បញ្ហាប្រឈម។ ផ្នែកនេះក៏ផ្តល់នូវអនុសាសន៍សម្រាប់អ្នកស្វែងរកការងារ ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងការចាប់យកឱកាសការងារល្អ និងប្រាក់ចំណូលសមរម្យ។ ខាងក្រោមនេះគឺជាការរកឃើញសំខាន់ៗ៖

- មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្លាំង គឺអ្នកជំនាញ ICT ដែលមានជំនាញ ដែលជំរុញដោយឌីជីថលភារៈបន្ថែមកម្ម និងតម្រូវការកើនឡើងសម្រាប់សេវាកម្មបច្ចេកវិទ្យា។ តួនាទីជាអ្នកបច្ចេកទេសក៏មានតម្រូវការខ្ពស់ជាមួយនឹងប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែងសម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស រួមទាំងអ្នកបង្កើតកម្មវិធី វិស្វកម្មបណ្តាញ អ្នកជំនាញសន្តិសុខអ៊ីនធឺណិត និងអ្នកវិភាគទិន្នន័យ។
- ការងើបឡើងវិញពី COVID-19 រំពឹងថានឹងជំរុញតម្រូវការឡើងវិញ ដែលនាំឱ្យមានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់តួនាទីផ្នែកបដិសណ្ឋារកិច្ច ជាមួយនឹងភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលរវាងមុខតំណែងគ្រប់គ្រង និងតួនាទីផ្សេងទៀត។ តួនាទីដែលត្រូវការភាគច្រើននៅក្នុងអនុវិស័យនេះគឺ អ្នកបច្ចេកទេសព្យាបាលដោយចលនា អ្នកគ្រប់គ្រងគោលនយោបាយ និងចុងភៅ។
- អនុវិស័យសំណង់មានការធ្លាក់ចុះ ដោយសារតែការថយចុះនៃគម្រោងកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ អនុវិស័យនេះមានបញ្ហាប្រឈមទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញ អត្រាលាបយប់ និងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក។ តម្រូវការខ្ពស់ក្នុងអនុវិស័យនេះ គឺជាមុខរបរក្នុងតួនាទីឯកទេសដូចជា អ្នកវាស់ស្ទង់ដី/អគារ វិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល និងអ្នកប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុ ជាមួយនឹងប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែងសម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ស្ថាបត្យកម្ម និងវិស្វកម្ម។
- អនុវិស័យអប់រំមានកំណើនប្រកបដោយស្ថិរភាព ដែលជំរុញដោយការកើនឡើងនៃតម្រូវការ និងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល។ បញ្ហាប្រឈមកើតមានឡើងទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញ និងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក។ អនុវិស័យនេះមានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់វិជ្ជាជីវៈបង្រៀននៅគ្រប់កម្រិតចាប់ពីគ្រូបង្រៀនវិជ្ជាជីវៈរហូតដល់គ្រូបង្រៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ ប៉ុន្តែទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលទាបជាងបើធៀបនឹងវិស័យផ្សេងទៀត។
- កំណើនដែលជំរុញដោយស្ថេរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច នាំឱ្យមានតម្រូវការកើនឡើងសម្រាប់វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង។ អនុវិស័យនេះកំពុងមានតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញហិរញ្ញវត្ថុកម្រិតខ្ពស់ដូចជា ទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុ និងការវិនិយោគ គណនេយ្យកម្រិតខ្ពស់ សវនករ ដោយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលមានភាពប្រកួតប្រជែងខ្ពស់។

- កំណើនការងារក្នុងអនុវិស័យសេវាថែទាំសុខភាព បណ្តាលមកពីការកើនឡើងតម្រូវការសម្រាប់សេវា នេះ។ បញ្ហាប្រឈមទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញ និងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក។ ទន្ទឹមនេះ អនុវិស័យនេះមាន តម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញថែទាំសុខភាព ជាមួយនឹងភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលរវាងមុខតំណែង គ្រប់គ្រង និងតួនាទីផ្សេងទៀត។ តម្រូវការខ្ពស់នាពេលបច្ចុប្បន្នសម្រាប់អ្នកជំនាញថែទាំសុខភាពគឺនៅ ក្នុងផ្នែកដូចជា ការព្យាបាលដោយចលនា បច្ចេកវិទ្យាវេជ្ជសាស្ត្រ និងសុខភាពសាធារណៈ។
- អនុវិស័យវាយនភណ្ឌ កាត់ដេរ ផលិតស្បែកជើង និងផលិតផលផលធ្វើដំណើរនិងកាបូបមានកំណើន ប្រកបដោយស្ថេរភាព ប៉ុន្តែជួបបញ្ហាប្រឈមទាក់ទងនឹងការប្រកួតប្រជែង ការកើនឡើងតម្លៃពលកម្ម និង តម្រូវការសម្រាប់ផលិតផលដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។ មុខរបរដែលមានតម្រូវការខ្ពស់គឺ ប្រតិបត្តិករ ម៉ាស៊ីននៃផលិតផលវាយនភណ្ឌ រោមសត្វ និងស្បែក។ វិស័យនេះក៏មានភាពខុសគ្នានៃប្រាក់ឈ្នួលរវាង តួនាទីឯកទេស និងកម្មកររោងចក្រ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិស័យនេះផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួលប្រកួតប្រជែង សម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស ដូចជាអ្នករចនា និងអ្នកបច្ចេកទេស។
- ការកើនឡើងនៃតម្រូវការទំនិញ និងផលិតផល និងតម្រូវការកើនឡើងសម្រាប់ការធ្វើពិពិធកម្មក្នុងវិស័យ មិនមែនកាត់ដេរ ដែលជំរុញឱ្យមានការរីកចម្រើនជាបន្តបន្ទាប់នៃអនុវិស័យកម្មន្តសាល។ ទោះជាយ៉ាងណា ក៏ដោយ អនុវិស័យនេះប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាប្រឈមដែលទាក់ទងនឹងគម្លាតជំនាញអត្រាលាយបំ និងការ លំបាកក្នុងការជ្រើសរើសបុគ្គលិក។ ប្រតិបត្តិករម៉ាស៊ីននៅក្នុងដំណើរការផលិតផ្សេងៗកំពុងមានតម្រូវការ ខ្ពស់ ហើយប្រាក់ឈ្នួលមានភាពប្រកួតប្រជែង សម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញឯកទេស ដូចជាវិស្វករ ឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម។
- ការបង្កើនពាណិជ្ជកម្ម និងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអនុញ្ញតឱ្យមានកំណើនការងារយ៉ាងច្រើនក្នុង អនុវិស័យដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ។ តម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់អ្នកជំនាញដឹកជញ្ជូន គឺអ្នកគ្រប់គ្រងពាណិជ្ជកម្ម លក់រាយ និងលក់ដុំ ការគ្រប់គ្រងសារពើភ័ណ្ឌ អ្នកបច្ចេកទេសវិស្វករមេកានិក និងវិស្វករឧស្សាហកម្ម និង ផលិតកម្ម។ អ្នកដែលមានតួនាទីឯកទេសដូចជា វិស្វករមេកានិកយន្តហោះ ជាទូទៅមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ ។
- ទីផ្សារការងារកម្ពុជាបង្ហាញសញ្ញាណនៃកំណើន និងការអភិវឌ្ឍ ដែលជំរុញដោយការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ច និង ការកើនឡើងនៃការវិនិយោគ ខណៈពេលដែលវិស័យមួយចំនួនដូចជា ICT សេវាថែទាំសុខភាព ហិរញ្ញវត្ថុ និងការធានារ៉ាប់រង និងការដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ ផ្តល់ឱកាសការងារច្រើន រីឯវិស័យផ្សេងទៀតដូចជា GFT ប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដូចជាការប្រកួតប្រជែងជាសកល និងកង្វះអំពីនិរន្តរភាព។
- វិស័យជាច្រើនរួមមាន ICT សេវាថែទាំសុខភាព ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង និងការអប់រំ មានតម្រូវការខ្លាំង សម្រាប់អ្នកដែលមានជំនាញ។ គុណវុឌ្ឍិដែលត្រូវការសម្រាប់មុខតំណែងទាំងនេះគឺ យ៉ាងហោចណាស់ សញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រ ឬវិញ្ញាបនបត្រដែលមានតម្លៃស្មើ។

- វិស័យជាច្រើនប្រឈមនឹងបញ្ហាប្រឈមក្នុងការស្វែងរកបេក្ខជនដែលមានសមត្ថភាព ជាពិសេសសម្រាប់តួនាទីឯកទេស។ នេះបង្ហាញពីតម្រូវការកែលម្អកម្មវិធីអប់រំ និងបណ្តុះបណ្តាលជំនាញឱ្យកាន់តែប្រសើរ។ លើសពីនេះ សហគ្រាស គ្រឹះស្ថានជាច្រើនប្រឈមនឹងការលំបាកក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដោយសារធនធានមានកម្រិត កង្វះជំនាញ ឧបសគ្គពេលវេលា ភាពធន់នឹងការផ្លាស់ប្តូរ និងការមិនស្របតាមគោលដៅរបស់អង្គការខ្លួន។ បញ្ហាប្រឈមទាំងនេះអាចរារាំងការអភិវឌ្ឍបុគ្គលិក និងកម្រិតសមត្ថភាពរបស់អង្គការក្នុងការសម្របខ្លួន និងបង្កើនផលិតភាព។
- ទិដ្ឋភាពនៃការវិវឌ្ឍនៃបច្ចេកវិទ្យាតម្រូវឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរដែលត្រូវគ្នាជាមួយជំនាញដែលត្រូវការសម្រាប់ការងារផ្សេងៗ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះអាចបណ្តាលឱ្យមានគម្លាតជំនាញ ប្រសិនបើអ្នកស្វែងរកការងារបរាជ័យក្នុងការសម្របខ្លួនទៅនឹងតម្រូវការផ្លាស់ប្តូរទាំងនេះ។ ដើម្បីរក្សាការប្រកួតប្រជែងនាពេលអនាគត ការរៀនសូត្រពេញមួយជីវិត និងការបង្កើនជំនាញគឺមិនអាចខ្វះបាន។ បន្ថែមពីលើជំនាញបច្ចេកទេសជំនាញទន់ដូចជាការច្នៃប្រឌិត ការដោះស្រាយបញ្ហា និងការសម្របសម្រួលក៏មានសារៈសំខាន់ផងដែរ។

៣.២ អនុសាសន៍

ខណៈពេលដែលប្រាក់ឈ្នួលសម្រាប់តួនាទីឯកទេសជាទូទៅខ្ពស់ ទីផ្សារការងារទាំងមូលមានជវភាព និងប្រកួតប្រជែង។ ដើម្បីជំរុញទីផ្សារការងារឱ្យកាន់តែមានការប្រកួតប្រជែង ទាមទារឱ្យមានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រការអភិវឌ្ឍជំនាញជាបន្តបន្ទាប់ និងការស្វែងយល់អំពីនិន្នាការឧស្សាហកម្ម។ ខាងក្រោមនេះជាការណែនាំសំខាន់ៗសម្រាប់អ្នកស្វែងរកការងារធ្វើ៖

- ការអភិវឌ្ឍជំនាញមានសារៈសំខាន់៖ ដោយសារតម្រូវការខ្ពស់សម្រាប់ជំនាញឯកទេស អ្នកស្វែងរកការងារគួរតែផ្តោតលើការទទួលបានជំនាញពាក់ព័ន្ធ និងការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពការងាររបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះហើយ អ្នកស្វែងរកការងារគួរតែកំណត់គោលដៅអាជីពច្បាស់លាស់ បង្កើតផែនការអាជីព និងស្វែងរកការប្រឹក្សា ដើម្បីទទួលបានការណែនាំដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍វិជ្ជាជីវៈរបស់ខ្លួន។
- ពិចារណាលើតួនាទីគ្រប់គ្រង និងឯកទេស៖ ខណៈពេលដែលតួនាទីគ្រប់គ្រង និងឯកទេសតែងតែមានប្រាក់ឈ្នួលខ្ពស់ និងឱកាសរីកចម្រើនក្នុងអាជីពកាន់តែខ្ពស់ មុខតំណែងនេះជាធម្មតាទាមទារបទពិសោធន៍ និងគុណវុឌ្ឍិខ្ពស់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បំណងប្រាថ្នាចង់ក្លាយជាអ្នកគ្រប់គ្រង និងអ្នកឯកទេសបុគ្គលម្នាក់ៗអាចកសាងគន្លងអាជីពរបស់ពួកគេ ដោយតម្រូវឱ្យមានជំនាញចាំបាច់មួយចំនួន។ នេះរួមបញ្ចូលទាំងការអភិវឌ្ឍគុណវុឌ្ឍិជាអ្នកដឹកនាំដ៏រឹងមាំ ជំនាញទំនាក់ទំនងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ការយល់ដឹងពីប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម និងជំនាញឯកទេសដែលទាក់ទង។

- បណ្តាញជាយុទ្ធសាស្ត្រ៖ ការកសាងទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកជំនាញក្នុងឧស្សាហកម្មរបស់អ្នកនៅ អាចផ្តល់ នូវព័ត៌មានពីឱកាសការងារ និងការណែនាំអំពីតម្រូវការជំនាញ។ ចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ នានា ប្រើប្រាស់វេទិកាប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម និងចូលរួមជាមួយស្ថាប័នជំនាញពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីពង្រីក បណ្តាញរបស់ខ្លួន។ តាមរយៈការបង្កើតទំនាក់ទំនងទាំងនេះ អ្នកស្វែងរកការងារអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណ និន្នាការដែលកំពុងរីកចម្រើន ស្វែងរកឱកាសការងារដែលនឹងអាចមាន និងទទួលបានការណែនាំពីអ្នក ជំនាញដែលមានបទពិសោធន៍ផងដែរ។

ឯកសារយោង

- Asian Development Bank (ADB). 2021. *Cambodia: Country Diagnostic Study*. Manila, Philippines: ADB.
- International Monetary Fund (IMF). 2024. *World Economic Outlook Database*. Washington, D.C.: International Monetary Fund.
- Ministry of Economic and Finance (MEF). 2024. *Annual Macroeconomic and Fiscal Policy Framework 2024* (working paper). Cambodia, Phnom Penh: MEF.
- National Employment Agency (NEA). 2018. *Skills Shortages and Skills Gaps in the Cambodian Labour Market: Evidence from Employer Survey 2017*. Cambodia, Phnom Penh: NEA.
- National Institute of Statistics (NIS). 1993–2021. *Cambodia Socio-Economic Survey (CSES)*. Cambodia, Phnom Penh: NIS.
- National Institute of Statistics (NIS). 2020. *General Population Census of the Kingdom of Cambodia 2019*. Cambodia, Phnom Penh: NIS.
- Ky, S. 2023. Labor Demand Forecasting: The case of Cambodia. *Bulletin of Applied Economics*, 10(2), 89-105. doi: 10.47260/bae/1025
- Chrea, S., Ky, S., Bun, B., San, S., & Phy, S. 2024. *Report on Employer Skill Need Survey 2024*. Cambodia, Phnom Penh: Ministry of Labour and Vocational Training.
- United Nation Population Division. 2024. *World Population Prospects 2024*. New York: United Nations Department of Economic and Social Affairs.
- World Bank. 2020. *Cambodia's Future Jobs: Linking to the Economy of Tomorrow*. Washington, D.C.: World Bank.
- World Bank. 2024. *World Development Indicators*. Washington, D.C.: World Bank.

ឧបសម្ព័ន្ធ ក៖ កម្រងសំណួរ

រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ អន្តេតស្តីពី

ទស្សនវិស័យការងារ ធរមានទី២ ឆ្នាំ២០២៤

សូមជម្រាបសួរ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ ឈ្មោះ.....ជាមន្ត្រីក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាល វិជ្ជាជីវៈ។ ស្ថាប័នខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំកំពុងតែធ្វើការអង្កេតលើនិយោជក ក្នុងគោលបំណងស្វែងយល់អំពីតម្រូវការជំនាញទាំង
ពេលបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត នៅតាមបណ្តាសហគ្រាស គ្រឹះស្ថាន។ រាល់ព័ត៌មានដែលនឹងត្រូវបានប្រមូលទាំងអស់នឹងត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់ និងប្រើប្រាស់សម្រាប់តែគោលដៅក្នុងការកសាងស្ថិតិតែ ប៉ុណ្ណោះដែល
អនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីស្ថិតិតែ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ។ ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ប្រសិនបើលោក លោកស្រី អាចចំណាយពេលវេលាដើម្បីឆ្លើយសំណួរទាំងអស់ដូចខាងក្រោម។

លេខកូដកម្រងសំណួរ៖ _____

កំណត់ត្រាកិច្ចសម្ភាសន៍	
ឈ្មោះអ្នកធ្វើសម្ភាសន៍ _____	
លេខទូរស័ព្ទអ្នកសម្ភាសន៍ _____	
កាលបរិច្ឆេទសម្ភាសន៍ _____	
ម៉ោងចាប់ផ្តើម _____	ម៉ោងបញ្ចប់ _____
កំណត់ត្រាត្រួតពិនិត្យគុណភាពដោយប្រធានក្រុម	
ឈ្មោះប្រធានក្រុម _____	កាលបរិច្ឆេទ _____
លេខទូរស័ព្ទប្រធានក្រុម _____	ហត្ថលេខា _____
កំណត់សំគាល់ _____	

ល.រ	កូដ ISCO	ឈ្មោះមុខរបរ	ចំនួន បុគ្គលិក បច្ចុប្បន្ន	ចំនួនបុគ្គលិក មិនអនុវត្តទៅ កម្រិតដែលចង់ បាន	ចំនួនបុគ្គលិក ដែលជាអ្នក ស្វែងរកការងារ លើកទី១	ចំនួន បុគ្គលិក ប្រកាស ច្រើនឆ្នាំ	ការច្រើនឆ្នាំ នេះមានស្ថាន ភាពយ៉ាងដូច ម្តេច? (1-5)	ចំនួនបុគ្គលិក ដែលពិបាក ច្រើនឆ្នាំ (H= 4 & 5)	មូលហេតុដែលពិបាកច្រើនឆ្នាំ (រើសបាន ៥មូលហេតុ) (H= 4 & 5)					ប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែ (គិត ជាមធ្យម) គិតជាដុល្លារ		ប្រាក់ឈ្នួលដែលរំពឹងទុក សម្រាប់ឆ្នាំខាងមុខ គិតជាដុល្លារ	
									1	2	3	4	5	សរុប	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ	សរុប	អត្ថប្រយោជន៍ ផ្សេងៗ
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J					K	L	M	N
		ហិរញ្ញវត្ថុ គណនេយ្យ និងលទ្ធកម្ម															
1	1211	នាយកគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ															
2	1324	នាយកគ្រប់គ្រងការផ្គត់ផ្គង់ ការចែកចាយ និងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត															
3	2411	គណនេយ្យករ (កម្រិតខ្ពស់) ឬសវនករ															
4	3313	វិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យករ															
5	3323	បុគ្គលិកផ្គត់ផ្គង់ ឬលទ្ធកម្ម															
6	4311	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាគណនេយ្យ និងបញ្ជី															
7	4321	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងស្តុកទំនិញ															
		រដ្ឋបាល ធនធានមនុស្ស និងកសិកម្ម															
8	1212	នាយកគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស															
9	2423	អ្នកជំនាញផ្នែកធនធានមនុស្ស ឬច្រើនឆ្នាំបុគ្គលិក															
10	2611	មេធាវី															
11	3341	អ្នកមើលការខុសត្រូវការវិយាល័យ															
12	3343	លេខាធិការផ្នែករដ្ឋបាល និងការប្រតិបត្តិ															
13	4110	បុគ្គលិកការវិយាល័យទូទៅ															
14	4120	លេខាធិការ (ទូទៅ)															
15	4226	អ្នកទទួលភ្ញៀវ (ទូទៅ)															
16	4313	បុគ្គលិកផ្នែកកាន់បញ្ជីប្រាក់ខែ															
17	4416	បុគ្គលិក ឬជំនួយការខាងធនធានមនុស្ស															

ល.រ	កូដ ISCO	ឈ្មោះមុខរបរ	ចំនួនបុគ្គលិកបច្ចុប្បន្ន	ចំនួនបុគ្គលិកមិនអនុវត្តទៅកម្រិតដែលចង់បាន	ចំនួនបុគ្គលិកដែលជាអ្នកស្វែងរកការងារលើកទី១	ចំនួនបុគ្គលិកប្រកាសច្រើនជាងមួយសប្តាហ៍	ការច្រើនជាងមួយសប្តាហ៍នេះមានស្ថានភាពយ៉ាងដូចម្តេច? (1-5)	ចំនួនបុគ្គលិកដែលពិបាកច្រើនជាងមួយសប្តាហ៍ (H= 4 & 5)	មូលហេតុដែលពិបាកច្រើនជាងមួយសប្តាហ៍ (H= 4 & 5)					ប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែ (គិតជាមធ្យម) គិតជាដុល្លារ		ប្រាក់ឈ្នួលដែលរំពឹងទុកសម្រាប់ឆ្នាំខាងមុខ គិតជាដុល្លារ	
									1	2	3	4	5	សរុប	អត្តប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	សរុប	អត្តប្រយោជន៍ផ្សេងៗ
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J					K	L	M	N
		ការលក់ និងទីផ្សារ															
18	1221	នាយកគ្រប់គ្រងការលក់ និងទីផ្សារ															
19	1222	នាយកគ្រប់គ្រងការផ្សព្វផ្សាយ និងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ															
20	2431	វិជ្ជាជីវៈខាងការផ្សព្វផ្សាយ និងទីផ្សារ															
21	2432	វិជ្ជាជីវៈខាងទំនាក់ទំនងសាធារណៈ															
22	3322	អ្នកតំណាងលក់ផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម															
23	5244	អ្នកលក់ ឬអ្នកទីផ្សារតាមទូរស័ព្ទ															
		ការគាំទ្រខាង IT															
24	1330	នាយកគ្រប់គ្រងសេវាកម្មបច្ចេកវិទ្យាធម្មនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា															
25	2166	អ្នករចនាក្រាហ្វិច និងម៉ាសធីមីឌី															
26	2522	អ្នកគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ															
27	3512	អ្នកបច្ចេកទេសគាំទ្រដល់អ្នកប្រើប្រាស់នូវបច្ចេកវិទ្យា															
28	7422	អ្នកតម្កើង និងអ្នកផ្តល់សេវាបច្ចេកវិទ្យាធម្មនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា															
		ការថែទាំ និងការគាំទ្រផ្សេងៗ															
29	5151	អ្នកមើលការខុសត្រូវផ្នែកសម្ភាស និងការថែរក្សាក្នុងសហគ្រាស															
30	5153	អ្នកមើលការខុសត្រូវអគារ															
31	5414	អ្នកការពារសន្តិសុខ															
32	7411	ជាងអគ្គិសនីទូទៅ															
33	8322	អ្នកបើកបររថយន្តតូច រថយន្តឈ្នួល និងរថយន្តវ៉ែន															
34	8331	អ្នកបើកបររថយន្តក្រុង និងរថយន្តរត់លើផ្លូវដែក															
35	9112	អ្នកសម្អាតអនាម័យ និងអ្នកជួយធ្វើកិច្ចការផ្សេងៗក្នុងសហគ្រាស															
36	9621	អ្នកនាំសារ អ្នកដឹកជញ្ជូនកញ្ចប់ឥវ៉ាន់ និងអ្នកជួយយូរ៉ាលី															

ល.រ	កូដ ISCO	ឈ្មោះមុខរបរ	ចំនួនបុគ្គលិកបច្ចុប្បន្ន	ចំនួនបុគ្គលិកមិនអនុវត្តទៅកម្រិតដែលចង់បាន	ចំនួនបុគ្គលិកដែលជាអ្នកស្វែងរកការងារលើកទី១	ចំនួនបុគ្គលិកប្រកាសច្រើនឆ្នាំ	ការច្រើនឆ្នាំនេះមានស្ថានភាពយ៉ាងដូចម្តេច? (1-5)	ចំនួនបុគ្គលិកដែលពិបាកច្រើនឆ្នាំ (H= 4 & 5)	មូលហេតុដែលពិបាកច្រើនឆ្នាំ (រើសបាន ៥មូលហេតុ) (H= 4 & 5)					ប្រាក់ឈ្នួលប្រចាំខែ (គិតជាមធ្យម) គិតជាដុល្លារ		ប្រាក់ឈ្នួលដែលរំពឹងទុកសម្រាប់ឆ្នាំខាងមុខ គិតជាដុល្លារ	
									1	2	3	4	5	សរុប	អត្តប្រយោជន៍ផ្សេងៗ	សរុប	អត្តប្រយោជន៍ផ្សេងៗ
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J					K	L	M	N
		តាមវិស័យ															
37	999	មុខរបរតាមវិស័យ															

កូដ H - ភាពលំបាក កូដ J – មូលហេតុដែលពិបាកច្រើនឆ្នាំ(រើសបាន ៥មូលហេតុ)

- 1 – ងាយស្រួលខ្លាំង 1-ការប្រកួតប្រជែងខ្លាំងពីនិយោជកផ្សេងទៀត
- 2 – ងាយស្រួល 2-មិនសូវមានមនុស្សចាប់អារម្មណ៍នឹងការងារប្រភេទនេះ
- 3 – ធម្មតា 3-លក្ខខណ្ឌមិនសូវល្អសម្រាប់មុខដំណែងនេះ (ឧ. ប្រាក់ឈ្នួលតិច)
- 4 – ពិបាក **4-បេក្ខជនមានជំនាញដែលត្រូវការមានចំនួនតិច**
- 5 – ពិបាកខ្លាំង 5-កង្វះបេក្ខជនដែលមានអាកប្បកិរិយា ភាពមោះមុតឬបុគ្គលិកលក្ខណៈដែលត្រូវការ
- 0 – មិនដឹង 6-កង្វះខាតបេក្ខជនជាទូទៅ

7-បទពិសោធន៍ការងារមិនគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមតម្រូវការ

8-កង្វះខាតបេក្ខជនដែលមានគុណវុឌ្ឍិគ្រប់គ្រាន់ (ឧ. សញ្ញាបត្រ)

- 9-ការងារមិនសូវមានឱកាសក្នុងការឡើងឋានៈ ឬមិនរីកចំរើន
- 10-ការងារតម្រូវឱ្យមានការប្តូរវេនយប់ ឬម៉ោងធ្វើការមិនសមស្រប
- 11-ការងារតាមរដូវកាល
- 12-កន្លែងធ្វើការដាច់ស្រយាល ឬពិបាកមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ
- 13-ផ្សេងៗ

តារាងមុខរបរតាមអនុវិស័យទាំង១៣

ស្នាក់នៅ និងភោជនីយដ្ឋាន		
37	1411	នាយកគ្រប់គ្រងសណ្ឋាគារ
38	1412	នាយកគ្រប់គ្រងភោជនីយដ្ឋាន
39	3255	អ្នកបច្ចេកទេស និងជំនួយការផ្នែកព្យាបាលដោយកាយវិប្បកម្ម
40	3434	មេចុងភៅ
41	4224	អ្នកទទួលភ្ញៀវក្នុងសណ្ឋាគារ
42	5120	ចុងភៅ
43	5131	អ្នកបំរើ
44	5132	អ្នកក្រឡុកស្រា
45	5141	ជាងកាត់សក់
46	5142	អ្នកតុបតែងសម្ភារៈអោយគេ និងអ្នកធ្វើការដែលពាក់ព័ន្ធ
47	5162	អ្នកនៅជាមួយគេ និងអ្នកបម្រើគេ
48	9121	អ្នកបោកឥក និងអ្នកអុីតដោយប្រើដៃ
49	9412	អ្នកជួយការងារកន្លែងចម្អិនអាហារ

សំណង់		
37	2142	វិស្វករសំណង់ស៊ីវិល
38	2151	វិស្វករអគ្គិសនី
39	2161	ស្ថាបត្យករសំណង់អគារ
40	2162	ស្ថាបត្យករគំនូរទេសភាព
41	2165	អ្នកសិល្បៈខាងផែនទី និងអ្នកអង្កេត
42	3112	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មសំណង់ស៊ីវិល
43	3113	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មអគ្គិសនី
44	3123	អ្នកមើលការខុសត្រូវការសាងសង់

សំណង់		
45	7112	អ្នករៀបចំ និងអ្នកធ្វើការដែលពាក់ព័ន្ធ
46	7114	អ្នកចាក់ប្លង់សេ ចាក់សាប ជាងបូក និងអ្នកធ្វើការដែលពាក់ព័ន្ធ
47	7115	ជាងឈើ និងជាងភ្ជាប់ឈើ
48	7121	ជាងដំបូល
49	7122	កម្មករក្រាលឥដ្ឋ និងកម្មកររៀបឥដ្ឋកាវ៉ូ
50	7123	អ្នកបូកកំបោរ
51	7125	ជាងដាក់កញ្ចក់ទ្វារបង្អួច
52	7126	ជាងតម្កើងបំពង់ទុយយោទឹក បំពង់ទុយយោឧស្ម័ន និងបំពង់ទុយយោខ្យល់
53	7127	ជាងម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងទូរទឹកកក
54	7131	អ្នកលាបថ្នាំ និងអ្នកធ្វើការដែលពាក់ព័ន្ធ
55	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់
56	8342	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រកាយដីធំៗ និងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត
57	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្តុច
58	9313	កម្មករសំណង់អគារ

អប់រំ		
37	1345	នាយកគ្រប់គ្រងផ្នែកអប់រំ
38	2310	គ្រូបង្រៀននៅសកលវិទ្យាល័យ និងឧត្តមសិក្សា
39	2320	គ្រូបង្រៀនអប់រំវិជ្ជាជីវៈ
40	2330	គ្រូបង្រៀននៅថ្នាក់មធ្យមសិក្សា
41	2341	គ្រូបង្រៀននៅថ្នាក់បឋមសិក្សា
42	2342	អ្នកអប់រំកុមារតូចៗ
43	2351	អ្នកឯកទេសខាងវិធីសាស្ត្របង្រៀន

អប់រំ		
44	2353	គ្រូបង្រៀនភាសាផ្សេងទៀត
45	2354	គ្រូបង្រៀនតន្ត្រីផ្សេងទៀត
46	2355	គ្រូបង្រៀនសិល្បៈផ្សេងទៀត
47	2356	គ្រូបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា
48	5312	ជំនួយការគ្រូបង្រៀន

ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង		
37	1346	នាយកសាខាខាងសេវាហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង
38	2412	អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងវិនិយោគទុន
39	2413	អ្នកវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ
40	2511	អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ (IT) ឬអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ
41	2512	អ្នកអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកទំនាក់ទំនងកុំព្យូទ័រ
42	2513	អ្នកអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញវេប និងម៉ាស៊ីនដើមឌី
43	2521	អ្នកគ្រប់គ្រង និងអ្នករៀបចំបង្កើតទិន្នន័យកុំព្យូទ័រ
44	2523	វិជ្ជាជីវៈខាងបណ្តាញកុំព្យូទ័រ
45	3311	ឈ្មួញ និងឈ្មួញកណ្តាលខាងមូលបត្រ និងហិរញ្ញវត្ថុ
46	3312	មន្ត្រីគណនេយ្យ និងប្រាក់កម្ចី
47	3321	អ្នកតំណាងធានារ៉ាប់រង
48	4211	អ្នកទទួលប្រាក់នៅធនាគារ និងបុគ្គលិកដែលពាក់ព័ន្ធ
49	4312	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាស្ថិតិ ហិរញ្ញវត្ថុ និងធានារ៉ាប់រង

វាយនភណ្ឌកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់ ស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរ និងកាបូប		
37	2163	អ្នករចនាម៉ូដធីតផលិត និងសម្លៀកបំពាក់
38	3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិតក្នុងរោងចក្រ
39	4322	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងផលិតកម្ម
40	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដឹកជញ្ជូន

វាយនភណ្ឌកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់ ស្បែកជើង និងផលិតផលធ្វើដំណើរ និងកាបូប		
41	7532	អ្នកកាត់សំលៀកបំពាក់ និងអ្នកធ្វើគំរូសំលៀកបំពាក់
42	7533	អ្នកធ្វើការខាងដេរ ប៉ាក់ និងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត
43	7534	ជាងដេរពួកកៅអី កន្លែងអង្គុយ និងពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត
44	7535	អ្នកដេរ អ្នកសម្ងាត់ និងអ្នកធ្វើស្បែកសត្វមានរោម
45	7536	អ្នកធ្វើស្បែកជើង និងអ្នកធ្វើការដែលពាក់ព័ន្ធ
46	8151	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនរៀបចំ រវៃ និងផ្គុំសសៃអំបោះ
47	8152	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនត្បាញ និងប៉ាក់
48	8153	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនដេរ
49	8154	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនជ្រលក់ពណ៌ សម្ងាត់ និងសម្ងាត់សសៃអំបោះ
50	8155	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនរៀបចំរោមសត្វ និងស្បែកសត្វ
51	8156	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនធ្វើស្បែកជើង និងម៉ាស៊ីនដែលពាក់ព័ន្ធ
52	8157	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនបោកគក់
53	8159	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលធ្វើពីក្រណាត់ រោមសត្វ និងស្បែកសត្វ
54	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
55	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់
56	8344	អ្នកបញ្ជាទូរស័ព្ទ
57	9321	កម្មករខ្ចប់វេចដោយដៃ
58	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
59	9333	អ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញ

សេវាថែទាំសុខភាព		
37	1342	នាយកគ្រប់គ្រងសេវាសុខភាព
38	2211	វេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសទូទៅ
39	2212	វេជ្ជបណ្ឌិតជំនាញឯកទេស
40	2221	វិជ្ជាជីវៈខាងគិលានុប្បដ្ឋាយិកា
41	2222	វិជ្ជាជីវៈខាងឆ្មប
42	2261	ទន្តបណ្ឌិត

សេវាថែទាំសុខភាព		
43	2262	ឱសថការី
44	3211	អ្នកបច្ចេកទេសវេជ្ជសាស្ត្រខាងចតកាំរស្មី ឬអេកូសាស្ត្រ
45	3212	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវេជ្ជសាស្ត្រ និងទីពិសោធន៍រោគសាស្ត្រ
46	3221	វិជ្ជាជីវៈជាសហការីផ្នែកគិលានុបដ្ឋាយិកា
47	3222	វិជ្ជាជីវៈជាសហការីផ្នែកសម្ភព
48	3240	អ្នកបច្ចេកទេស និងអ្នកជំនួយការពេទ្យសត្វ
49	3256	ជំនួយការពេទ្យ
50	3258	អ្នកធ្វើការផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ

បច្ចេកវិទ្យា គមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា (ICT)		
37	2152	វិស្វករអេឡិចត្រូនិច
38	2153	វិស្វករទូរគមនាគមន៍
39	2434	អ្នកជំនាញលក់ផ្នែកបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា
40	2511	អ្នកវិភាគប្រព័ន្ធ (IT) ឬអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រកុំព្យូទ័រ
41	2512	អ្នកបង្កើតកម្មវិធី និងប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ
42	2513	អ្នកអភិវឌ្ឍន៍បណ្តាញវេប និងម៉ាលធីមីឌី
43	2514	អ្នកសរសេរកម្មវិធីកុំព្យូទ័រ
44	2521	អ្នកគ្រប់គ្រង និងអ្នករៀបចំបង្កើតទិន្នន័យកុំព្យូទ័រ
45	2523	វិជ្ជាជីវៈខាងបណ្តាញកុំព្យូទ័រ
46	3114	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិច
47	3511	អ្នកបច្ចេកទេសប្រតិបត្តិបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ និងព័ត៌មានវិទ្យា
48	3514	អ្នកបច្ចេកទេសខាងតបណ្តាញវេប
49	7421	យន្តការី និងអ្នកផ្តល់សេវាគ្រឿងអេឡិចត្រូនិច

កម្មន្តសាលាផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិច និងឧបករណ៍អគ្គិសនី		
37	2141	វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម
38	2151	វិស្វករអគ្គិសនី

កម្មន្តសាលាផលិតគ្រឿងអេឡិចត្រូនិច និងឧបករណ៍អគ្គិសនី		
39	2152	វិស្វករអេឡិចត្រូនិច
40	3114	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មអេឡិចត្រូនិច
41	3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិតក្នុងរោងចក្រ
42	4322	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងផលិតកម្ម
43	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដឹកជញ្ជូន
44	7212	អ្នកផ្សារភ្ជាប់លោហៈ និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ផ្តាច់លោហៈ
45	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
46	8212	អ្នកតម្កើងបរិក្ខារអគ្គិសនី និងអេឡិចត្រូនិច
47	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់
48	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្តូច
49	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
50	9333	អ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញ
51	9334	អ្នករៀបដាក់ទំនិញតាមផ្ទៃក្នុងឃ្លាំង

កម្មន្តសាលាផលិតអាហារ និងភេសជ្ជៈ		
37	2141	វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម
38	3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិតក្នុងរោងចក្រ
39	4322	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងផលិតកម្ម
40	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដឹកជញ្ជូន
41	7512	អ្នកដុតនំ អ្នកធ្វើនំម្សៅ និងដំណាប់
42	7515	អ្នកដាក់ពិន្ទុ និងភ្នាក់អាហារ និងភេសជ្ជៈ
43	8160	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតចំណីអាហារ និងផលិតផលដែលពាក់ព័ន្ធ
44	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
45	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់
46	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្តូច
47	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
48	9333	អ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញ

កម្មន្តសាលាផលិតកៅស៊ូ និងផ្លាស្ទិក		
37	2141	វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម
38	3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិតក្នុងរោងចក្រ
39	4322	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងផលិតកម្ម
40	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដឹកជញ្ជូន
41	8141	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលិតផលដំរកៅស៊ូ
42	8142	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលិតផលផ្លាស្ទិច
43	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
44	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់
45	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្នូច
46	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
47	9333	អ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញ
48	9334	អ្នករៀបដាក់ទំនិញតាមផ្ទៃក្នុងឃ្លាំង

កម្មន្តសាលាផលិតផលិតផលឈើ និងក្រដាស		
37	2141	វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម
38	3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិតក្នុងរោងចក្រ
39	4322	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងផលិតកម្ម
40	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដឹកជញ្ជូន
41	7521	ជាងកែច្នៃឈើអោយទុកបានយូរ
42	7522	ជាងធ្វើតុទូ និងអ្នកធ្វើការដែលពាក់ព័ន្ធ
43	7523	អ្នកជួសជុល និងអ្នកបញ្ជាឧបករណ៍ម៉ាស៊ីនឈើ
44	8143	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនផលិតផលិតផលក្រដាស
45	8171	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រធ្វើក្រដាសឱ្យទន់ និងធ្វើក្រដាស
46	8172	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រដំណើរការផលិតចំណីអាហារ
47	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
48	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់

កម្មន្តសាលាផលិតផលិតផលឈើ និងក្រដាស		
49	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្នូច
50	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
51	9333	អ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញ
52	9334	អ្នករៀបដាក់ទំនិញតាមផ្ទៃក្នុងឃ្លាំង

កម្មន្តសាលាផ្សេងៗ		
37	2141	វិស្វករឧស្សាហកម្ម និងផលិតកម្ម
38	2144	វិស្វករគ្រឿងម៉ាស៊ីន
39	3115	អ្នកបច្ចេកទេសខាងវិស្វកម្មគ្រឿងម៉ាស៊ីន
40	3122	អ្នកមើលការខុសត្រូវការផលិតក្នុងរោងចក្រ
41	4322	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងផលិតកម្ម
42	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដឹកជញ្ជូន
43	7212	អ្នកផ្សារភ្ជាប់លោហៈ និងអ្នកផ្គុំភ្លើងផ្តាច់លោហៈ
44	8181	អ្នកបញ្ជាគ្រឿងចក្រធ្វើកែវ និងសេរ៉ាមិច
45	8182	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនប្រើចំហាយទឹក និងឆ្នាំងទាញយកចំហាយទឹក
46	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
47	8211	អ្នកតម្កើងម៉ាស៊ីនយានយន្ត
48	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដឹកទំនិញ និងរថយន្តដឹកទំនិញធុនធ្ងន់
49	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្នូច
50	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
51	9333	អ្នកដឹកជញ្ជូនទំនិញ
52	9334	អ្នករៀបដាក់ទំនិញតាមផ្ទៃក្នុងឃ្លាំង

ដឹកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ		
37	1420	នាយកគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មលក់រាយ និងលក់ដុំ
38	3331	ភ្នាក់ងារប្រមូលទំនិញចេញ និងដឹកជញ្ជូនចេញ និងបញ្ជូនបន្ត

ដីកជញ្ជូន និងស្តុកទំនិញ		
39	4321	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងស្តុកទំនិញ
40	4323	បុគ្គលិកផ្នែកកត់ត្រាខាងដីកជញ្ជូន
41	8183	អ្នកបញ្ជាម៉ាស៊ីនវេចខ្ចប់ ច្រកដាក់ដប និងដាក់ផ្លាកសញ្ញា
42	8332	អ្នកបើកបររថយន្តដីកទំនិញ និងរថយន្តដីកទំនិញធុនតូច
43	8344	អ្នកបញ្ជាឡានស្នូច
44	9321	កម្មករខ្ចប់វេចដោយដៃ
45	9329	កម្មករផលិតកម្មដែលមិនបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់
46	9333	អ្នកដីកជញ្ជូនទំនិញ
47	9334	អ្នករៀបដាក់ទំនិញតាមផ្នែកក្នុងឃ្លាំង

ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

Hotline: 1297/1286

[www.facebook/mlvt.gov.kh](https://www.facebook.com/mlvt.gov.kh)

 www.mlvt.gov.kh

 t.me/molvtkhmer

 អាសយដ្ឋាន: អគារលេខ៣ មហាវិថីសហព័ន្ធរុស្ស៊ី ខណ្ឌខ្ពស់គោក រាជធានីភ្នំពេញ